

వనిత

నటరత్న, పద్మశ్రీ

యస్.టి.రామారావు

సమర్పించు

రాగాంధర

గజలక్ష్మీ చిత్రవాణి

ప్రనాదముల ప్రాణబంధం

ఈస్టమన్ కలర్

దర్శకత్వం: యస్.టి.లాల్ నిర్వహణ: ఎమ్.పీ.తాంబరం

కెమెరా: నేఖర్-సింగ్ సహాయం: చక్రవర్తి మాటలు: గొల్లపూడి ఎడిటింగ్: ఇ.ఎ.దుండపాళి
ఆంధ్ర, నైజాం: పూర్ణ క్రికెట్, నటకే థియేటర్స్ పైసాకు: సుధా-చిత్ర

25 పైసలు
తగ్గింపు

30 సంవత్సరాలకు పైగా ఐటెక్స్ కాటుక
మున్నగు సౌందర్య సాధనాలను తయారించే
అరవింద్ లాబొరేటరీవారు కొత్త ఐటెక్స్
బింది డీలక్స్ (MATT FINISH)ను
అందమైన ప్లాస్టిక్ డబ్బిలో అట్ట పెట్టెలో
దొరుకుచున్నది.

ఇదుగో ఒక మంచి తరుణం! మీకు దగ్గరలోనున్న వ్యాపారివద్ద
ఈ కూపన్ ను ఇచ్చి, ఐటెక్స్ బింది డీలక్స్ (MATT FINISH)
పెలలో 25 పైసలు తగ్గింపు పెలతో నేడే కొనండి. ఈ తగ్గింపు
1-8-75 నుండి 31-8-75 వరకు మాత్రమే.

‘వనిత’ ఐటెక్స్ రిబేటు కూపన్

ప్రియమైన వ్యాపారి,

ఈ కూపన్ ను తీసుకొని, ‘ఐటెక్స్ బింది డీలక్స్ మేట్
ఫినిష్’ — 25 పైసలు తగ్గించి ఇవ్వండి. ఖాళీ పెట్టెను
ఈ కూపన్ తోబాటు జతపరచి మా విజెంటుకు ఇవ్వండి. వారు మీకు
ఈ తగ్గింపు డబ్బును సరిచేయుటకు ఏర్పాటు చేయగలరు.
కృతజ్ఞతలు.

ఈ కూపన్ 1-8-75 నుండి
31-8-75 వరకు చెల్లుతుంది.

ఇట్లు తమ
A. V. R. గారు

అరవింద్ లాబొరేటరీస్
మద్రాసు - 600 033

పేరు _____

చిరునామా _____

వనిత

1975

ఆగస్టు ఒకటి

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక
సంపుటి: 1 సంచిక: 3

నిడిప్రతి: ఒకరూపాయి

సింహళం: 0. 97 పెంట్స్ మలేసియా: 65 పెంట్స్

అభిప్రాయాలు

‘వనిత’ అన్ని పత్రికల లాగా కాక, కొంత కొత్తదనంతో ఆకర్షణీయంగా ఉంది. ముఖ చిత్రం, లోపల కలర్ చిత్రాలు అందంగా ఉన్నాయి. అన్నీ బాగున్నాయి. రచనలలో వైవిధ్యం ఉన్నది. ఆచంట శారదాదేవి తిరువతి

వనిత పత్రిక చాలా బాగుంది. మీరు ప్రచురించే ఆకర్షణీయమైన రచనలే అందరినీ ఆకర్షించి తీగల్లే అల్లుకుని మెరుపులా మెరిసి స్థిరపడటం సత్యం.

శివరాజు సుబ్బలక్ష్మి సికింద్రాబాదు
‘వనిత’ ప్రథమ సంచిక చూడ ముచ్చటగా ఉంది. శీర్షికలలో వైవిధ్యం ప్రవేశపెట్టి మహిళా సంపత్పరంలో ‘వనిత’కు నిజంగానే నూతన రూపాన్ని ఇచ్చారు. ముఖ్యంగా ‘బామ్మగారి పేజీ’ రూపొందించడం మీ ఆశయాలకు నిదర్శనం.

పండా శమంతకమణి హైదరాబాద్
ఈ రోజుల్లో సీరియల్ నవలలను ప్రచురించే పత్రికలు బోలెడు ఉండగా మీరు కూడా ఈ పత్రికలో సీరియల్ నవలను ప్రచురించటం అంత బాగాని పించటం లేదు. దానికి బదులుగా ఏవైనా వనితలకు ఉపయోగపడే వ్యాసాలనే ప్రచురించటం బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం.

కె. భాగవతీశర్ నాగర్ కర్నూల్
ఈ రోజుల్లో రాశిఫలాలెందుకు? దండుగ. దాని బదులు గృహ వైద్యం తెలియ చేస్తూంటే బావుంటుందేమో ఆలోచించండి.

మంగళ హైదరాబాదు
వనిత ప్రతి సంచిక ఎల్లకాలం దాచుకోతగ్గదిగా తయారవుతుందన్న నమ్మకం. తొలి సంచిక చూసి సంతనే అనిపించింది. మా నమ్మకం వమ్ము పోదనే ఆశ ఉండడంలో తప్పులేదనుకుంటాను.

బి. అన్నపూర్ణా మాకరత్నం అనకాపల్లి

“స్తూడెంట్స్ యొక్క అభిరుచులకు అనుగుణంగా కొన్ని టెక్నికల్ కోర్సులను కూడా ప్రవేశపెట్టి, ‘ప్రాక్టికల్ గా మేమూ ఉద్యోగాలు చేయడానికి శిక్షణ పొందాము’ అన్న ధైర్యాన్ని వాళ్ళలో కలుగజేస్తే మంచిదని నా అభిప్రాయం.”

దక్షిణదేశంలోని వనితల తొలి కళాకాల ... 10

ఈ సంచికలో

• గురూ: నెమ్మదిగా నడుపు: ఇలా ఆయితే నిద్రదవోలు వెళ్ళేటప్పటికి ఒక్క శాస్త్రీ మిగలదు’ అని కండక్టరు అరిచిన ఆరుపు జయరాంకి వినిపించనేలేదు; అతని ఆలోచనలు జి. యన్. టి. రోడ్డుమీద బస్సులాగ మెత్తగా సాగిపోతున్నాయి. ఆఫీసరుగారి అబ్బాయి (కథ) 6

“శాసనసభ స్పీకర్ కావడానికి కొన్ని అర్హతలున్నాయి. పక్షపాతం లేకుండా ఉండటం స్పీకర్ కు అవసరమైన లక్షణం. బహుశా ధైర్యం కూడా కొంత అవసరమేమో! నామటుకు నాకు సభను నిర్వహించడంలో ఇబ్బందు ‘లెప్పుడూ ఎదురుకాలేదు.’ మహిళా స్పీకర్-నాగరత్నమ్మ (గోష్టి) 14

‘మీరా మనసు చాలా సున్నితం. దానికి తోడు పసితనంలోనే మోరమైన బాధలకు గురి అయిన ఆమె జీవితమంటే భయపడిపోతున్నది. ఈ భయం నుండి, అపోహల నుండి ఆమె మనసును నెమ్మదిగా నేర్చుగా మరలించాలి.’ పూజారిణి (నవల) 28

లొక్కం (కథ) 17 కొండపల్లి బొమ్మలు (వ్యాసం) 38
కుట్టుమెప్పిస్తు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ ‘ఉషా’-వనిత కుట్టుపనిబడి 25

వచ్చే సంచికలో...

ముఖచిత్రం: .
లేడీ పోలీస్ ఆఫీసర్-కిరణ్ బేడీ
కథ: .
హరేరామ్-అరవింద

మరో కథ: .
అందమైన సాయంత్రాలు-వేదుల శకుంతల
పాశకుల శీర్షిక: .
‘ఉద్యోగాలు చేసే స్త్రీల సమస్యలు’

ముఖ చిత్రం: అనిత, మారీజూన్
పర్యవేక్షణ: శ్రీ. ఆర్. వి. రత్న

'అందమే ఆనందం' అని భావించే ఈనాటి ఆధునిక వనితల కోవకు చెందుతుంది కుమారి అనిత అగ్నిహోత్రీ. తన స్నేహితురాలి అభిప్రాయంతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తుంది కుమారి మారీజూన్. అందం - ఆకర్షణల పట్ల శ్రద్ధ చూపిస్తూ నలుగురి మెప్పు పొందడంలో కూడా తప్పు లేదని వీళ్ళిద్దరూ భావిస్తారు. అందువల్లే రెండు సంవత్సరాల క్రితం ప్రఖ్యాత దారపు ఉత్పత్తి దారుల సంస్థ - 'మోడీపాన్' వారు విజయవాడకు సమీపంలో డాక్టర్ జాకీర్ హుస్సేన్ కాలేజీ సహాయార్థం - సోషల్ ఎయిడ్ సొసైటీ ఆధ్వర్యంలో అందాల పోటీ నిర్వహించినప్పుడు అనిత సరదాగా ఆ పోటీలో పాల్గొని 'మోడీపాన్ ప్రీన్సెస్' అవార్డు గెల్చుకుంది. తన అభిమాన నటి, సుప్రసిద్ధ హిందీ తార జయభాదురి - తనకు 'రాజకుమారి' కిరీటాన్ని అలంకరిస్తున్నప్పుడు ఆమె పొందిన ఆనందం అంతా ఇంతా కాదు. అప్పటికి అనిత 10 వ తరగతి చదువుకుంటూన్న విద్యార్థిని. వయసు 15 సంవత్సరాలు.

ఆ తర్వాత అదే సంవత్సరం బొంబాయిలో 'మిస్ ఇండియా', 'మిస్ యంగ్ ఇండియా' అందాల పోటీలు జరిగినప్పుడు - ఇంట్లో వాళ్ళని ఒప్పించి - ఆ పోటీల్లో కూడా పాల్గొన్నది. అక్కడ 'మిస్ యంగ్ ఇండియా' అవార్డు అనితకు లభించింది. తదనంతరం 'మిస్ వరల్డ్' పోటీలలో పాల్గొనేందుకు అనిత ఎన్నిక కావడం, 'దోక్యో' వెళ్ళడం జరిగాయి.

"అక్కడ వివిధ దేశాలకు చెందిన ఎనభై మంది అందమైన వనితలతో పరిచయమైంది,

“అందం ఆకర్షణల పట్ల శ్రద్ధ చూపిస్తూ నలుగురి మెప్పు పొందడంలో తప్పులేదు...”
అనిత అగ్నిహోత్రీ - మారీజూన్

దోక్యోలో వున్నన్ని రోజులూ చాలా వుత్సాహంగా వుంది. ఆ అందమైన నగరం, అక్కడి వ్యక్తుల సౌజన్యం.... చాలా ఆద్యుతం.... అక్కడున్న కొద్ది రోజుల్లోనూ కొన్ని సంస్థలకు 'మాడలింగ్' చేశాను," అన్నది అనిత.

ఈ అందాల పోటీలలో పాల్గొనడం ప్రారంభించాక ఆమెకు 'మాడలింగ్'లో అవకాశాలు రాసాగాయి. చాలా వ్యాపార సంస్థల ప్రచార కార్యక్రమాలలో అనిత అమిత ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నది.

మారీజూన్ మద్రాసు నగరంలో అత్యాధునికమైన 'రాక్ కోరమండల్' హోటల్ లో ఉద్యోగం చేస్తున్నా, 'మాడల్'గా కూడా మంచి పేరు సంపాదించింది.

"సినిమాలకో... షాపింగ్ కో వెళ్ళినప్పుడు - ఎప్పుడైనా కొందరు మమ్మల్ని చూసి ఫలానా ప్రకటన తాలూకు 'మాడల్స్'గా గుర్తించడం జరుగుతుంటుంది. ఒక్కసారి వాళ్ళు మా గురించి విద్వారంగా చెప్పకోవడం వింటుంటే తమాషాగా వుంటుంది. కొంతమంది మాట్లాడుకునే దోరణి విన్నప్పుడు ఇబ్బందిగా కూడా వుంటుంది" అన్నారు అనిత, మారీజూన్ - అటువంటి సందర్భాలు ఎదురై నప్పుడు - తమ భావాలను వివరిస్తూ.

బొంబాయి అందాల పోటీలో పాల్గొన్న జూన్. దోక్యోలో జరిగిన అందాల పోటీలో అనిత పాల్గొన్నప్పుడు...

తర్వాత అనితకు సినిమా అవకాశాలు కూడా రాకపోలేదు. "సుప్రసిద్ధ హిందీ చిత్ర నిర్మాత శ్రీ శక్తిసామంత నాకు స్క్రీన్ టెస్ట్ కూడా జరిపించారు. ఐతే సినిమాల్లో ప్రవేశిస్తే చదువు ఆగిపోతుందని - మావాళ్ళు ఒప్పుకోలేదు. అంచేత ఇప్పుడు నాకు సమయం లభించినప్పుడు 'మాడలింగ్' చేస్తూ, చదువు మీద ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపిస్తున్నాను" అన్న అనిత - మద్రాసు నైల్లా మారీస్ కళాశాలలో ఇప్పుడు బి. ఏ. చదువుతుూ వుంది.

అందం మీద ఆసక్తి వున్న అమ్మాయిలకు ఈమె కొలతలు - తెలుసుకోవాలన్న ఉత్సాహం ఉండవచ్చు. అనిత ఎత్తు 156 సెంటి మీటర్లు, బరువు 48 కిలో గ్రాములు - చాతీ చుట్టు కొలత 83 సెం. మీ., నడుము 63 సెం. మీ., హిప్స్ 84 సెం. మీటర్లు.

"విదేశాల్లో వైచదువులు చదవడం, జీవితంలో ఒక్కసారైనా సినిమాలో నటించడం - ఇవే నా ఆశయాలు" అంటుంది అనిత.

ఉద్యోగంలో ఉన్నత స్థాయికి చేరుకోవడం, విదేశాలు పర్యటిస్తూ, వివిధ దేశాల స్త్రీలు తమ తమ పురోభివృద్ధికి ఏ విధంగా కృషి చేస్తున్నారో పరిశీలించడం - తన ఆశయాలంటుంది మారీజూన్.

*

ఇదే గుంటూరు బస్ స్టేండ్ కి తను చిన్నప్పుడు ఎన్నిసార్లు నాన్నగారితో కలిసి స్వంత కారులో వచ్చాడు. అప్పుడు తను ఒక ఆఫీసరుగారి అబ్బాయి! నల్లని బూటూ ఎర్రని సాక్సు మదత నలగని బెర్లిన్ దుస్తులూ, పక్కకి దువ్విన నల్లని ఉంగరాల జుట్టూ, చూసేవాళ్ళకి ఎంతో ముద్దుగా ఆకర్షణీయంగా ఉండేవాడు. తనని చూసి ముచ్చట పడి అయితేనేం, నాన్నగారి ప్రాపకం సంపాదించడం కోసం అయితేనేం, ఎవరో ఒకరు బిళ్ళలో ఏసిల్స్ కొని ఇస్తుండేవారు తనకి. ఆ రోజులే వేరు. పాతిక సంవత్సరాలు పాతిక నిమిషాలులా పరిగెత్తేకాని తన జీవితంలో.

ఇవాళ మళ్ళీ అదే గుంటూరు బస్ స్టేండ్ లో ఆర్. టి. సి. బస్ ద్వైవరుగా నిలిచిపోతున్న తను. గుంటూరు నుంచి నిడదవోలు వెళ్ళే ఎక్స్ ప్రెస్ బస్ కి తను ద్వైవరు. ఆ నిడదవోలులో కూడా నాన్నగారు ఒక ఏడాది పనిచేశారట తను పుట్టకముందు.

తాడు లాగి గంటకొట్టి 'రైల్వే. పోనియ్యి గురూ. మళ్ళీ బెజవాడదాకా ఎక్కడా ఆపకు' అన్న కండక్టరు హెచ్చరికతో జయరాం ఆలోచనల్లోంచి తేరుకొని హారన్ మోగించి బస్ స్టార్ట్ చేశాడు. కండక్టరు ఇంకా దోర్ వెయ్యనే లేడు. జయరాం స్టీరింగ్ వాలుగా కోసి ఒక్క ఊపులో బస్సుని జి. యన్. టి. రోడ్డు ఎక్కించాడు. బస్సులో ఉన్న జనం వారి పక్కవాళ్ళ మీద పడబోయి మళ్ళీ అంతలోనే నడుకుని జయరాం కేసి కోపంగా చూశారు.

'గురూ! నెమ్మదిగా నడుపు! ఇలా అయితే నిడదవోలు వెళ్ళేటప్పటికి ఒక్క శాల్తీ మిగలదు' అని కండక్టరు అరిచిన ఆరుపు జయరాంకి వినిపించనేలేదు; అతని ఆలోచనలు జి. యన్. టి. రోడ్డుమీద బస్సులాగ మెత్తగా సాగిపోతున్నాయి.

గంభీరంగా ఉండే నాన్నగారు. గలగలా నవ్వుతూ ఎప్పుడూ ఆప్యాయతని వర్షించే అమ్మ. నాన్నగారంటే భయం, అమ్మంటే భక్తి. తన చిన్నతనం అంతా అలాగే సాగింది. కాని క్రమంగా పెద్దవాడయి రకరకాల స్నేహితుల ప్రభావం తనమీద పడేసరికి నాన్నగారంటే విసుగూ కోపం నిర్లక్ష్యం, అమ్మ అంటే ఉదాసీనం, రోకువ, నీరసభావం ఏర్పడ్డాయి. అలా కాకుండా చిన్నతనంలో ఉండే భయం భక్తి

తల్లిదండ్రుల మీద ఉండేవా, తన పరిస్థితే వేరుగా ఉండేది. ఈ బస్సు ద్వైవరు ఉద్యోగం చేసుకుని బ్రతకవలసిన స్థితి తనకి పట్టకపోను. వ్స....ఇంతకీ ఇప్పుడనుకొని ఏం లాభం?

బస్ కృష్ణా బేరేజీ ఎక్కింది. జయరాం తన ఆలోచనల్లోంచి తేరుకొని బస్ వేగం తగ్గించి, జన సమ్మర్దంగా వున్న విజయవాడ వీధుల్లోంచి అతి సమర్దంగా బస్ నడుపుతూ, మొత్తానికి చేరవలసిన బైముకి అయిదు నిమిషాలు ముందే బస్ ని స్టేండ్ కి చేర్చాడు జయరాం. బంటి అపి ఇగ్నైషియన్ కి తీసి పాంట్ జేబులో వేసుకుంటూ కిందకి పురికాడు.

వెంటనే పక్క బస్సులోంచి దిగిన మరో ద్వైవరు వచ్చి జయరాం వీపు మీద చరుస్తూ 'ఏం బ్రదర్! అప్పుడే లాంగ్ రూట్ ఎక్స్ ప్రెస్ ఎక్కావేం?' అన్నాడు. జయరాం ఏం సమాధానం చెప్పలేదు. తన వీపు మీంచి అతని చేతిని భారంగా తీసేసి, 'వేంట్ జేబులోంచి సిగరెట్టు తీశాడు. 'ఓటిలా పారెయ్యి బ్రదర్.' అని పక్క ద్వైవరు నోరు తెరిచి అడగడంతో జయరాం మిగిలిన రెండో సిగరెట్ అతనికి అందించి కాఫీ పెట్టెని బస్సు బైరుకి వేసి గట్టిగా కొట్టాడు.

అగ్గిపెట్టి జయరాం చేతిలో పెడుతూ, 'మరైతే మకాం గుంటూరు, నిడదవోలా?' అన్నాడు పక్క ద్వైవరు. కాలిస్తూన్న సిగరెట్ గట్టిగా ఓ దమ్ము లాగి 'నిడదవోలే!' అన్నాడు జయరాం.

'అదేంటి? గుంటూరైతే మంచి రైవ్ ఉంటుంది, నీ నీమాయంటాయి - అక్కడేం ఉంది?' అన్నాడు పక్క ద్వైవరు నీరసంగా చప్పరిస్తూ.

జయరాం పొగ రింగు రింగులుగా వదుల్తూ కళ్ళు కొద్దిగా మూసి తెరుస్తూ 'అక్కడా....? అక్కడకి గోదావరి దగ్గరనీ....' అన్నాడు నిర్లిప్తంగా.

పక్క ద్వైవరు పకవకా నవ్వి 'నువ్వెంకా వేదాంతం విరక్తి మానలేదు బ్రదర్. అయినా నేనొక్కటి చెప్తాను విను. ఏ ఉద్యోగంలోనైనా జేరేదాకానే కాని, జేరాక ఆలోచించకూడదు. అయినా మన ఉద్యోగానికి వచ్చిన రోజేవిటి? ఒకదో తారీఖు వచ్చేటప్పటికి నూట రెంభై అయిదు రూపాయలు వచ్చి చేతిలో పడతాయి. ఇంక్రిమెంట్స్ కలిస్తే సరేసరి. రెండు వందల

Pani

శుభ్రమనాది అభిరంబు

పాశలాప్రగడ
రాజ్యలక్ష్మి

ఏటై ఏమిటి మూడు వందలు కూడా కళ్ళ మాదొచ్చు. స్టీరింగ్ దగ్గర హుషారుగా మహారాజులా కూర్చుని ఇంత మంది ప్రయాణికుల్ని మణిలీ మణిలీ దగ్గరా అవి వారి వారి గమ్యాలు చేరుస్తూంటే ఎంత గర్వంగా ఉంటుంది బ్రదర్! అన్నాడు.

అఖిర దమ్ము లాగి, సిగరెట్ని నేల మీద పడేస్తూ 'అ.....వీళ్ళ గమ్యాలు మాత్రం మనం చేరుస్తాం. మన గమ్యాన్ని మనం ఎప్పటికీ చేరుకోలేం. ఆ దేవుడు కూడా మనల్ని అక్కడికి చేర్చడు' అన్నాడు జయరాం మామూలు విరక్తితో.

'ఎందుకు చేర్చడు? మంచి చేసిన వాళ్ళకి మంచి తప్పకుండా చేస్తాడు దేవుడు,' అంటూ ప్రక్క ద్వైవరు వెళ్ళి తన బస్సు ఎక్కి హారన్ కొట్టాడు.

'వీడికేం తెలుసు తన బాద! ఒక రోజున గొప్పగా బతికినవాడు ఇవాళ తక్కువగా బతకాలంటే ఎంత కష్టం!....హా!....ఇంతకీ అంతా స్వయంకృతాపరాధం' అనుకుంటూ జయరాం వెళ్ళి ఒక సోదా తాగి దాహం తీర్చుకొని వచ్చి బస్సు ఎక్కి సీటులో కూర్చున్నాడు.

వెనక నుంచి 'గురూ! ఉండు. అప్పుడే బండి పోనియ్యకు. టిక్కెట్లు కొయినియ్యి' అంటూ అరిచాడు కండక్టరు. దాంతో తన ఆలోచనలతో పాటు బస్సుకి కూడా బ్రేక్ వేసి కూర్చున్నాడు, తిరిగి ఆ కండక్టరే 'రైట్....పోనియ్యి' అనే దాకా.

బస్ స్టాండు వదిలి ఊరు దాటి తారురోడ్డు మీద స్పీడ్ గా పోతోంది. ఎదర ఎక్కువగా లారీలూ బస్సులూ రావడం లేదేమో, మంచి స్పీడ్ పెట్టి స్టీరింగ్ మీద ఓ చెయ్యి వేసి జయరాం తిరిగి ఆలోచనల్లో పడ్డాడు.

అమ్మది నిండైన విగ్రహం. ఇప్పటికీ నవ్వుతూ 'బాబూ వచ్చావా?' అంటూ అప్యాయంగా ఫలకరిస్తే ఎక్కడి శ్రమ అక్కడే పోతుంది తనకి. చిన్నప్పుడు కూడా ఎంత ఆలశ్యంగా వచ్చినా నాన్నగారు తేకలు వేసేవారు కాని అమ్మ మాత్రం 'వచ్చావా బాబూ!' అంటూ ఫలకరించి, నాన్నగారితో 'వాణ్ణి ఊరికే తేకలెయ్యకండి. ఒక్కగాని ఒక్క బిడ్డ. కాస్తా స్నేహితులతో కలిసి అలా తిరిగి వస్తే ఏం పోయింది ఇంతలో?' అనేది. తనకి ఇష్టం అని

అప్పటికప్పుడు వేడివేడిగా వడియాలు వేయించి పెట్టి, తల నిమిరి, దగ్గర కూర్చోపెట్టుకొని అన్నం పెడుతుంటే, అమ్మ మీద చెప్పలేనంత ప్రేమా, ఎప్పుడూ తేకలేనే నాన్నగారి మీద చెప్పలేనంత కోపం వచ్చేసేవి.

రోడ్డు మీద జోరుగా పోతున్న బస్సుని అవమని అడపా దడపా కొందరు మనుష్యులు రోడ్డు ప్రక్క నిలబడి చేతులు అడ్డం పెడుతున్నారు. ఆలోచనల్లోంచి తేరుకుని జయరాం 'సీట్లు కాళి ఉన్నాయా?' అన్నాడు వెనక్కి కండక్టరు తేసి తిరక్కుంటానే.

'సీట్లు లేవు గురూ - ఏలారు దాకా అవకు. పోనీ' అన్నాడు కండక్టరు.

ఇంతలోకే బస్సులో ఒక ముసలాయన అందుకొని 'బస్సులో సీట్లు లేవు, కారేజీల్లో సీట్లు లేవు, అపీసులలో ఉద్యోగాలు లేవు, అంగట్లో బియ్యం లేవు, ఆస్పత్రుల్లో మందులు లేవు, జేబుల్లో డబ్బులు లేవు, ఇన్ని లేకపోయినందుకు శరీరాల్లో ప్రాణాలు కూడా లేకపోతే....' అంటూంటే జయరాం ఒళ్ళు ఒక్కమారు భయంతో జలదరించింది. తను సరిగ్గా దృష్టి పెట్టుకుని ద్వైవ చెయ్యకపోతే అదే జరుగుతుంది బస్సులో ఉన్న జనానికి. ఇప్పటికే ఓ మారు చెట్టుకి కొట్టుకోబోయింది. ఇంకోమారు రాళ్ళ గుట్ట ఎక్కేసి తిరగబడపోయింది. ఆలోచనలు కట్టిపెట్టి జాగ్రత్తగా నడపాలి బస్.

ఎంత వద్దంటున్నా ఆలోచనలు పస్తూనే ఉన్నాయి జయరాంకి.

వదేళ్ళు వచ్చేదాకా ఏం జాగ్రత్తగా పెరిగిందో ఏమో తను. అంతే - ఆ తర్వాత పదహారేళ్ళు వచ్చి, స్కూల్ పైనర్ పేసయ్యే సరికి, ఈ అయిదారేళ్ళలోనూ ఎన్నో సంగతులు నేర్పేళారు స్నేహితులు. తనకి చాలా సంగతులు తెలిసి పోయాయి. నిద్రపోయిన ఆ ఏడేనిమిది గంటలూ ఇంట్లో ఏం ఉండేవాడో ఏమో అంతే - తక్కిన సమయం అంతా స్నేహితులతోటే - ఓ కబుర్లా తేరింతలా, అటలా, అల్లర్లా, అగడాల, ఓహో ఆ అయిదారేళ్ళూ అయిదారు నిమిషాలులా గడిచి పోయాయి. ఆ సమయంలో చూడని సినిమా, చెయ్యని అల్లరీ, రాని ఆలోచనా లేవు.

ఆ రోజు సంధ్యవేళ కాస్తుద్దగారి మనవరార్ని గుడి వెనక జడ పట్టుకుని లాక్కపోతే తనీ జన్మకి స్కూల్ పైనర్ పేసయ్యి ఉండేవాడు

కాదు. ఆ గుంటది బెదిరిపోయి వాళ్ళ తాతకి చెప్పడం, ఆయన హాతైరి అంటూ ఇంటి మీదికి రావడం, నాన్నగారు మండిపడి ఆ నాలుగు నెలలూ ఇల్లు కదలకుండా కట్టడి చెయ్యడంవల్ల ఏదో ఆ నాలుగు పాతాలూ చదివి స్కూలు పైనలు పేన్ కాగలిగాడు కాని లేకపోతే తన వల్ల అయే వనేనా అది!

నాన్నగారు తరుచు కేంపులు తిరుగుతూ ఉండటం, అమ్మ గారం చెయ్యడం కారణంగా, అదుపు, అజ్ఞా లేకుండా తను అడ్డదిడ్డంగా పెరిగే శాదు గాని ఇద్దరి అజమాయిషీ, అదుపు ఉంటేనా, తను నిజేవంగా ఏ ఎమ్మేయో పేసయి, ఈ పాటికి నాన్నగారిలా ఏ అపీసరు ఉద్యోగమో చెయ్యకుండా ఉండునా?

అమ్మా నాన్నా దగ్గర వున్నప్పుడే తను అంతంతగా చదివాడు. ఇంక వేరే కారణం చదువు కని బెజవాడలో రూమ్ తీసుకుని ఒక్కడూ ఉంటే ఇంక చెప్పేది ఏం వుంది? తనని ఎలా వున్నావు, ఏం చేస్తున్నావు, ఎక్కడికి వెళ్ళావు అని అడిగేవాళ్ళు లేరు. తన ఇష్టం - కారణం మానేసి పేకాడినా, స్నేహితులతో కలిసి మేట్నీ లకి మార్నింగ్ షోలకి వెళ్ళినా, రాత్రి వన్నెం దింటి దాకా ఆ నందుల్లోనూ ఆ గొండుల్లోనూ తిరిగి తిరిగి ఏ తెల్లారగట్లో రూమ్ కి చేరుకున్నా కాదనేవాళ్ళు ఎవరు? వుస్తూలకనీ, కారణం వీజాలకనీ, తను ఎంతెంత డబ్బు తెప్పించేవాడో ఇంటి దగ్గరుంచి - ఎప్పుడూ చుట్టూ వందిమా గడులులాగ అరడజను మంది స్నేహితులు. అందరి హోటల్ బిల్లూ తనే ఇచ్చేవాడు. సినిమాకి వెళితే టిక్కెట్లు తనే కొనడం అందరికీ - ఇంతమంది తన చుట్టూ వున్నారు కదా అని గర్వం.

వెనకనుంచి హారన్ వినిపించి వ్యూవైండర్ లోంచి చూశాడు జయరాం. ఎవరో చిన్నకారులో వస్తున్నారు. నైరు ఇమ్మని తెగ హారన్ కొడుకున్నారు. జయరాం నవ్వుకొని వక్కకి తప్పించాడు. వెనకనుంచి చిన్న కారు బాణంలా దూసుకొని ముందుకు పోయింది. ముందునుంచి వస్తూన్న లారీని తప్పించి మళ్ళీ రోడ్డు మధ్యగా బస్ని పోనియ్యసాగాడు జయరాం.

చుట్టూ చేరి స్నేహితులందరూ పొగుడుతూ వుంటే ఎంత హాయిగా ఉండేదని? ఇంద్ర పదవి అబ్బినట్లూ - చుట్టూ దేవకన్యలు నాట్యం

చేస్తున్నట్లు అనిపించేది. ఒక్క రోజైనా తన స్థితి ఏమిదో అలోచించాడా? ఎంతవేపటికీ మా నన్ను అపీనరు; అపీనరు కొడుకుగా నా హోదా వేరు. ఆ హోదాకి తగ్గట్టు ఉండాలని ఆరాటపడ్డాడే కాని అందుకు అనుగుణంగా బాగా చదువుకుని ఫస్టుగా పేసవారి అని ఒక్కరోజు, ఒక్కరోజుంటే ఒక్క రోజైనా అలోచించాడా?

ఎలూరు బస్ స్టేండ్ లో బస్సు ఆపి, స్టేండ్ గుమాస్తా పుస్తకంలో సంతకం పెట్టి, పక్కా కొట్లోకి వెళ్ళి ఒక సిగరెట్టు ముట్టించాడు జయరాం. మళ్ళీ అతన్ని పాత జ్ఞాపకాలు తరచు సాగాయి.

'టిక్కెట్లు కొట్టెయ్యడం అయిపోయింది. రా గురూ-పోదాం' అంటూ అరుస్తున్నారు కందక్తురు.

'అబ్బబ్బ - ఈ ఉక్కదోతలో చస్తున్నాం. బస్సు కదిలినా కొంత బాగుండును. ఆ దైవరు రాదేమిటి? సిగరెట్టు కాలుస్తూ కాలు ఊపుతూ ఎలా నుంచున్నాడో పెద్ద అపీనరులాగ' అంటూ బస్సులో జనం విసుక్కుపోతారు.

జయరాం ఆదేం వినిపించుకునే స్థితిలో లేడు.

ఫస్టియర్ శలవలకి ఇంటికి వచ్చినప్పుడు 'ఇలా చిక్కిపోయావేమిటిరా బాబూ!' అని అమ్మ అడిగితే తను సర్ది చెప్పగలిగినంత సులువుగా 'ఇన్ని తక్కువ మార్కులు వచ్చాయేమిటి?' అని నాన్నగారు అడిగినప్పుడు చెప్పలేకపోయాడు. ఏవైనా వాళ్ళ ప్రశ్నలు అరుచిగానే అనిపించాయి అప్పుట్లో.

నెకండియర్ లో కూడా మార్కెం రాలేదు - తన కార్యక్రమంలో - పైగా క్లాసులు మానే య్యడం స్నేహితులతో తిరగడం మరింత ఎక్కువైంది. రోజులు సరదాగానే గడిచిపోతున్నాయి.

ఒ రోజు సాయంత్రం నెంటర్ లో నుంచుని సిగరెట్టు కాలుస్తూంటే, తన ముందునుంచే లేత గులాబీ చీరలో ఇరవై ఏళ్ళ మెరుపు తీగ వెళ్ళింది. వదులుగా ఆమె వేసుకొన్న బారు జడ వయ్యారంగా ఇటూ అటూ ఊగుతూంటే, తన మనస్సులో కోరికల కోడెనాగు తల ఎత్తింది. ఆవ్రయత్నంగా నన్నుగా విజిల్ వేశాడు.

ఆ అమ్మాయి వెనక్కి తిరిగి మందహాసం చేసింది.

ఐ. ఎ. యస్ లో

'ఫస్ట్ క్లాస్' సంపాదించిన

తొలి మహిళ

కిరణ్ బత్తూరా

'ఉద్యోగం పురుష లక్షణం' అన్న పురుషులలోనే కొన్నాళ్ళకు ఒకాయన - ఆ ఉద్యోగాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని కాబోలు - 'ముదితల్ వేర్వగ రాని విద్య గలదే ముద్దార వేర్పించినన్' అన్నాడు!

మొరట్ లో ఇరవై రెండేళ్ళ వయసు గల కిరణ్ బత్తూరా ఇండియన్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసెస్ (ఐ.ఎ.యస్.) పరీక్షలలో 'ఫస్ట్ క్లాస్ ఫస్ట్' సాధించి - ముస్సోరిలో క్షణకు హాజరవుతూ - 'ఇది అంతర్జాతీయ వనితా వత్సరం అన్న సంగతి మరిచి పోకండి' అని వనితల తరపున మరో విజయాన్ని ప్రకటించింది!

కిరణ్ ది మామూలు మధ్య తరగతి కుటుంబమే. కాలేజీ చదువయ్యాక 'ఇంత వరకూ చదివింది చాలు - ఇక పెళ్ళి చేసుకో' అని అనబోతున్న తల్లిదండ్రులతో 'ఆ పాతకాలపు సలహాలు మావెయ్యండి' అని వాదించింది. తాను వేళ్ళుకోవాల్సిన కొత్త పాఠాలు చాలా ఉన్నాయని, ప్రతి స్త్రీ తన కాళ్ళమీద నిలబడగలిగే అర్హతను సంపాదించుకోవాలని - అలా తనూ కోరుకుంటున్నానని వాళ్ళకు నచ్చజెప్పి - ఒప్పించింది.

జీవితంలో ఔన్నత్యాన్ని సాధించడానికి ధైర్యం, కృషి, ఆత్మ విశ్వాసం, తెలివితేటలు, లోక్యం కావాలి. ఇవన్నీ తనలో ఉన్నాయన్న నమ్మకాన్ని కుటుంబ నమ్మకాల్లో కలిగించింది కిరణ్. ఆ నమ్మకం

వెనుక ఆమె సాధించిన 'ఫస్టు' విజయాలు చాలా ఉన్నాయి మరి!

కిరణ్ - '72 లో బి. ఏ. ఫస్టు క్లాసులో పాస్ - హేమ్ స్వరూప్ వైవాహిక మెడల్ గెల్చుకుంది. ఆ సంవత్సరంలోనే మొరట్ కాలేజీలో ఉత్తమ విద్యార్థినిగా 'దనప్రకాష్ విమలాదేవి మెడల్' కూడా సాధించింది. మొరట్ కాలేజీ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా జరిగిన సాంస్కృతిక పోటీలలో అదే సంవత్సరం (72-73) ఆమె వ్యాస రచన పోటీల్లో మరో 'ఫస్ట్ ప్రైజ్' సాధించింది. ఆ తర్వాత ఆంగ్ల సాహిత్యంలో యమ్. ఏ. చదివి - అప్పుడూ 'ఫస్ట్ క్లాస్ ఫస్టు'లో పాసయింది. ఇప్పుడు ఈ 'ఐ. ఎ. యస్.' విజయాన్ని సాధించింది!

"నేను ఐ. ఎ. యస్. పరీక్షలకు వెళ్ళడం మొదట మా ఇంట్లో చాలా మందికి ఇష్టం లేదు. ఆ ఉద్యోగాలలో ఎక్కువ బదిలీలు వుంటాయనీ, క్లిష్టమైన సమస్యలవెన్నిటిన్నో ఎదుర్కోవాల్సి వుంటుందనీ వాళ్ళ అభిప్రాయం. కానీ మహిళగా ఒక ఉన్నతమైన పదవిని చేపట్టాలన్న నా ఉత్సాహాన్ని మా నాన్నగారు అర్థం చేసుకుని - నమ్మ ప్రోత్సహించారు." అన్నది కిరణ్.

'నేటి విద్యార్థులలో క్రమశిక్షణ చాలా వరకు లోపించింది. చదువుల పట్ల నిర్లక్ష్యంతో పాటు - రోడితనం కూడా ఎక్కువైపోతూ వుంది. ఈ ధోరణి అరికట్టకపోతే ముందు ముందు చాలా ప్రమాదాలు వాటిల్లుతాయి' అని భావించే కిరణ్ - 'వివిధ పాఠీలకు చెందిన రాజకీయ నాయకులు తమ తమ స్వలాభాల కోసం వాళ్ళ ఉద్యమాలలోకి విద్యార్థులను ప్రేరేపించటం చాలా అవాంఛనీయమైన విషయం' అంటుంది.

కిరణ్ బత్తూరా కథలు కూడా రాస్తుంది. ఆమె రాసిన ఆంగ్ల కథలు పత్రికల్లో ప్రచురింపబడ్డాయి.

తన తండ్రి మొరట్ కు బదిలీ కాకముందు కిరణ్ బెంగళూరులోని 'సెయింట్ ప్రావిన్స్ జేవియర్స్ గరల్స్ హైస్కూలు'లో చదువుకుంటుండగా - 'నేను పెద్దయ్యాక నా జీవితాన్ని ఎలా మలుచుకుంటాను' అన్న కీర్తికపై జరిగిన వ్యాస రచన పోటీలో పాల్గొంది. అలవాటు ప్రకారం బహుమతి గెల్చుకుంది.

తన జీవితాన్ని ఎలా మలుచుకోవాలనీ ముందే నిర్ణయించుకోగల 'కిరణ్' లాంటి వనితలకు జీవితంలో ఎప్పుడూ విజయాలే లభ్యమవుతాయనడంలో సందేహం లేదు!

పర్వద్వితం : తిరుచ్చి ఆరుణాచలం

దక్షిణదేశంలోని తొలి మహిళాకళాజాల

‘ఈనాటి విద్యార్థులలో అసంతృప్తి పెరగడానికి ముఖ్య కారణం వాళ్ళకు భవిష్యత్తు నిరాశాజనకంగా కనిపించడమే. ‘మెరిట్’కు తగిన గుర్తింపు లేకపోవడం, విద్యా విధానంలో కొన్ని లోపాలు, కష్టపడి చదివినా తమ అభిరుచికి తగిన

విధంగా ఉద్యోగాలు లభించకపోవడం - ఈ సమస్యలతో వాళ్లు నిరుత్సాహానికి లోనవుతున్నారు. నేను ఇదే కారణంతో చదువుకుంటున్నప్పుడు వాతావరణం ఇప్పుడున్నంత తీవ్రంగా వుండేదికాదు!’ అన్నారు ఈ మధ్యనే వజ్రోత్సవాన్ని జరుపుకున్న మద్రాసు

క్వీన్ మేరీస్ కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ కుమారి కె. జగదాంబా - 'వనిత' జరిపిన ప్రత్యేక గోష్టిలో మాట్లాడుతూ.

దక్షిణ భారత దేశంలో మహిళల కోసం ప్రత్యేకంగా స్థాపించబడిన ప్రభుత్వ కళాశాలల్లో మొదటిస్థానం వహించిన క్వీన్ మేరీస్ కళాశాల - ఎందరో ప్రముఖ వనితల దానిజీవితానికి చక్కని పునాదులు వేసింది.

కేంద్ర విదేశీ వ్యవహారాల శాఖ డిప్యూటీ మంత్రి(జీ) లక్ష్మీమీనన్, కేంద్ర ఆరోగ్యశాఖ - డిప్యూటీ మంత్రి, అఖిల భారత కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్యదర్శిని మరకతం చంద్రశేఖరం-పార్లమెంటు సభ్యురాలు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసన మండలి తొలి మహిళా డిప్యూటీ స్పీకర్ అమృత్ రాజా, పార్లమెంటు సభ్యురాలు యశోదారెడ్డి - మొదలైన రాజకీయ ప్రముఖులు - కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ

పొందిన మహిళలు - ఈ కళాశాలలోనే చదువు కున్నారని ఈనాటి విద్యార్థినులు సగర్వంగా చెప్పుకుంటారు.

దక్షిణభారత దేశంలోని ఈ ప్రప్రథమ మహిళా కళాశాల 1914 సంవత్సరం - జూలై 14వ తేదీన 'ది మద్రాస్ కాలేజ్ ఫర్ విమెన్' అన్న పేరుతో ప్రారంభించబడింది. ఆ తర్వాత ఇంగ్లండు రాజీ గౌరవార్థం 1918లో 'క్వీన్ మేరీస్ కాలేజ్ ఫర్ విమెన్'గా ఆ పేరు స్థిరపడింది. ఈ కళాశాల సంస్థాపక ప్రిన్సిపాల్ మిస్ దొరొథి డిలాహే - 'ప్రపంచ పరిజ్ఞానము - హేతువాద దోరణి' విద్యార్థినుల దీక్ష వాక్యాలుగా రూపొందించారు. 37 మంది విద్యార్థినులతో ప్రారంభమైన ఈ కళాశాలలో ఇవాళ సుమారు మూడు వేల మంది వరకూ చదువుకుంటున్నారు. విద్యార్థినులందరూ తప్పనిసరిగా 'ఫిజికల్ ట్రైనింగ్' పొందాలి. ఈ కాలేజీలో యన్. సి. సి. శిక్షణ 1954 నుంచి ప్రారంభమైంది. స్టూడెంట్స్ యూనియన్ 1928 లోనే ఆరంభింపబడింది. ఒక్కొక్క శాఖకూ ఒక్కో విద్యార్థినుల అసోసియేషన్ వుండడం వల్ల - వాళ్ళు తమ తమ అభిప్రాయాలను - ఆలోచనలను ఆధ్యాపకులకు వివరిస్తూ - చదువులో తమ ఉత్సాహాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ చాటుకోడానికి ఈ కళాశాలలో మంచి అవకాశాలున్నాయి. ఇంతే కాకుండా సాహిత్యం, నాటకం, డిటేటింగ్ కు సంబంధించి విడివిడిగా విద్యార్థినుల సంస్థలు, సోషల్ సర్వీస్ రీగ్ కూడా వున్నాయి.

"మన విద్యా విధానంలో 'మాన్. పవర్ స్లానింగ్' కు అంత ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నట్లు కనిపించడం లేదు. ఒక్కో సంవత్సరం - ఇన్ని కాలేజీలు కట్టించామని ప్రభుత్వం లెక్కలు చూపి

స్తుందే కాని - ప్రతి సంవత్సరం - ఏ ఏ కోర్సులలో ఎంత మంది ఉత్తీర్ణులవుతున్నారు; వాళ్ళకు ఏ ఏ పరిశ్రమలలో ఎలాంటి ఉద్యోగావకాశాలు లభిస్తున్నాయి - ఎలాంటి కోర్సుల పట్ల విద్యార్థులు ఎక్కువ ఆసక్తి చూపిస్తున్నారు - ఆ దిమాండ్ కు తగినట్లుగా అవకాశాలు వుంటున్నాయా లేదా; లేకపోతే ఏం చేయాలి; వాళ్ళ ఆసక్తి, ఉత్సాహాలకు తగినట్లుగా పాఠ్య గ్రంథాలు - విద్యా బోధన సరిగ్గా వుంటున్నాయా లేదా; అన్న విషయాలకు ఎవరూ తగినంత ప్రాధాన్యత చూపించటం లేదు. కళాశాలల్లో విద్యా బోధనానంతరం ఆయా స్టూడెంట్స్ యొక్క అభిరుచులకు అనుగుణంగా కొన్ని టెక్నికల్ కోర్సులను కూడా ప్రవేశపెట్టి, 'ప్రాక్టికల్ గా మేమూ ఉద్యోగాలు చేయడానికి శిక్షణ పొందాము' అన్న రైర్యాన్ని వాళ్ళలో కలుగజేస్తే మంచిదని నా అభిప్రాయం. మా కళాశాలలో ప్రయోగాత్మకంగా అటువంటి పద్ధతులు అమలు జరపాలనుకుంటున్నాము." అన్నారు ప్రిన్సిపాల్ జగదాంబా విద్యార్థినుల సమస్యలను వివరిస్తూ.

పాషన్స్ గురించి విద్యార్థినుల దోరణులను ప్రస్తావించినప్పుడు - 'వాళ్ళ వాళ్ళ అభిరుచులకు తగినట్లు మనం చూసి చూడనట్లు వుండడమే మంచిది. మనమేదైనా అంక్ష విధిస్తే - ఆ అంక్షను మీరడానికే ప్రయత్నిస్తారు. మా కాలేజీలో 'డ్రెస్' కు సంబంధించి ఎలాంటి ప్రత్యేక నియమాలూ లేవు' అన్నారు ఆమె.

రాజకీయాలను గురించి మాట్లాడుతూ "స్టూడెంట్స్ రాజకీయాలకు దూరంగా వుండడమే మంచిది. రాజకీయాలను తెలుసుకోవడం వేరు - ముతా రాజకీయాలలో పాల్గొనడం వేరు; ఇప్పుడు ఎక్కువగా వుండేవి ముతా రాజకీయాలే తప్ప - నిర్మాణాత్మక కృషి ఏమీ కనిపించడం లేదు. ఈ రోజుల్లో రాజకీయ నాయకుల మాటలు విని స్టూడెంట్స్ రాజకీయాల్లోకి దిగుతున్నారన్న విమర్శ వుంది. అది 'స్టూడెంట్స్' లోని అసంతృప్తి - ఆ దారిలోకి మళ్ళడమే తప్ప - నిజంగా వాళ్ళు రాజకీయాలు తెలుసుకుని పాల్గొంటున్నారని నేననుకోను!" అన్నారామె.

"ఒక్క యూనివర్సిటీ డిగ్రీ సంపాదించుకుంటే చాలు - ఇక జీవితంలో ఏమీ అవసరం లేదు. అది లేకపోతే చిల్లిగవ్వకు పనికి రారు అన్న ఆలోచనా దోరణిని పిల్లల్లో కలిగించడానికి తల్లిదండ్రులే ఎక్కువగా దోహదం చేస్తున్నారు.

వైన: కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ జగదాంబా. కింద: స్టూడెంట్ యూనియన్ అధ్యక్షురాలు మార్గిన్ విలియమ్స్ వక్కన వన్న వర్ణచిత్రం: క్వీన్ మేరీస్ కళాశాల; ఆయా శాఖల కార్యదర్శిమలు

వంటి సంఘ నేవికలు, తొలి మహిళా న్యూరో పేదాలజిస్టు డాక్టర్ సరసా భారతి, న్యూరో సర్జన్ ప్రొఫెసర్ టి. యస్. కనక, తొలి మహిళా ఫైలట్ వి. సి. అంగూరి, తొలి మహిళా ఇంజనీరు శారద, తొలి మహిళా చార్టర్డ్ అకౌంటెంట్ ఆర్. శివభోగం, తొలి మహిళా న్యాయవాది యమ్. ఏ. జానకి - ఇలా ప్రప్రథమ ఘనతలు

ఇక 'డిగ్రీలు సంపాదించడం'లో డబ్బు ప్రాధాన్యత వుండనే వుంది: 'డిగ్రీ' లేకపోతే జీవితం అనర్థదాయకం అన్న భయంకరమైన ఆలోచన వాళ్ళల్లో ఎప్పుడైతే వచ్చిందో - అప్పటి నుంచి రకరకాల వంకర దార్లు వెదకడానికి ప్రయత్నాలు మొదలుపెడతారు. ఈ దోరణులు రాసురాసు విపరీతమౌతున్నాయి. జీవితానికి ప్రయోజనదాయకమైన విధంగా విద్య ఉపయోగపడలే కాని - కేవలం 'డిగ్రీలు' పొందగలమా లేదా అన్న దోరణిలో చదువులు సాగితే మాత్రం మనం ప్రగతిని సాధించలేము." అన్నారు జగదాంబాల్ మన విద్యా విధానాన్ని గురించి మాట్లాడుతూ.

మహిళల జీవన విధానం గురించి హిస్టరీ ప్రొఫెసర్ శ్రీమతి వి. వసంతాదేవి ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఆభిప్రాయ సేకరణలో - ఈ కళాకాలంలోని విద్యార్థినులు తమ తమ ఆభిప్రాయాలు రకరకాలుగా వివరించారు.

'తరతరాలుగా శ్రీ జీవితం నాలుగు గోడల మధ్యే పరిమితమైపోతూ వుంది. చాలా మంది స్త్రీలు అన్ని రకాల కష్టాలను, అవమానాలను భరిస్తూ - తాముంటున్న ఇళ్ళల్లో బానిసలుగా చలామణి కావడానికి ముఖ్య కారణం వాళ్ళకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేకపోవడం వల్లనే. ఈ పాత కాలపు సంప్రదాయాలను చేదించాలి' అన్న భావంతో నూటికి తొంభై మంది విద్యార్థినులు

ఏకీభవించి - ఆడవాళ్ళు స్వతంత్రంగా ఆర్జన చేయడానికి ఉద్యోగాలు చేయడం, పరిశ్రమలు స్థాపించడం అవసరం అన్న ఆభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చారు.

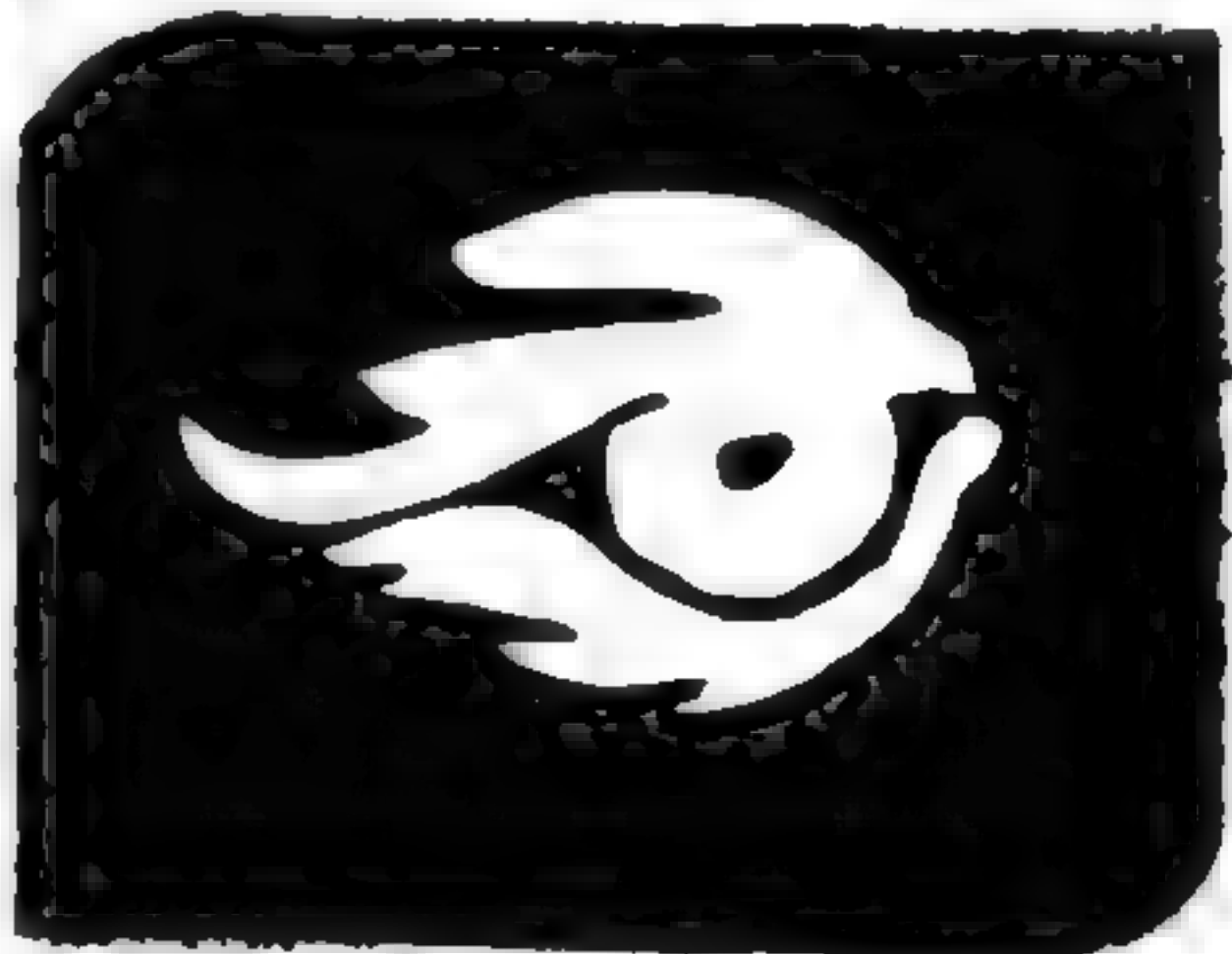
వరకట్నాల విషయంలో నూటికి 47 మంది ఈ దురాచారాన్ని ఎదిరిస్తామంటే - 18 మంది 'అంత రైర్యం మాకు లే'దన్నారు. తక్కిన వాళ్ళు జవాబులు చెప్పడానికి సుముఖత చూపలేకపోయారు. మొత్తం మీద కులాంతర వివాహాలు చేసుకోవడం, కట్నం ఇవ్వలేమని నిక్కచ్చిగా చెప్పడం, స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయడానికి సిద్ధపడడం, ఆడపిల్లలకు మగపిల్లలతో సమంగా చదువులు చెప్పించడం, తమ తమ సోదరులను కట్నం తీసుకోవద్దని ఒత్తిడి చేయడం వంటి పద్ధతుల ద్వారా వరకట్నాల బాధ నుంచి తప్పించుకోవచ్చన్న ఆభిప్రాయాలను వాళ్ళు వ్యక్తం చేశారు.

బి. కామ్. విద్యార్థిని, స్టూడెంట్ యూనియన్ ఆధ్యక్షురాలు కుమారి మార్లిన్ విలియమ్స్ - ఈ నాటి విద్యా విధానాన్ని తీవ్రంగా నిరసించింది.

'బ్రిటిష్ వాళ్ళు మనలను గుమాస్తాలుగా వినియోగించుకోడానికి తగినట్లుగా వుండే విద్యా విధానాలను రూపొందించారు. మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి ఇన్నేళ్ళయినా మనం చాలా వరకు ఆ పద్ధతులనే అనుసరిస్తున్నాము. లక్షలాది విద్యార్థికులు మా ముందే ఉద్యోగాలు లేక - నానా

అవస్థలు పడుతూ వుండడం మేము కళ్ళారా చూస్తున్నప్పుడు మారో అసంతృప్తి ఎందుకు రాదు? 'విద్యార్థులు క్రమ శిక్షణతో వుండాలి, అల్లర్లు మానుకోవాలి' అని పెద్దలందరూ ఉపన్యాసాలు చెబుతారే కాని, ఈ దోరణికి మూల కారణమేమిదో, ఈ సమస్యలను ఎలా పరిష్కరించాలి - ఎవ్వరూ పట్టించుకోరు!' అన్న మార్లిన్ మాటల్లో తీవ్రమైన ఉద్వేగం ద్వనించింది.

"ఈనాటి సాహిత్యం, సినిమాలు కూడా స్టూడెంట్స్ లో పలాయన వాద దోరణికి దోహదం చేస్తున్నాయే కాని, మన చుట్టూ వున్న సమస్య లేమిదో, అవి ఎందువల్ల ఏర్పడుతున్నాయో, వాటిని ఎదుర్కోవడానికి యువతరం ఏం చేయాలో వీటిని గురించి ఎవరూ ఎక్కువగా చర్చించడం లేదు. మత్తు మందు ఇల్లి - ఊహా లోకాలలో విహరింపజేసే సాహిత్యం, కాలక్షేపం పేరుతో ప్రజలలో కలుషితమైన భావాలు రేకెత్తించే సినిమాలు - ఇవి నిరాటంకంగా తయారవుతున్నాయి. మంచి ఏదో, చెడు ఏదో తెలుసుకోగల మానసిక పరిపక్వత అందరిలోనూ వుండదు. కానీ బలహీనమైన మనస్తత్వం గలవారు వీటి ప్రభావాన్నించి తప్పించుకోలేరు. కర్తవ్య నిర్వహణను ప్రబోధించని కళలు విద్యార్థినులకే కాదు - దేశానికి, కూడా హానికరమయ్యే దోరణులకు దోహదం చేస్తాయి" అంటుంది మార్లిన్. *

కాటుక చాస్తోందా?

'సర్వేంద్రియాణాం వయవం ప్రదానం' అని మన పెద్దల ఆభిప్రాయం! మన ప్రదాన అవయవాలైన కళ్ళనుబట్టి మన అందచందాలు కూడా ఎక్కువవుతుంటాయి. కంటికి కాటుక పెడితే కంటి అందమే కాదు - ఒంది అందం కూడా ఎక్కువ కావచ్చు. కంటికి కాటుక పెట్టడం ఒక కళ. కాటుక చేయడం కూడా ఒక కళ. కాటుక ఎలా చేయాలి తెలుసుకుందాం.

బాగా తోమిన ఇత్తడి చెంబు ఒకదాన్ని తీసుకోవాలి. దాని కింది భాగాన కరక్కాయను బాగా మార్చి వట్టించాలి. మూడు ఇటుక రాళ్ళను తీసుకొని వాటిని పొయ్యిలో అమర్చాలి. వాటిమీద ఈ ఇత్తడి చెంబును పెట్టి దానికింద కుర్రమైన అముదంతో

వింటిన ప్రమిద ఒకటి పెట్టాలి. ఆ ప్రమిదలో - వేపాకులను దంచి ఆ రసంలో నాన్ని, ఎండవేసిన గుడ్డ ముక్కను వత్తిగా అమర్చి పెట్టాలి. వత్తివి వెలిగింది, ఆ బ్యాం కరక్కాయ వట్టిందిన చెంబు కింది భాగాన పోకేటట్లుగా ఉంచాలి. వత్తి కాలేకొద్దీ, ప్రమిదలో అముదం పోస్తూ ఉంచాలి. ఒక గంట సేవల్లో చెంబు కింద మన దట్టంగా పేరుకుంటుంది. తర్వాత దాన్ని ఒక పరిశుభ్రమైన కాగితం మీదికి రాల్చి తీసుకోవాలి. అలా రాల్చిన మనవి అముదంతో కలిపి ముద్దగా చేమకుని, దానికి కొద్దిగా పచ్చకర్పూరం పొడి కలిపి తీసి ఉంది 'కాటుక'గా వాడుకోవచ్చు. ఇది అందానికి అందం; కంటి ఆరోగ్యానికి మంచిది.

అంబుగారి పాత్ర

ఇవళ, ఏవేవో క్రిములు రాయడం, ఏదో చిన్న క్లిప్పులాంటి దాంతో వెంట్రుకల్ని పూడదీయడం, లేదా అవెక్కడో పాపుల్లాంటివి వుంటాయట — అక్కడికి వెళ్తే వాళ్ళే అవి తీసేస్తారుట — అలాంటి చోట్లకు వెళ్ళడం చేస్తున్నారు. మంచి మేలు రకమైన పనులు రాసుకుంటే — అలాంటి వెంట్రుకలు ఎదగకుండా వుంటాయి; ఉన్నవీ రాలిపోతాయి. కాని పనులు రాసుకోడం నామో పీగా భావిస్తారు గదా — మీరంతా. పోనీ, మీకు అదోలా అనిపిస్తే రాత్రి పూట ముఖానికి పనులు రాసుకుని, పొద్దున్నే పిండితో బాగా రుద్ది కడిగే యండి — పనులు వదిలిపోతుంది.

నిత్యం పనులు వాడే వాళ్ళముఖాలు చూడండి. ఎలా వుంటాయో — పచ్చగా, నున్నగా దబ్బి వండు రంగులో వుంటాయి. పేరంటానికి పిలిచి నప్పుడు పనులు కాళ్ళకు రాస్తారు. బయటికి వెళ్ళేటప్పుడు కాళ్ళకి పనులు రాసుకుని వెళ్ళి మంటారు. ఇది మూఢాచారం అనుకుంటున్నారా? కాదు. క్రిమికీటకాల నుంచి, కాళ్ళను రక్షించు కోడానికే. పనులు రాసుకున్న పాదాల దగ్గరికి ఏ క్రిములూ రావు. పనులు తోటలో పాము జాడే వుండదు; పనులు పొగవేసే చోటికి పాములు రావు. తెలుసా?

కొంతమందికి రక్తం పాలిపోతుంది. రక్తంలో ఏదో రోషం వుండి, కాని, నిత్యం పనులు వాడే వారికి ఆ వ్యాధి రానేరదు. బహిష్టు సమయంలో కొందరికి రక్తస్రావం అధికంగా వుంటుంది. నాలుగో రోజున స్నానం చేసిన తర్వాత, కాసంత పనులు వుండగాచేసి, ఆ వుండను మింగేస్తే రక్తస్రావం నిలుస్తుంది. శుద్ధమైన రక్తం ఉత్పత్తి అవుతుంది. ప్రాచీనకాలంలో ఈ విధానమే ఆమలులో వుండేది.

ఇళ్ళలో మనం ఎక్కువగా పనిపాటలు చేస్తు వుంటామా — దానివల్ల చేతులు గట్టిబడిపోతాయి; పగిలినట్టు అవుతాయి. నీళ్ళ దగ్గర ఎక్కువసేపు పనిచేస్తే పాదాలు, వేళ్ళూ నానిపోయి మంట పెడతాయి. దానికి ఓ చిట్కా వుంది. పనులులో మంచి నూనె కలిపి, కాళ్ళ వేళ్ళ మధ్య

పాదాల దగ్గర రాస్తే ఆ మంట తగ్గుతుంది; చర్మం బాగు పడుతుంది.

కళ్ళు మంటలుగా వుండడం, కళ్ళలో నీరు కారడం జరిగితే పనులుతో పట్టి వేస్తే అవి తగ్గిపోతాయి. నేత్ర రోగానికి పనులు ఎంతో మంచిది. చక్కెర వ్యాధి వున్న వారికి కూడా పనులు మంచిది. పనులు ఆహారాన్ని డీర్థం చేసే శక్తి కూడా వుంది. కొంతమందికి దోద కాళ్ళుంటాయి; వాటివల్ల వారికి జ్వరం వస్తూ వుంటుంది. వాళ్ళు పనులు కషాయంలో కొద్దిగా బెల్లం వేసుకుని, తాగుతారు. దానివల్ల జ్వరం తగ్గుతుంది; దోదకాలు వాపు కూడా తగ్గుతుంది.

కాలం మారుతున్నప్పడో, పూరు మారి నప్పడో నీరు మారుతుంది. ఆ నీరు తాగితే జలుబు, దగ్గు వస్తాయి. అలాంటప్పుడు, ఆ కొత్త నీళ్ళలో కాస్త పనులు వేసి, నీళ్ళుకాచి తాగితే, నీరు మారినప్పడు వచ్చే వ్యాధులేవీ రావు.

మరి — మఱాచి, స్పోటికం వ్యాధులు వస్తే మనవాళ్ళు వేపాకుతోపాటు పనులు కలిపి అది వంటికి రాస్తారు — ఆ వ్యాధి తగ్గడానికి. ఆ వ్యాధికి సంబంధించిన క్రిముల్ని అదుపులో పెట్టే గుణం కూడా పనులులో వుంది. మఱాచికి మరో మందు కూడా వుంది. కాకరాకు, పనులు కలిపి నూరి, కాసిన్ని నీళ్ళలో కలిపి తాగితే కూడా మఱాచి బాధ తగ్గుతుంది.

క్రిముల్నించి కాపాడే గుణం కలది కాబట్టే పనులు నీలైనప్పుడల్లా వాడమన్నారు. ముఖ్యంగా పెళ్ళిళ్ళలో పనులుతో నలుగు పెడతారు; పనులు బట్టలు కడతారు. తరింబ్రాలు బియ్యంలో పనులు కలుపుతారు. ఇవన్నీ ఎందుకంటారు? పెళ్ళి చూడ్డానికి ఎందరో వస్తారా — జన సమర్థంగా వుంటుందా — అలాంటప్పుడు వారి వారికి ఉన్న వ్యాధులు తేలిగ్గా వ్యాపిస్తాయి. అవ వ్యాపించ కుండా వుండడానికి పనులు వాడకం ఎక్కువగా వుంటుంది. బుక్కా, బిగుండ, అందరిపైనా జల్లడం, వసంతాలు జల్లడం ఇవన్నీ కూడా క్రిముల్నించి తప్పించడానికే. అంచేత, పెద్దలు ఏది చెప్పినా, చేసినా కూడా ఎంతో ఆలోచనతో చేశారని ఒప్పుకుంటారా మరి? □

మృత్యానికి పనులు రాసుకోడం అంటే — చాలా మందికి వెగటుగా వుంటుంది అదేమిదో గాని, నేను చూస్తూనే వున్నాను; చెబుతూనే వున్నాను. ఎవరు వినిపించుకుంటారు నా మాట? పనులు రాసుకుంటే మొహానికి ఎంత మంచిదో, తెలుసు కోంద్రా. నాదోటి వాళ్ళను అడిగితే ఎవరైనా చెబుతారు.

పనులు రాసుకోడం 'మంగళకరం' అన్నారు పెద్దలు; 'శుభవ్రదం' అని కూడా అన్నారు. అలా చెబుతే అందరూ వింటారని. కాని, శాస్త్ర ప్రకారంగా, ఆరోగ్య దృష్ట్యా చూస్తే పనులు చేసే మేలు ఇంతా అంతా కాదు.

పనులును కొన్ని ఆహారపదార్థాల్లో వాడతాం. ఎందుకూ? ఆ వంటకానికి పనులు రంగు రావడానికి! కాదు. అది రక్తాన్ని పరిశుద్ధం చేస్తుంది. క్రిముల్ని నశింపజేస్తుంది. ముఖానికి, కాళ్ళకూ, వంటికి పనులు రాసుకోడం ఎందు కంటే — అది 'రక్తద్రిక్తత' కలగకుండా కాపాడుతుంది.

అడవాళ్ళకి మొహం మీద వెంట్రుకలు వుంటే బావుండదు — నిజమే. వాటిని తీసేయడానికి

ప్రయోగాత్మక నిగ్రహము

“మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 28 సంవత్సరాలు కావస్తున్నది. కాని మన దేశప్రీతి పరిస్థితి ఏమీ బాగుపడలేదు. దేశంలోని ప్రీతిలో 80 శాతం మంది గ్రామాలలో ఉన్నారు. రేపటి పౌరులను రూపొందించబోయేవాళ్ళు ఈ ప్రీతి. అయితే వాళ్ళ స్థితిగతులు ఎలా ఉన్నాయి? గ్రామీణ ప్రీతిలో చాలామంది చదువుకున్నవాళ్ళు కారు. వాళ్ళే చదువుకోక అజ్ఞానంతో అలమటిస్తున్నప్పుడు పిల్లలను సక్రమంగా ఎలా పెంచగలరు? తల్లిల పెంపకం మీదే పిల్లల బాగోగులు ఆధారపడి ఉంటాయి. అందుచేత మన గ్రామీణ ప్రీతిని విద్యావంతులుగా చేయటం చాలా అవసరం. పట్టణాలలోని ప్రీతికు చదువుకోవడానికి అవకాశాలున్నాయి. వాళ్ళు ఆ అవకాశాలను సద్వినియోగం చేసుకోవటంతోబాటు గ్రామీణ ప్రీతికు తమ చదువు ఉపయోగ పడేలా చూడాలి” అన్నారు కర్ణాటక రాష్ట్ర శాసనసభ స్పీకర్ శ్రీమతి కె. ఎస్. నాగరత్నమ్మ ప్రత్యేకంగా ‘వనిత’ చేసిన ఇంటర్వ్యూలో మాట్లాడుతూ.

బారతదేశంలో స్పీకర్ పదవిని నిర్వహిస్తున్న తొలి వనిత ఆమె. అంతకు ముందు జర్మనీ, కెనడాలో కొంతకాలం వనితలు ఈ పదవిలో ఉన్నారు. కాని ప్రపంచం మొత్తం మీద ప్రస్తుతం ఇటువంటి పదవిలో ఉన్న ఒక్కొక్క నాక్కో మహిళ శ్రీమతి నాగరత్నమ్మ.

ఈ ఏడాది మన దేశంలో జరగనున్న ఇంటర్నేషనల్ కామన్ వెల్త్ పార్లమెంటరీ అసోసియేషన్ సమావేశంలో పాల్గొనే ఏకైక మహిళ కూడా ఆమె.

ఈ రోజుల్లో శాసనసభలలో గొడవలు ఎక్కువయ్యాయి. మరి ప్రీ స్పీకరుగా సభ కార్యక్రమాలను ఆమె ఎలా నిర్వహిస్తున్నారో తెలుసుకోవడం కుతూహలంగానే ఉంటుంది.

“శాసనసభ స్పీకర్ కావడానికి కొన్ని అర్హతలున్నాయి. పక్షపాతం లేకుండా ఉండటం స్పీకర్ కు అవసరమైన లక్షణం. బహుశా ధైర్యం కూడా కొంత అవసరమేమో! నామటుకు నాకు సభను నిర్వహించడంలో ఇబ్బందు లేప్పుడూ ఎదురుకాలేదు. అధికారపక్షం వారు, ప్రతిపక్షం వారు కూడా నాతో చక్కగా సహకరిస్తూనే ఉన్నారు. స్పీకర్ కు అవసరమైన మరో లక్షణం ఓర్పు. సభలో వాతావరణం ఎంత ఇబ్బందికరంగా ‘వేడి’గా ఉన్నా నిమిషాలమీద దాన్ని చల్లబరచడానికి అనువైన హాస్యతత్వం కూడా స్పీకర్ కు కొంత వుండాలి” అన్నారు ఆమె.

శ్రీమతి నాగరత్నమ్మ దాదాపు ఇరవై ఏళ్ళనుంచి శాసన సభలో సభ్యత్వం వహిస్తున్నారు. ఈ ఇరవై ఏళ్ళలోనూ ఆమె అటు ప్రతిపక్షం లోను, ఇటు పాలక పక్షంలోనూ కూడా సభ్యత్వం వహించారు. 1972 మార్చి నుంచి శాసనసభ స్పీకర్ గా పనిచేస్తున్నారు. శాసన సభ్యురాలుగా ఉండడానికి, స్పీకర్ గా ఉండడానికి తేడా వుంది. శా స న స భ్యు ల కు ప్రతిపక్షంలో వుంటే ఒకరకం బాధ్యతలు, పాలక పక్షంలో వుంటే మరోరకం బాధ్యతలు వుంటాయి. ఈ వివిధ తరహాల పదవుల నిర్వహణలో తాము పొందిన అనుభవాల గురించి శ్రీమతి నాగరత్నమ్మను ‘వనిత’ తరపున ప్రశ్నించి నపుడు ఆమె ఇలా అన్నారు: “శాసన సభ్యులు అటు ప్రతిపక్షంలో వున్నా ఇటు పాలక పక్షంలో వున్నా వాళ్ళ ప్రధాన కర్తవ్యం వాళ్ళను ఎన్నుకొన్న నియోజకవర్గంలో ప్రజల బాగుకోసం పాటుపడడమే. శాసనసభ్యులు అవసరమైనప్పుడల్లా తమ నియోజకవర్గానికి కావలసిన సదుపాయాలు సంపాదించడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తుంటే చాలు. స్పీకర్ పదవి అలాంటిది కాదు. ఒక జడ్జిలా నిష్పక్షపాతంగా వుండాలి. జడ్జిలైనా వాదాలను విన్నాక తేసు గురించి మళ్ళీ ఆలోచించి తీర్పు చెప్పడానికి అవకాశం వుంటుంది. తీర్పును వాయిదా వేయడానికి ఏమీ వుంటుంది. స్పీకర్ పని అలాంటిది కాదు. ఎప్పటికప్పుడు సమస్యలు కలిగినప్పుడల్లా చూరింగులు ఇవ్వాలి. శాసనసభలో సభ్యులుగా వుండడం స్పీకర్ గా వుండడం కన్నా కాస్త సులువైనది. స్పీకర్ అటు ప్రశ్నోత్తర సమయంలోనూ, టీరో అవరోలోనూ చాలా శ్రద్ధగా సభను నడిపించాలి”.

‘ప్రీతి మరింతగా రాజకీయాలలో పాల్గొనటం గురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి? దానివల్ల ఏవైనా లాభాలు వున్నాయా?’ అని ఆమెను ప్రశ్నించగా “ఈ రోజులలో రాజకీయాలకున్న ప్రాముఖ్యాలను ఎవరూ కాదనలేరు. అంచేత ప్రీతి రాజకీయాలలో పాల్గొన కూడదనే నియమమేమీ లేదు. మనదేశ ప్రీతి రాజకీయాలలో కూడా ముందంజ వేస్తూనే వున్నారు. కాని ఇంకా చాలామంది ప్రీతి రాజకీయాలలో ప్రవేశించారు. చదువు సంస్కారమూ ఉన్న ప్రీతి ఈ రంగంలోనూ దారి చూపాలి. ప్రీతి ఇప్పటికే సంఘసేవలో బాగా చొరవ చూపిస్తున్నారు. రాజకీయాలకు కూడా సంఘసేవే ఒకరకంగా ద్యేయం.

‘ఎక్కువ మంది స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయడం వల్లనే పురుషులలో నిరుద్యోగ సమస్య పెరిగిందనే అభిప్రాయం గురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?’ అని అడిగినప్పుడు ఆమె ఇలా అన్నారు :

“ఇది బాగా పాత అభిప్రాయం. అదీకాక ఇది ఆచారం లేని నింద అని నా నమ్మకం. ఉద్యోగాలు చేసే ఆడపిల్లల్నే తప్ప పెళ్ళి చేసుకోమని చెప్పేవాళ్లు కూడా తయారవుతున్న ఈ రోజులలో ఈ అభిప్రాయానికి దొడ్డిగా విలువలేదు. మన దేశంలో స్త్రీలకు కూడా పురుషులలో సమానమైన స్థానం వుంది. కొన్ని ఉద్యోగాలు చేయడానికి పురుషుల కన్నా స్త్రీలే చక్కగా వనికి వస్తారు. కొన్ని కుటుంబాలలో ఆడపిల్లలు పెద్దవాళ్ళుగా ఉంటే వాళ్ళు ఉద్యోగాలు చేయవలసిన అవసరమూ కలగవచ్చు. మధ్య తరగతి సంసారాలలో ఆడపిల్లయినా, మగపిల్లవాడయినా ఒకటే. అసలు ఆడపిల్లల సంపాదన మీద ఆధారపడి బ్రతికే కుటుంబాలూ వున్నాయి. అసలు సమస్య ఇంకోటుంది. చదువుకున్న స్త్రీలందరూ ప్రస్తుతం ఉద్యోగాల కోసం ప్రయత్నించడం లేదు. చాలా మంది ఆడపిల్లలను ‘ఏదో బి. ఏ. దాకా చదివినై చాలు’ అని చదివించే తల్లిదండ్రులు ఎక్కువవుతున్నారు. అమ్మాయి గ్రాడ్యుయేటు అయివుంటే గాని పెళ్ళి చేసుకోమనే వాళ్ళూ వున్నారు కదా! ఉద్యోగాలు దొరక్క అల్లాడే ఆడపిల్లలూ ఉన్నారు. మరి వారి నిరుద్యోగ సమస్యకు కారణం ఏమిటి? నన్నడిగితే మన నిరుద్యోగ సమస్యకు ప్రధాన కారణం విద్యా విధానంలో వైవిధ్యం లేకపోవడమే అంటాను. కాని ఈ విషయం గురించి తర్జనభర్జనలు సాగుతున్నాయి కనుక నేనింకేమీ చెప్ప దలచుకోలేదు.”

ఈ మధ్య రచయిత్రుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది. రచయిత్రుల కర్తవ్యం రచయితల కర్తవ్యం కంటే కఠినమైనదంటారు నాగరత్నమ్మ.

“రచయిత్రులు ఎక్కువవుతున్నారనే విషయం ఆనందింప దగ్గదే కాని రచయిత్రుల బాధ్యత కాస్త కఠినమైనది. పురుషుల కన్నా స్త్రీలకే తమ సమస్యల గురించి ఎక్కువగా తెలుసు. అందుచేత రచయిత్రులు ఏదో ఉబుసుపోకకు రాస్తున్నామనుకోవడానికి వీలులేదు. ప్రతి రచనకూ ఏదో ప్రయోజనం ఉండాలి. ఏ ప్రయోజనమూ లేని రచనలు చేయడం ఒక రకంగా

అపకారమే అవుతుంది. రచయిత్రుల విజయానికి ‘వాళ్ళ బాష కూడా ఒక కారణమని నా నమ్మకం. వాళ్ళు ఇప్పుడు రాస్తున్న బాష కన్నా సులభమైన తెలిలో - గ్రామాలలోని జానపదులు కూడా అర్థం చేసుకోగల బాషలో రచనలు సాగినై ఇంకా మంచిది. గ్రామీణ స్త్రీలకు అర్థమయ్యే తీరులో రాయగలిగే రచయిత్రుల అవసరం ఇవాళ ఎంతైనా వుంది. తాము ఎవరికీ తీసిపోమనే ఆత్మ విశ్వాసం గ్రామీణ స్త్రీలలో కలిగించడానికి రచయిత్రులు ప్రయత్నించాలి. స్త్రీలు తమ విలువను తాము గుర్తించడమే ‘విమెన్స్ రివ్’ పరమార్థం. అందుచేత సాటి స్త్రీలను అజ్ఞానం నుంచి విడుదల చేయడానికి రచయిత్రులందరూ కంకణం కట్టుకోవాలి,” అన్నారు నాగరత్నమ్మ.

నాగరత్నమ్మగారి అభిప్రాయాల వెనక ఆమె 52 ఏళ్ళ అనుభవం ధ్వనిస్తుంది. మైసూరులోని గుండ్లుపేటకు చెందిన శ్రీమతి నాగరత్నమ్మ చదువు బెంగుళూరులోని కాన్వెంట్లో సాగింది.

ఆమె ఎన్నోసార్లు విదేశాలకు వెళ్ళి వచ్చారు. జపాన్, రష్యా, తూర్పు యూరపు దేశాలు. అమెరికా వంటి దేశాలకు వెళ్ళి వచ్చారు. “ఆ దేశాలు సంభ్రమం కలిగించేలా వున్నా అక్కడ సంఘంలో మన దేశంలో కనిపించే ఆత్మీయత కనిపించదు. మనీషి యంత్రంగా మారిపోతే జీవితానికి అర్థం ఏమిటి? అయితే ఆ దేశాల వాళ్ళనుంచి మనం నేర్చుకోవలసినవీ వున్నాయి.” అంటారు ఆమె.

‘కొన్ని రంగాలలో కృషి చేస్తున్న వాళ్ళు ఆ రంగాల ద్వారా దేశం బాగుపడడం కన్నా తాము బాగుపడడమే ప్రధానమనుకుంటున్నారు. ఈ రకమైన స్వార్థం వున్నంత వరకూ మన ప్రణాళికలు విజయం సాధించడం కష్టమే. ప్రభుత్వం ఎన్ని మంచి పనులు చేయాలని సంకల్పించినా అవి అనుకున్నట్టు నెరవేరకపోవడానికి ఇదే కారణం,’ అని ఆమె అభిప్రాయం!

నాగరత్నమ్మగారికి మంచి నినిమాల చూడడమంటే ఇష్టం. స్త్రీ విద్య గురించి శ్రమించడం ఆమె దీక్ష. ఆమెకు ఎన్నో ధర్మ సంస్థలతో సంబంధం వుంది. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయం నెనేటు మెంబరుగా, భారత్ స్కాట్ గైడ్స్ సంఘం వారి కర్ణాటక శాఖకు ఉపాధ్యక్షిరాలుగా-ఇలా ఎన్నో బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్నారు ఆమె. సంగీతం అంటే చెవి కోసుకునే నాగరత్నమ్మకు తెన్నిస్, షటిర్, బాడ్మింటన్ ఆటలలోనూ ప్రావీణ్యం ఉండడం ఒక విశేషం! ‘పుస్తకాలు నా స్నేహితులు’ అంటారు ఆమె.

నాగరత్నమ్మగారిది ముక్కుకు సూటిగా పోయేతత్వం. తన అభిప్రాయాలను కుండబద్దలు కొట్టినట్టు చెప్పడం ఆమెకు పరిపాటి. కార్యదీక్ష అంటూ వచ్చినపుడు ఆమె వజ్ర సంకల్పం కనబరుస్తారు. అదే దీన జనసేవ చేయవలసి వచ్చినప్పుడు ఆమె వెన్నకన్న మెత్తని మనసు చూపుతారు. ఆమె ఓర్పునూ శ్రద్ధనూ శాసనసభ సభ్యులు ప్రశంసిస్తూ వుంటారు.

“నాకు విధి మీద నమ్మకం వుంది. అంతమాత్రం చేత నాకు పని చేయడంలో నమ్మకం లేదనుకోకండి. నా భర్తే బ్రతికి ఉన్నట్లయితే నేనూ ఇల్లా వాకిరీ చూచుకొంటూ ఉండేదాన్నేమో! ఆయన పోయాక ఆయన బరువు బాధ్యతలన్నీ నేను నిర్వహించవలసి వచ్చింది. అంచేత మంచిని చేయడమే ద్యేయంగా సాగుతున్నాను నేను!” అంటారు నాగరత్నమ్మ. □

ఒక విన్నపం

జయశ్రీ ఉండవల్లి

“వదివగారూ! నన్ను క్షమించండి!” అంటూ వచ్చాడు మధు.

‘ఏమిటి? ఎందుకూ?’ అంటూ నవ్వాను.

“నన్ను క్షమించండి వదివగారూ! వాళ్లంతా బలవంతం చేశారు. క్షమించండి”. చేతులు జోడిస్తూ అన్న మాట అన్నాడు.

అప్పుడిక అర్థమయింది నాకు. ఆ టైమ్లో ఇంకేం చెప్పినా అర్థంలేనిదే అవుతుంది. నేను మౌనంగా ఇవతలకు వచ్చేశాను. మధు కాగాడు. మామూలు కంటే ఎక్కువగానే తాగాడు.

ఒక్క మదే కాదు-అందరూ తాగుతున్నారు. ఏ యిద్దరు కలిసివా వాళ్ళ మధ్య టాపిక్ ఇదే అవుతున్నది. తాగకపోతే ప్యాషన్ కాదంటున్నారు. తాగనివాడ్ని ‘బి సి. కాలం మనిషిరా!’ అంటూ హేళన చేస్తున్నారు.

ఈ తాగుడు వల్ల ఎన్ని సంసారాలు బిన్నా బిన్నమవుతున్నాయో, ఎన్ని కొంపలు కూలి పోతున్నాయో ఒక్క క్షణం గుర్తు చేసుకుంటే చాలు.

మధు మామూలుగా వున్నప్పుడు ‘ఎందుకు మదా! ఇలా అలవాటు చేసుకున్నావు?’ అంటే ‘మాకు తెలియదు వదివగారూ! వాకున్న బాదలు, ప్రాబ్లమ్స్!’ అంటాడు. ఎవరికి లేవు నమస్కలు? ప్రతి మనిషికో బాద, ప్రతి యింటికో కథ వున్నాయి. అంతమాత్రాన ప్రతి ఒక్కరూ మత్తులో మునిగిపోతున్నారా? కన్నీళ్ళు, కష్టాలు అడవాళ్ళకు లేవా? వాళ్ళు తాగితే, తాగ గలిగితే దేశం ఎంత పురోగమిస్తుంది!

ఈ దెబ్బ మధ్య తరగతి కుటుంబాలకు బాగా తగిలింది.

పెద్దమనిషికో స్నేహం చెయ్యాలంటే సీసా చూపించాలి.

ఆఫీసర్కో వని జరగాలంటే బాటిల్ బాష మాట్లాడాలి. ఎందుకిలా జరుగుతున్నది?

కోట్ల ఆదాయం దీనివల్ల వస్తున్నదని ప్రభుత్వం విషేదం తీసేసింది.

విదాదికోసారి: ‘మహాత్మాగాంధీ’ని గుర్తు తెచ్చుకుంటూ ఆయన అడుగు జాడల్లో నడచాలి అంటారు.

ఆయన విషేదించిన వాటిల్లో మొదటిది మధువే!

జాతిపిత ఆశయాల్ని, ఆశల్ని ఎవరు నిజం చేస్తున్నారు? ఎవరు గుర్తు తెచ్చుకుంటున్నారు? ఈ నాడు మనదేశం ఇలా తయారవుతున్నదంటే అనాడు ఆయన మనకోసం, మనదేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం అంత కష్టపడేవారు కాదనుకుంటాను.

‘నా డబ్బుకో నేనెప్పుడూ తాగను. ఎవరైనా ఇస్తే వద్దనను!’ అంటారు కొందరు.

‘ఆ వేళ్ళి ‘అది’ వదండే బ్రతకలేం!’ అనేవాళ్ళు ఎంతమందో!

దీనివల్ల ఒళ్ళు, ఇల్లా గుల్ల కావటం తప్పితే ఏమిటి ప్రయోజనం?

‘మూడు పెన్లు కంటే ఎక్కువ తీసుకోమ!’ అంటారు కొంతమంది.

మరి కొంతమంది, ‘నా లిమిట్లో నేనుంటాను. మరి అంత ఓవర్ అయిపోను’ అంటారు. ఎక్కడికి లిమిట్? తాగిన మనిషి తూలకుండా వుండటం లిమిట్? తిన్నదీ, తాగిందీ అంతా వాంతి చేసుకోవటం లిమిట్? వున్నవీ, లేనివీ, తెలిసినవీ, తెలియనివీ చాటర్బాక్స్ లాగ వాగటం లిమిట్? ఈ హద్దు ఎక్కడ? సరవాగా ఎప్పుడైనా త్రాగుదాం అని ప్రారంభిస్తే అది బ్రతుకులో ఒక భాగం అయిపోతున్నదే! నమస్కలుంటే పరిష్కారం చూసుకోవాలి. విరిగిగా భయ పడి తాక్కాలికంగా మత్తులో మునిగి నమస్కల్ని ఇంకా ఎక్కువ చేసుకుంటే జీవితమెంత వరకం?

హక్కులు కావాలనుకున్నప్పుడు బాధ్యతల్ని కూడా స్వీకరించగలిగితే ఇన్ని నమస్కలు రావేరావు.

దీనికి తోడు సిగరెట్. ఇది మరి ప్రమాదంగా భావిస్తున్నారు. ఈ రెండు జతగా తీసుకుంటే మనిషికి క్షీణ దశ ప్రారంభం అయినట్లే.

స్తూడెంట్లు దగ్గర్నుంచి వృద్ధులదాకా ఈ అబ్బే ఆడుతుంటే దీనికి అంతం ఎక్కడ?

అలిసిపోయి యింటికొచ్చిన మనిషికి ఇల్లాలి చిరునవ్వు హాయిగొల్పదా?

బాదలు, బదుషలకో కృంగిపోయిన భర్తకి, బార్య మధుర కాగిలిలో కలిగే మత్తు ఏ మధువు ఇవ్వగలదు? మగవాళ్ళకు ఈ విషయాలు వచ్చే జెప్పడం ఇల్లాళ్ళ బాధ్యత కాదా? ★

వైద్య సలహాలు

వివిధ వ్యాధులను గురించి గాని, వాటి నివారణ గురించి, ముందు జాగ్రత్తల గురించి గాని, లేదా వ్యక్తి గతంగా మీకు ఏదైనా సలహాలు కావల్సి వస్తే వాటి గురించిగాని - ‘వనిత’కు రాస్తే ఆయా శాఖలలో అనుభవం గడించిన ప్రసిద్ధ వైద్యులు ‘వనిత’ ద్వారా మీకు సలహాలు ఇస్తారు. మీరు రాసే లేఖ రహస్యంగా వుండాలనుకుంటే ఆ విషయం రాస్తే అది అతి రహస్యంగా వుంచబడు తుంది. మీ పేరు చెప్పకూడదను కుంటే, పాడి అక్షరాలు వెయ్య గలము. పేరుతోనే ప్రశ్న పడాలను కునే వారు - “రహస్యం” అన్న మాట రాయకుండా వుంటే చాలు. మీ ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన ప్రశ్నలను ‘వనిత’కు పంపండి.

పాటించవలసిన చిన్న వియమాలు:

1. ప్రశ్నలు కవర్లలోనే రాసి పంపాలి.
2. కవరు పైన ‘వైద్య సలహాలు’ అని పైమూలగా రాయాలి. కింద మామూలుగా ‘ఎడిటర్ వనిత, చందమామ బిల్డింగ్, మద్రాసు-28’ అని రాయాలి.
3. మీ లేఖలు రహస్యంగా వుండాలనుకుంటే, కవరు మీద, లోపల ప్రశ్న మీద కూడా “రహస్యం” అని రాయాలి.
4. ఈ ప్రశ్నలు వంపే కవర్లలో, అవి మిన హాయించి ఇంకే విషయమూ ఉండరాదు.

వీలాదివరాహం

“ప్రదేశాన్ని వెదవకి ఇంత బొత్తిగా లొక్కం తెలిదేం ఖర్మందీ! రేపు ఈ దొర్బాగ్యపు ప్రసం చంలో ఎట్లా బతుకుతాడో ఏమో” అంటూ తల పట్టుకుంది తల్లి.

‘ఏవిటేవిటి! ఏవయిందే!’ అన్నాడు తండ్రి ఖంగారుగా.

తొమ్మిదేళ్ళ నానిగారు బిక్క-మొహం వేసు కుని అమ్మని, నన్నని చూస్తూ నిలబడ్డారు.

‘హయ్యోరార! ఏవడుగుతారు చెప్పండి! నలుగుర్లో నా వరువు తీసేకాదనుకోండి! దిక్కు మారిన వెదవ! అసలేవయిందంటే, మనం ఎన్నాళ్ళనించో రెండు పూల తొట్టెలు కొనా రనుకుంటున్నామా!’ అంటూ అగింది తల్లి.

‘అవును! అనుకుంటున్నాం. అయితే!’ అన్నాడు తండ్రి సందేహంగా.

‘పాపిష్టి వెదవ వరువు కాస్తా తీసి పారేశా దండి’ అంది మళ్ళా తల్లి.

‘వరువు పోయిన సంగతి చెప్పావుగా! ఎట్లా పోయిందో చెప్పు’ అన్నాడు తండ్రి.

‘అసలా వెదవని ముందర రెండు వాయిం చండి’ అంది తల్లి గుర్రుగా.

‘చెప్పు. చెప్పాక వాయిస్తా’ అన్నాడు తండ్రి భరోసాగా.

‘పూల తొట్టెలు కొనారనుకుంటున్నామా లేదా!’ అంది తల్లి.

‘అవును’

‘పాయంత్రం ఓ కుర్ర వెదవ ‘పూల తొట్టిలో’ అంటూ కేకపెడుతూ వచ్చాడండి. ‘ఎట్టారా అబ్బీ!’ అన్నా, అర్థరూపాయమ్మా అన్నాడు. వాడి దుంప తెగ. కరువంతా వాడి దగ్గరే మండి పోతోంది. ఓ సంగతి ఒప్పుకోవాలిందేనండోయ్! తొట్టెలు మాత్రం దిట్టంగా, కుదుమట్టంగా వున్నాయనుకోండి! ఆ ఏం చెప్పాను!’ అంది తల్లి.

‘అర్థరూపాయన్నాడు’ అన్నాడు తండ్రి.

‘అన్నాడా! సరి నేనేమో పావరాకివ్వరా వెదవాయి! అన్నా, వింటున్నారా!’ అంది తల్లి.

‘చెప్పు, చెప్పు’ అన్నాడు తండ్రి.

‘ఆ సకాన, ఆ వెదవాయి వేరెడంత లేడు! ఎట్లా నవ్వాడనుకున్నాడు! అసలు ఇంతింత వెదవలకి అంతంత తెలివితేటలు ఎలా వస్తాయో అశ్చర్యంగా వుంటుందనుకోండి! ఎందుకూ మన వెదవలా వున్నాడు! ఓ లొక్కమా పాదా! వాయినాట చెల్లించటానికి తప్ప’ అంటూ రుస రుసలాడింది తల్లి.

‘సరే సరే తరవాత!’ అన్నాడు తండ్రి.

‘సరే పోనీ ముప్పై పైసలకివ్వమన్నా! ఓహూ సనేమిరా ఇవ్వనుగాక ఇవ్వనన్నాడు. మొండి వెదవ. సరే ఎంతకిస్తావో చెప్పేదవ మన్నా! అర్థరూపాయకి పైసా తగ్గనన్నాడు. అసలు ఇంతంత పిల్లలకి అంతంత....’ అంది తల్లి.

‘సరే, సరే, తరవాత!’ అన్నాడు తండ్రి.

‘ఆ ఎంతవరకు వచ్చాం!’

‘పైసా తగ్గనన్నాడు’ అన్నాడు తండ్రి.

‘అన్నాడా! పోనీ నలభై పైసలకివ్వరా వెదవ కానా అన్నా, ‘ఓహూ’ అన్నాడు. పోనీ

‘ఐదు పైసలయినా తగ్గించరా తండ్రి అన్నా,
‘సనేమిరా’ అన్నాడు. వింటున్నారా? అంది తల్లి.

‘ఊఊ’ అన్నాడు తండ్రి నవ్వు దాచుకుంటూ.

‘మీరేం నవ్వక్కర్లేదు. రోజంతా మండి
పోతున్నాయి’ అంది కోవంగా తల్లి.

‘సరే సరే’ అన్నాడు గాభరాగా తండ్రి.

‘సరే వెదవయ్యా రోజులు మీవి కావీ మావి
కాదులే అనుకుని రెండు తొట్రెలు ఎంపిక చేసి
పెట్టానా? అలమారంతా వెదికినా రూపాయి
దొరికి చావదే! రూపాయి నోట్లన్నీ పట్టుకుపోయి
ఏం చేస్తున్నారండీ?’ అంది ప్రవాహాన్ని తర్త
మీదకి మళ్ళిస్తూ.

‘సరే సరే, తరవాత?’ అన్నాడు ప్రమాదాన్ని
పసికట్టిన తండ్రి గాభరాగా.

‘ఇంకా తరవాతేమిటి నా తలకాయ? చివరికి
అలమారంతా గారించగా రెండు రూపాయల
నోటాకటి ఇట్టలడుగున దొరికింది. సరే ఏదో
ఒహటి అనుకుని వాదికిద్దనుగదా! ‘చిల్లర
లేదమ్మా మీరే బోజీ బేరం’ అన్నాడా కుర్ర
కుంక. చూశారా?’ అంది తల్లి విధూరంగా.

‘చూస్తున్నా, చూస్తున్నా’ అన్నాడు తండ్రి.

‘సరే అట్లా పోయిరారా అబ్బాయి. మరో
రెండు అమ్ముకునిరా. పచ్చి ఏ డబ్బులు నువ్వు
పట్టుకుపోరా అన్నా. సరేనంటూ రెండు తొట్రెలు
దిగవిడిదిపోయాడు. అప్పుడేవయిందనుకున్నాడు,
అంటూ కోవంగా నానిగాడి వైపు చూసింది తల్లి.
నానిగాడు తప్పు చేసినట్టుగా చటుక్కున
తలొంచుకున్నాడు.

‘ఏవయింది’ అన్నాడు తండ్రి సందేహంగా.

‘అ ఎవీ కారేదండీ! పెరట్లో పెడదాం గదా
అని ఎత్తబోతుంటే చెయిజారి ఓ పూలతొట్టె
కాస్తా కిందపడి ఓ వాసి బీటిచ్చిందండి నిజం

చెప్తున్నాగదా!’ అంది తల్లి సత్య హరిశ్చంద్రుడి
సహోదరిలా.

‘ఊ! అయితే?’ అన్నాడు తండ్రి.

‘ప్రాణం వుసూరుమందనుకోండి. ఇంకా
అ కుర్ర కుంకకి డబ్బున్నా ఇవ్వలేదు. హయ్యో
రామ! తొట్టె కాస్తా బీటిచ్చిపోయిందే అని
ప్రాణం వుసూరుమందనుకోండి’ అంటూ ఉసూరు
మంది తల్లి.

‘సరే, సరే’ అన్నాడు తండ్రి.

‘ఏం చెయ్యడవా అని అట్లా కూర్చునుండ
గానే, ఓ గంటన్నా గడవకుండానే అ కుర్ర
కుంక పరుగెత్తుకొచ్చాడు పైసలకోసరం.’

‘ఇదేవిట్లా అబ్బి బీటిచ్చింది అంటకట్లావు?’
అంటూ కాస్త గట్టిగా దబాయించాననుకోండి!
అవకాశ ఈ వెదవ—అదే మీ ఈ నుపుత్రుడు—
గుడ్లెట్టుకుని చూస్తూ నుంచున్నవాడు నుంచోక
‘అమ్మా, ఏ చేతిలోంచి జారినప్పడేగడే పగి
లింది? అంటాడుటండీ అ కుర్రకుంక ముందు?’
అంది తల్లి కుతకుతలాడిపోతూ.

‘ఇంత లోక్యం తెలిదేమండీ వెదవకి’
అంటూ తల దాడుకుంది తల్లి.

‘అ సూరమ్మా, సుబ్బమ్మా, పంకజాక్షి
అక్కడే వున్నాడు గదా! ఎవనుకుని వుంటాడు
చెప్పండి’ అంది తల్లి క్రోధంగా.

‘అదీ సంగతి!’ అంటూ నవ్వబోయి మానే
శాడు తండ్రి.

నానిగాడు ఆశగా తండ్రి వైపు చూశాడు.
తండ్రి ఓసారి ఇబ్బందిగా తల్లి వైపు చూసి
మొహం తిప్పుకున్నాడు.

‘మరి అబద్ధం ఆడకూడదని నువ్వే చెప్పా
వుగా?’ అన్నాడు నానిగాడు సంగి సంగిగా.

తండ్రి మొహం చాటంతయింది. తల్లి మొహం
ఇనప్పెనలాగా వేదెక్కింది.

‘అబద్ధమేవిట్లా అద్దగాడిదా! నువ్వా సమ
యంలో నోరుమూసుకు వూసుకోవటమే లోక్యంరా
వెర్రి నాగన్నా! ఇప్పటికయినా తెలుసుకుని
ఎదు, మహా సత్య హరిశ్చంద్రుడు వూడివడ్డాడు’
అంటూ విరుచుకువడింది తల్లి.

నానిగాడు తండ్రి వైపు చూశాడు. తండ్రి తప్పు
చేసినట్టుగా తలొంచుకున్నాడు నిస్సహాయంగా.

‘అట్లా కూచుంటారేమండీ పోతపోసిన కంచు
చెంబులాగా! వాదికి, అదే మీ పంకోద్ధారకుడికి
కాస్తంత లోక్యం నేర్పండి. రేపొద్దున అడుక్కు
తినడానికి కూడా పనికిరాదు ఇలాటి వెదవలు.
సరే అనరేం?’ అంది తల్లి రుసరుసలాడుతూ.

‘సరే, సరే....’ అన్నాడు తండ్రి.

*

తల్లి తండ్రి నినిమా ప్రోగ్రాం పెట్టుకున్నారు.
తండ్రి ముందరేపోయి వీధి మలుపు దగ్గర
ఎదురు చూస్తున్నాడు తల్లికోసరం. తల్లి పని
దానికి పిల్లలిద్దరినీ అప్పగించి, నానిగాడిని పక్కకి
పిలిచింది.

‘ఒరేయ్ నానీ! పచ్చేటప్పడు, పిత్తేమో
చాకరెట్టు తెస్తాగానీ, బుజ్జిగాడికి మాత్రం మేం
నినిమాకి వెళ్ళామని చెప్పబోకు. నేను నాన్న
కలిసి వెళ్ళటం చూస్తే వెదవ ఎదుపు మొదలెడ
తాడు. తెలిసిందా, తమ్ముడిని ఏదిఏంచబోకు.
నా కన్న నాని’ అంటూ నానిగాడి తల ముద్దు
పెట్టుకుంది తల్లి ప్రేమగా.

నానిగాడు బుద్ధిగా తలూపాడు. తల్లి బుజ్జిగాడి
దగ్గరకొచ్చి రెండు చేతుల్తోనూ కడుపు పట్టుకుని
బాధ నటిస్తూ ‘అమ్మో, బుజ్జీ, అమ్మో కడుపు
నొప్పిరా’ అంటూ బాధపడింది. ‘మందేసుకో

లోక్యం

ఒకామె నగలతో నిద్రపోతూ వుంటే దొంగ కనిపెట్టి, నగం మీద చెయ్యివేశాడు. ఆమెకు మెలకువ వచ్చింది. దొంగను
చూసింది. కాని నిద్రాయించుకుని లోక్యంగా మాట్లాడి, దొంగను పంపించెయ్యాలనుకుంది. “చూడు నాయనా దొంగ—
నువ్వు మొత్తం తీసుకెళ్ళిపో నాకేం అభ్యంతరం లేదు. ఎంచేతంటే అవన్నీ రోట్లగోల్లువి” అన్నది — నిర్లక్ష్యంగా.
దొంగ ఇంకా తెలివైనవాడు. “అలాగా! నేను రోట్లగోల్లు నగల దొంగని. సరైన చోటుకే వచ్చానన్నమాట” అని
మొత్తం వొలుచుకున్నాడు.

వారిరా : దాక్తురు దగ్గరికి పోదామా : వస్తావా :
అంది తల్లి మరింత నటిస్తూ.

బుజ్జిగాడు బిక్కమొహం వేసి తల్లి వైపు చూశాడు. రానంటూ తలూపి నానిగాడి వెనకాల నక్కాడు. 'ఉహూ దా తరు, బయం' అంటూ.

'అయితే నేపోయి మందు తెచ్చుకోనా అంది : ' తల్లి. వాడు సందేహంగా తలూపాడు. తల్లి మరోసారి జాగ్రత్తలు చెప్పి వీధి మొదట్లో తండ్రిని కలుసుకుంది.

*

తల్లి, తండ్రి చెట్టాపట్టాలేసుకుని నినిమా నుంచి తిరిగొచ్చారు. నానిగాడు మంచంమీద నుంచి దూకి, వరుగుపెరుతూ తల్లికి ఎదురొచ్చాడు. తల్లి వాడి తల ముద్దు పెట్టుకుని, 'చాక్లెట్' వాడి చేతికిచ్చింది.

నానిగాడు సంతోషంగా తల్లిని చుట్టుకుని 'అమ్మోవ్. నేనూ లొక్కం నేర్చుకున్నానే!' అన్నాడు సంతోషంగా.

తండ్రి వింతగా, తల్లి ఆశ్చర్యంగా చూశారు.

'మరేమో నువ్వెళ్ళాక పిలక తాతయ్యోచ్చాడేవ్!' అన్నాడు నానిగాడు.

'ఎవరూ : మా బాబాయా : మరి వెళ్ళి పోయాడేం : ఏం చెప్పాడు?' అంది తల్లి ఆశ్రంగా.

'మరేమో నేను బుజ్జిగాడు కూర్చుని ఆడుకుంటున్నాం. అప్పుడేమో పిలక తాతయ్య సంచి పుచ్చుకుని లోపలికొచ్చాడు. ఒరేయ్ అబ్బీ, మీ ఆమ్మేదిరా : అన్నాడే.' అన్నాడు నానిగాడు.

'తరవాత : ' అంది తల్లి.

'మరేమో బుజ్జిగాడేమో అక్కడే వున్నాడుగా. నన్న నువ్వు కలిసి నినిమాకి వెళ్ళిన సంగతి వాడికి చెప్పొద్దన్నావుగా' అన్నాడు నానిగాడు లాపాయింటు వెతికి పట్టుకున్న ప్లీడర్లా ధీమాగా.

'అయితే : ' అంది తల్లి గభరాగా.

'మా అమ్మ నినిమాకి వెళ్ళింది అన్నానే. బుజ్జిగాడు ఏడుపు మొహం పెట్టాడే! ' ఎవరితో వెళ్ళిందిరా : అన్నాడే పిలక తాతయ్య. మరి నువ్వేమో, నన్న నువ్వు కలిసి వెళ్ళిన సంగతి బుజ్జిగాడికి చెప్పొద్దన్నావుగా! ' అన్నాడు నానిగాడు మళ్ళీ-

'అయితే : ' అంది తల్లి అయోమయంగా.

'అదే సమయంలో రోడ్దమ్మల పక్కంటి మావయ్యగారు వెరుతున్నారే. మరేమో నాకేమో గొప్ప ఐడియా వచ్చిందే! అందుకని 'పక్కంటి

నిమ్మవండు మనకు చాలా తేలికగా లభ్యమయే వాటిలో ఒకటి. మన దేశాలోగ్యానికే కాకుండా, అందానికి కూడా నిమ్మవండును ఉపయోగించి చాలా

లాభాలు పొందవచ్చు. ఎలా అంటే :

రోజూ ప్రాధున్నే వరగడుపున - ఒక టంబ్లరు గోరు వెచ్చని నీళ్ళలో - సగం నిమ్మవండును పిండి - ఆ రసం తాగితే ఒళ్ళు నవ్వుగా - వాజాగ్గా వుంటుంది. రోజంతా ఉల్లాసకరంగా వుండడానికి కూడా ఈ నిమ్మరసం బాగా చోహదం చేస్తుంది.

నిమ్మరసంలో ఒ టీ స్పూన్ తన కూడా కలిపి తాగితే గొంతు గ్రావ్యంగా వుంటుంది.

నిమ్మరసం మలబద్ధాన్ని పోగొట్టి, జీర్ణశక్తిని కలిగిస్తుంది. క్రిడాకారులు ఆటల్లో బాగా అలిసిపోయి నవ్వుడు-ఇల్లాలు, వంటింటి పనులలో సతమతమై పోయినవ్వుడు ఒ నిమ్మబద్ధ చప్పరిస్తే చాలు - మళ్ళీ కొత్త ఉత్సాహం ఏర్పడుతుంది. నిమ్మ పులుపు వండ్రకు తగిలితే - చిగుళ్ళు దృఢంగా వుంటాయి. ఇందులో 'సి' విటమిను ఉండడంవల్ల గోళ్ళు, శిరోజాలు పెరగడానికి సహాయపడుతుంది.

గోరుచుట్టు వచ్చిన వేరికి నిమ్మవండు రంధ్రంచేసి తగిలిస్తే - మంచిది. నిమ్మకాయరసం పిండివేసిన తొక్కలు కూడా ఉపయోగకరమైనవే. ఈ తొక్కల్ని ఎండబెట్టి కాల్చి పొడిచేసి - ఆ పొడితో రోజూ దంతదావనం చేస్తే పళ్ళు గట్టి వస్తాయి. మరో ఉపయోగం ఏమిటంటే - ఈ మెత్తని నిమ్మ పొడిలో సీకాయి పొడి కూడా కలిపి - తల రుద్దుకోవచ్చు. మానె జిడ్డు వదిలించి, శిరోజాలు విగనిగలాడేలా చేస్తుంది.

నిమ్మరసంలో 'అస్కార్బిక్ ఐసిడ్' వుండడం వల్ల ఈ రసాన్ని ఉపయోగించి పుళ్ళు, కత్తి కోతలు - వయం చేయవచ్చును. చాలామంది నిమ్మ రసం పుచ్చుకుంటే జలుబు చేస్తుంది అనుకుంటారు. నిజానికి నిమ్మవండు వల్ల జలుబును నివారించవచ్చు.

తలంటి ప్లానం చేసేటప్పుడు - శిరోజాలు రుద్దుకునే నీళ్ళలో కొంచెం నిమ్మరసం వేసుకుంటే - తల వెంట్రుకలు నల్లగా ఆకర్షణీయంగా వుంటాయి. అలాగే నిమ్మరసం కలిపిన నీళ్ళతో మొహం కడుక్కుంటే - మొహం కాంతివంతంగా వుంటుంది.

నిమ్మవండు కోసిన తర్వాత - ఆ బద్దలను కాలి మడమల మీద, మోకాళ్ళ కణుపుల మీద అవ్వడవ్వుడు గట్టిగా రుద్దుతూ వుంటే ఆ బాగాలు ఎవ్వరూ మృదువుగా వుంటాయి.

మావయ్యగారితో నినిమాకి వెళ్ళింది మా అమ్మ ' అని చెప్పానే పిలక తాతయ్యతో' అన్నాడు నానిగాడు సంతోషంగా.

'ఏమిటి : ' అంది తల్లి తల్లడిల్లిపోతూ.

'అప్పుడేమో పిలక తాతయ్యేమో మీ నాన్నే వయ్యారా : అన్నాడే కోపంగా. నాకు తెలియదన్నానే. అప్పుడేమో పిలక తాతయ్య....'

'ఈ : ఏమన్నాడు : ' అంది తల్లి నీరసంగా.

'అన్నాడు గదా : ' వెళ్ళింది : నాకు తెలుసు. అది జగజ్జంత్రి. కళ్ళు మూసి రాజ్యాలేలుతుందని నా తెప్పదో తెలుసు. ఛీ, ఛీ' అంటూ సంచీ పుచ్చుకుని లేచుక్కాపోయాడే పిలక తాతయ్య' అన్నాడు నానిగాడు సంతోషంగా.

'అమ్మా, నాకు లొక్కంగా మాట్లాడడం వచ్చేసింది గదే' అంటూ తల్లి మొహంలోకి చూసిన నానిగాడు పరుగెత్తి, పకపక నవ్వుతున్న తండ్రి వెనకాల దాక్కున్నాడు భయంగా. □

నవ్వెక్కువ

'ఎవరెడి' నుండి 'గెలిచే మాటలు' కై
పేచియుండండి
ప్రత్యేక రామి కొనుగోలు

ఎవరెడి
లిక్ పూఫ్
1055 ట్రాన్సిస్టర్ బ్యాటరీలకై
వారితో ఆగస్టు 15
ప్రతికై వేచి యుండండి.

వైద్య సలహాలు: “డాక్టర్”

[గత సంచిక నుంచి]

పళ్ళరసంతో ఒక రోజు

వారంలో ఒకరోజు పచ్చి కాయగూరలు, పళ్ళ రసాలు మాత్రం తీసుకుంటే ఒంటికి ఎంతైనా మంచిది. అటు ముఖానికి, ఇటు రూపానికి కూడా చాలా మేలు చేస్తుంది. బొత్తిగా లంబణం చేయడం కంటే ఇదే పరమాషధం.

ప్రతి వారం ఒకరోజునా పళ్ళరసం మాత్రం తీసుకుంటే శరీరం శుభ్రమవుతుంది. ఆరోగ్యమూ బాగుపడుతుంది. ఈ రసాలు తీసుకున్న రోజు బాగా అలసటగా ఉన్నట్టు అనిపిస్తే ‘పళ్ళ రసాలతో బాటు’ అనే క్రింది పేరాలో సూచించిన ఆహార విధానాన్ని పాటించవచ్చు. ఒక రోజునా పళ్ళ రసాలతో గడపదలచిన వారు ఈ కింది సూచనలను పాటించవచ్చు.

నిద్ర నుండి లేవగానే మొహం కడుక్కుని నిమ్మరసంతోబాటు తీయని ఆపిల్ పళ్ళ రసం: ఆపిల్ రసంతోబాటు నారింజరసం — ఈ రెండు రసాలలో ఏ ఒకరైనా తీసుకోవచ్చు.

ఉదయం: బీట్ రూట్ రసంతోబాటు కేరట్ రసం, ఉల్లిపాయ కాబేజీలతోబాటు థొమాటో రసం, మునగ, రోసకాయలతోబాటు కేరట్ రసం—ఈ మూడు రకాల రసాలలో ఏదైనా ఒకటి తీసుకోవచ్చు.

మిట్ట మధ్యాహ్నం: ఉదయం రసాలలో తీసుకున్నది కాక తక్కిన రెండు రసాలలో ఏదైనా ఒకటి తీసుకోవచ్చు.

మధ్యాహ్నం: నారింజ రసంతోబాటు నిమ్మ రసం, ద్రాక్షరసం వంటివి, ఆపిల్ రసంతోబాటు కిస్మిస్. రాస్ బెర్రీ, స్ట్రాబెర్రీ రసాల వంటి వేవైనా తీసుకోవచ్చు.

సాయంకాలం: మధ్యాహ్నం తీసుకున్న రసం కాక తక్కిన రసమేదైనా తీసుకోవచ్చు.

ఉల్లిపాయ, కాబేజీరసం కావలసినప్పుడు కొంచెం వేడి నీళ్ళు తీసుకుని, వాటిని అందులో వేసి కుతకుత ఉడికించాలి. తర్వాత రసాన్ని వదియగట్టి తీసి చల్లార్చి వాడుకోవచ్చు.

‘పళ్ళ రసాలతో బాటు’

రోజునా పళ్ళరసాలతోనే గడిపితే అలసటగా వున్నట్టునిపిస్తే ఈ సూచనలు పాటించవచ్చు.

లేవగానే నారింజ ముక్కలు, ద్రాక్ష, పాలు చేర్చని కాఫీ.

ఉదయం: అరటిపళ్ళు తప్ప మరే పళ్ళయినా.

మిట్ట మధ్యాహ్నం: ఒక కప్పు వెజిటబుల్ బ్రాత్ (‘బ్రాత్’ సూప్ కంటే చిక్కగా వుంటుంది. ఇది చేసే పద్ధతి కింద ఉంది) తొక్క తీసేసిన కేరట్లు.

మధ్యాహ్నం: అరటిపళ్ళు తప్ప తక్కిన పళ్ళు ఏవైనా.

సాయంకాలం: తక్కువ నీళ్ళతో వండిన గోంగూర మీద నిమ్మరసం చల్లి కావలసినంత తీసుకోవచ్చు.

రాత్రి (పడుకునే ముందు): ఒక కప్పు వేడి నీళ్ళలో నిమ్మరసం.

వెజిటబుల్ బ్రాత్ చేసే విధం

కేరట్ ముక్కలు, గోంగూరలను ఒక్కొక్క కప్పు చొప్పున తీసుకోవాలి. వీటితో ఒక టేబిల్ స్పూన్ మునగ ముక్కలు తీసుకోవాలి. ఒక పెద్ద నీరుల్లి

పాయను ముక్కలుగా తరిగి వుంచుకోవాలి. వాటి నన్నిటిని 4 టీకప్పుల నీరున్న పాత్రలో వేసి మూతబెట్టి 25 నిమిషాలబాటు మెల్లగా ఉడికించాలి. దీనికి ఒక కప్పు థొమాటో రసం, ఒక టీస్పూను ఉప్పు, ఒక చిటికెడు కందసారి చక్కెర కలపాలి. మరి కొంతసేపు ఉడక పెట్టిన తర్వాత వడగట్టి, తీసుకోవచ్చు.

కేలరీ లెక్క ద్వారా సౌందర్యరక్షణ

ఆరోగ్యంగా ఉండడంతోబాటు లావెక్క కుండా ఉండడంకొన్నవాళ్ళు ఒక పద్ధతి ప్రకారం డయటింగ్ చేయడం మానినా ఫరవాలేదు. అలాంటి వారు కేలరీ లెక్కల ద్వారా ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవచ్చు. రోజూ ఏం తినాలో, ఎంత తినాలో తెలుసుకుంటే చాలు. ఇందుకు రోజువారీ కేలరీల లెక్క పనికి వస్తుంది. అంటే రోజుకు మనకు ఎన్ని కేలరీలు కావాలో తెలిస్తే, దానికి తగిన ఆహార పదార్థాలు తినాలన్న మాట. మన ఎత్తును బట్టి మనమెంత బరువుందాలో తెలిసినట్టే మనతెన్ని కేలరీలు కావలసిందీ తెలుస్తుంది. ఈ కేలరీల లెక్కనుబట్టి మనం ఆకర్షణీయంగా కనబడడానికి (లావు తగ్గి సన్నబడాలంటే), ఒకసారి సన్నబడ్డాక దాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికి ఎన్నేసి కేలరీల ఆహారం కావాలో ఈ కింది పట్టిక వల్ల తెలుస్తుంది. మన ఎత్తుకు తగ్గట్టు ఈ కేలరీలు గల ఆహారం తింటే ఆరోగ్యంగా ఉండవచ్చు. ‘ఆరోగ్యమే మహా భాగ్యం’ అన్నట్టు — ‘ఆరోగ్యమే ఆకర్షణ’ కూడా.

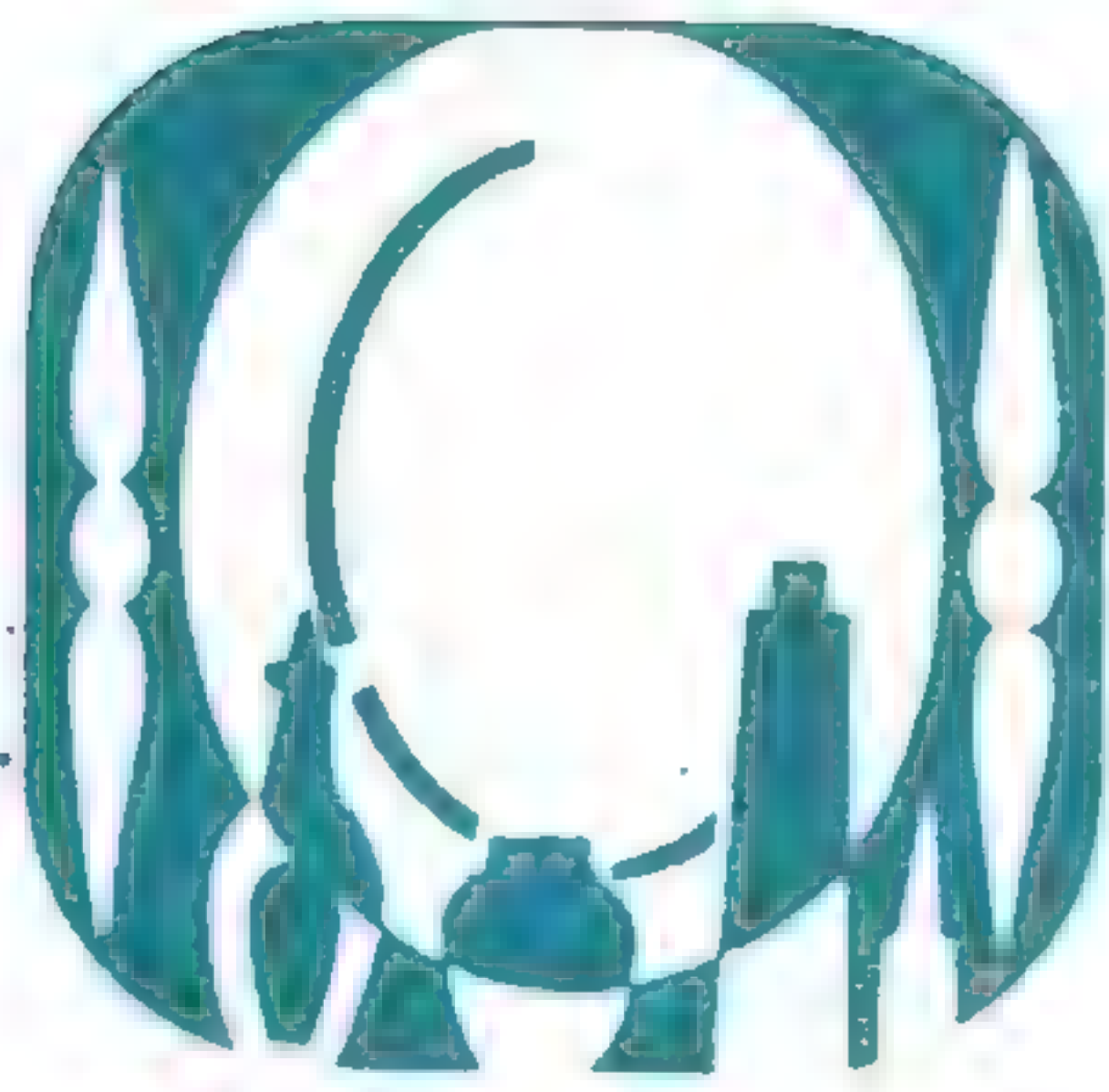
రోజువారీ కేలరీల లెక్క

ఎత్తు	ఆరోగ్యంగా ఉండేలా సన్నబడడానికి కావలసిన	అలా ఎప్పుడూ సన్నగా ఉండడానికి కావలసిన
అడుగులు - అంగుళాలు	కేలరీలు	కేలరీలు
4—8	1,000	1,100
4—10	1,080	1,180
5—0	1,120	1,220
5—2	1,180	1,280
5—4	1,220	1,320
5—6	1,300	1,400
5—8	1,360	1,460
5—10	1,440	1,540
6—0	1,500	1,600

అంధ చందాలు

శ్రీమతి ఆర్. ఎస్.

[రాయ్చెల్ బ్యూటీ పార్లర్, బొంబాయి]

'అపాద మస్తకమూ' అందంగా ఉంచుకోగలిగితే అంతకన్నా పెద్ద ఆనందం ఏముంటుంది? అయితే మనలో చాలామంది ముఖాన్ని అందంగా ఆకర్షణీయంగా ఉంచుకోవడానికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తుంటారు. ఫలానా మనిషి అందంగా ఉందంటే ఆమె ముఖం మాత్రం అందంగా ఉందని అర్థం కాదుగా? అందం ముఖానికి మాత్రమే చెందేది కాదు. పోయినసారి చేతుల గురించి తెలుసుకున్నట్టు ఈసారి కాళ్ళు కూడా అందంగా ఉంచుకోవడం అవసరం అని తెలుసుకుందాం. మన ప్రాచీన కవులు శ్రీలను 'చంద్రముఖి' 'పద్మాక్షి' 'బిందోష్టి' అని వర్ణించినట్టే 'హంసగమన' 'గజగమన' అనీ 'అరవిందచరణ' అనీ వర్ణించారు. ఒక మాయ హంసలా నడుస్తుంది అంటే ఆ అమ్మాయికి ఏ బాతుకాళ్ళో ఉన్నాయని అర్థం కాదుగా? అంటే-ఆమె బాగా నడుస్తుందని అర్థం. అలా బాగా నడవడానికి ఆమె తన కాళ్ళ మీద తాను చక్కగా నిలబడిగలిగి ఉండాలి. కాళ్ళు తామరలే కానక్కర లేదు. తామరలంత అందంగా ఉండేవాలి.

ఒక మనిషి కాళ్ళనుబట్టే ఆ మనిషి ఎటు వంటి వ్యక్తి చెప్పవచ్చు అంటారు కొందరు. ఇది కూడా ఒకరకంగా నిజమే. ఎందుకంటే కాళ్ళను అసహ్యంగా ఉంచుకొనే వ్యక్తికి సోమరి తనం దగ్గరి చుట్టమని ఇట్టే చెప్పేయొచ్చు.

మన దేశపు శ్రీలం చీరలు కట్టుకోవడం వల్ల మన కాళ్ళు పదిమందికీ కనిపించడం అరుదుగా ఉంటుంది. 'ఏవరు చూడవచ్చారులే' అని మనం కాళ్ళను అలా వదిలి పెట్టేయకూడదు. మనలో చాలామంది అసలు చెప్పలైనా తొడుక్కోకుండా తిరుగుతుంటాము. గ్రామాలలో ఉండే మన సోదరి

మణులు కాళ్ళకు ఏ ఆచ్ఛాదనా లేకుండా పొలాలలో పని చేయడం, పేడ తొక్కడం వంటివి చేస్తుంటారు. ఇది ఇలా ఉంటే మనలో చాలామంది తొడుక్కోనే చెప్పలవల్ల కాళ్ళు మరింత మట్టి కొట్టుకుపోవడం తప్ప వేరే ప్రయోజనం కనిపించదు.

ముఖం మీద బెత్తెడు పొడవైన అద్ది ఎంతో విలువగల చీర కట్టి సింగారించుకున్నా కాళ్ళను చక్కగా ఉంచుకోకుంటే నష్టమే. వీలున్నవాళ్ళు పక్షి రోజుల కొకసారి పెడిక్యూరిస్ట్ (కాళ్ళ అంద చందాలను తీర్చిదిద్దే నిపుణురాలు) దగ్గరికి వెళ్లి కాళ్ళను శుభ్రం చేయించుకోవచ్చు. అలా కాకున్నా కాళ్ళను అందంగా ఉంచుకోవడానికి పెద్దగా శ్రమ కూడా పడనక్కరలేదు. రోజూ కొన్ని నిమిషాలు కాళ్ళపట్ల శ్రద్ధ చూపితేదాలు.

★ నగటువ మనిషి రోజూ దాదాపు 10 వేం 'అడుగులు' వేస్తాడు.

★ విమిషానికి 100 అడుగులు వేయడం మంచి వేగం కిందే లెక్క.

★ మన జీవితకాలంలో మనం దాదాపు 65 వేల మైళ్ళు నడుస్తామని అంచనా.

★ మన శరీరంలోని ఎముకలలో పావు భాగం కాళ్ళల్లోనే ఉన్నాయి.

★ ఒక కాలిలో 26 ఎముకలు, 107 బంధవాలు, 19 కండరాలు, 33 కీళ్ళు ఉంటాయి.

★ మరో 10 వేల ఎళ్ళు గడిస్తే మన కాలి చిటికెన వేళ్ళు వాటివల్ల ఏ ఉపయోగమూ లేక పోవడం మూలాన అదృశ్యం కావచ్చునని జోష్యం!

వెచ్చగా ఉండే సబ్బు నీటిని తీసుకుని అందులో కాస్త నూనె బొట్టు వేసి ఆ నీళ్ళలో కాళ్ళను ఉంచి కాసేపు నాన బెట్టాలి. వీలుంటే ఆ నీళ్ళలో హైడ్రోజన్ పెరాక్సైడ్ ద్రవం కూడా కాస్త వేయొచ్చు. కాళ్ళు బాగా నానిన తర్వాత, వాటిని పొడి బట్టతో శుభ్రంగా తుడిచేయాలి. ఆ తర్వాత ఒక మంచి ప్యూమిన్ రాతితో అరికాళ్ళనూ, మడమలనూ ఐదు నిమిషాల పాటు మర్తన చేయాలి. తర్వాత ఒక ఆరంక్షస్టిక్ (ఇది మామూలుగా ఏ క్రెమిన్ దగ్గరైనా దొరుకుతుంది) తీసుకుని దాంతో గోళ్ళకింది చర్మాన్ని వీలైనంత వెనక్కు తోసి పట్టుకోవాలి. అలా పట్టుకుని 'గోళ్ళ ఫైర్'తో గోళ్ళను గుండ్రంగానో, కోలగానో చక్కగా 'ఫైర్' చేయాలి. గోళ్ళను మొనదేరేలా ఫైర్ చేయకూడదు; అలా చేస్తే గోళ్ళు చిట్టడమూ, గోళ్ళ ముందు చర్మంలోకి దిగబడడమూ వంటివి జరిగి ఇబ్బంది కలుగుతుంది. గోళ్ళ మొనలకు మంచి 'పినిష్' రావాలనుకుంటే 'ఎమెరీబోర్డు'ను ఉపయోగించి గోళ్ళను కిందికి 'ఫైర్' చేయొచ్చు.

కాళ్ళను ఆరోగ్యంగా ఉంచుకోవడానికి అరికాళ్ళనూ, మడమలనూ నూనెతో గాని, క్రీమ్తో గానీ నెమ్మదిగా మర్తన (మాసేజ్) చేయడం అవసరం. ఇలా కాళ్ళను మర్తన చేశాక ఎక్కువైన నూనెను తుడిచేయండి. మీరు కావాలనుకుంటే కాలి గోళ్ళకు కూడా చక్కగా పాలిష్ వేసుకోవచ్చు.

ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్న శ్రీలలో - బాగా తిరగల్గిన ప్రమేయం ఉన్నవాళ్ళు తరచు కాళ్ళకు నూనె పూసి మర్తన చేసుకుంటుందాలి. అలా చేయకపోతే మడమల్లో పగుళ్ళు పడతాయి. ఇప్పటికే మడమలలో పగుళ్ళు ఉన్నవాళ్ళు బల్ల పరుపుగా ఉండే చెప్పలు తొడుక్కోకుండా జాగ్రత్తపడాలి. □

మంటలు గుజరాత్ మంటకంట

గృహ సంచికలో గుజరాత్ వారు చేసుకునే 'పత్ర', 'ఖామన్ థోక్లా' అనే రెండు వంటకాలను గురించి తెలుసుకున్నాము. ఈసారి 'మంగుదూర్ భాజీ', 'థేప్లా - పొటాటో భాజీ' అనే మరో రెండు గుజరాత్ వంటలను గురించి తెలుసుకుందాము. వాటి వర్ణచిత్రాలు పక్క పేజీలో కనిపిస్తున్నాయి. వంటలు గుజరాత్ వే అయినా మనకు తేలికగా లభ్యమయ్యే వస్తువులతోనే వీటిని చెయ్యవచ్చును.

మంగుదూర్ భాజీ

దీనికి కావలసినవి రెండు కప్పుల పెసర వప్పు, మూడు నాలుగు పచ్చి మిరపకాయలు, కొద్దిగా అల్లం, ఒక ఎండు మిరపకాయ, అర టీ స్పూను వసుపు, అర టీ స్పూను రవియాయ, పావు టీస్పూను జీలకఱ్ఱ ఒక టీస్పూను ఉప్పు. ఇవిగాక వేపుడుకు రెండు కప్పుల వంట నూనె కూడా సిద్ధం చేసుకోవాలి.

పెసర వప్పును-బాగా కడిగి -ముందు రోజు రాత్రే వీళ్ళలో నాన వెయ్యాలి. పచ్చిమిరపకాయలు, అల్లం, ఎండు మిరపకాయ, రవియాయ, జీలకఱ్ఱ కలిపి మెత్తగా నూరాలి. తర్వాత నానిన పెసరవప్పు లోంచి - వీళ్ళు తీసేసి - ఆ వప్పును మెత్తగా రుద్దాలి. ఈ రెండిటిని కలిపి ఆ మిశ్రమంలో తగినంత ఉప్పు, వసుపు వేయాలి.

ఒక బాణలిలో వంటనూనె వేసి, కొంచెం మరిగిన తర్వాత ఉండలుండలుగా నూనెలో వేయించాలి. వీటినే బాజీలంటారు. ఇవి గోధుమ రంగు వచ్చేవరకు వేయించి - తీసేయాలి. ఈ బాజీలు - అల్లం వచ్చడితో తింటే చాలా బావుంటాయి.

థేప్లా - పొటాటో భాజీ

వీటికి కావలసిన వస్తువులు కూడా మనకు తేలికగా లభ్యమయ్యేవే. థేప్లా, పొటాటో భాజీలను ముందు విడివిడిగా తయారు చేసుకోవాలి. మనం చపాతీ-కుర్మా ఎలా చేస్తామో - గుజరాత్ లో ఇవి అలాగే తయారు చేసుకుంటారు.

థేప్లా

దీనికి కావలసినవి రెండు కట్టల మెంతికూర, రెండు కప్పుల గోధుమ పిండి, ఒక కప్పు శనగ పిండి, ఒక కప్పు సజ్జ పిండి, నాలుగైదు పచ్చి మిరపకాయలు, 2 పెద్ద చెంచాల పెరుగు, కొద్దిగా అల్లం, వెల్లుల్లి, ఒక టీస్పూను వసుపు, ఒక టీస్పూను పంచదార, రెండు టీస్పూన్ల రవియాయ, 2 పెద్ద చెంచాల నువ్వుల నూనె.

ముందుగా మెంతికూరను కడిగి - త్రుంచి వేయాలి. గోధుమ పిండి, శనగపిండి, సజ్జ పిండి - వీటితో పచ్చిమిరపకాయ ముక్కలు, అల్లం, వెల్లుల్లి, వసుపు, తగినంత ఉప్పు, పంచదార కలపాలి. ఆ తర్వాత నూనె, పెరుగువేసి కొంచెం వీళ్ళు కూడా కలిపి - ఆ మిశ్రమాన్ని పరోటాలలా చేసి పెట్టుకోవాలి. ఐతే ఇవి పరోటాలంత దళసరిగా వుండకూడదు. పెనంమీద ఒక్కొక్కటి మధ్య మధ్య నూనె వేస్తూ వేయించి - రెండు ప్రక్కలా బాగా కాలిన తర్వాత, గోధుమ రంగు వచ్చేవరకూ వేయించి - దించేయాలి. వీటినే థేప్లాలు అంటారు.

పొటాటో (బంగాళ దుంపల) భాజీ

దీనికి కావలసినవి 500 గ్రాముల బంగాళ దుంపలు, 3 పెద్ద చెంచాల వంట నూనె. అర టీస్పూను ఆవాలు, చిటికెడు ఇంగువ, పావు టీస్పూను వసుపు, అర టీస్పూను మిరపిడి, ఒకటిన్నర స్పూను ఉప్పు, పావు టీ స్పూను గరమ మసాలా, బంగాళ దుంపలను ముందుగా ఉడకబెట్టాలి. బాగా ఉడికిన తర్వాత తొక్కలు తీసేసి, వాటిని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా కోసి పెట్టుకోవాలి. ఒక పాత్రలో నూనె వేసి, బాగా కాలిన తర్వాత ఆవాలు, చిటికెడు ఇంగువ కలిపి, అవి పేలుతూ వుండగా అందులో బంగాళ దుంపల ముక్కలు వేయాలి. ఆ తర్వాత తగినంత ఉప్పు, మిరపిడి, గరమ మసాలా కలిపి - బంగాళ దుంపల ముక్కలు బాగా వేగిన తర్వాత దించేయాలి. ఇష్టమున్నవారు ఈ 'పొటాటో భాజీ'లో నిమ్మరసం, నువ్వులు కూడా కలిపి తయారు చేసుకున్నా బావుంటుంది.

ఈ వంటలు చేసుకున్నవాళ్ళు - అవి సరిగ్గా వచ్చాయా - లేదా; తింటే ఎలా వున్నాయి? అన్న విషయాలు 'వనిత'కు రాయవచ్చును. ఈ వంటకాల మీద తమతమ అభిప్రాయాలు కూడా రాయవచ్చును. □

ఆంగ్లేయబోధిని

ఈ పుస్తకము పిన్నలకు, పెద్దలకు ఆంగ్లములో అక్షరాభ్యాసము రానివారు కూడా మా ఆంగ్లేయబోధిని సహాయంతో ఆందరు 60 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును. వెల రు. 10.

తమిళ-తెలుగు స్వబోధిని

ఈ పుస్తకము తమిళ భాషరానివారు 35 దినములలో తమిళ భాషను సులభముగా నేర్చుకొనవచ్చును. ఇందులో గ్రామరు, Essays, Letter Writing వున్నవి. వెల రు. 3.

హిందీ-తెలుగు స్వబోధిని

హిందీ భాషను అతి సులభముగా 30 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును. వెల రు. 4.

పై వాటికి పోస్టేజి అదనము

బాలసరస్వతి బుక్ డిపో

విద్యావిషయక ప్రచారకులు

6, నుంకురామ చెట్ట వీధి, మద్రాసు - 600 001 ఫోన్, 29868

బాధారహిత ప్రకృతి
సిద్ధమైన ఆరోగ్యము మీదే!
స్త్రీల బాధలు ప్రత్యేకమైనవి

తరతరాలుగ 75 సంవత్సరములకు పైగా
సుఖజీవనమునకు లోద్ర వాడిన స్త్రీలు ఎందరో!
లోద్ర టానిక్ కూడ!!

లోద్ర మద్రాసు 'కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్'వారి తయారి

ఏజంట్లు : శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు.

SISTAS K.KI/75 TE

దానిత - ఉపా

రెండవ పాఠం

వీక్యుమిషీను ఎలా జాగర్తపెట్టుకోవాలి? - ఎలా సంరక్షించుకోవాలి? - అనే విషయాలు తెలుసుకునే ముందు, కుట్టుమిషీను ముఖ్య భాగాల పేర్లు తెలుసుకోవాలి.

కుట్టుమిషీను-ముఖ్యభాగాలు

1. నీడిర్ (పళ్ళ) ప్లేట్ :- సూది దూరటానికి రంధ్రంతో, తళతళ మెరిసే పారిష్తో, ఒక అర్థచంద్రాకారపు ప్లేటు. దీని ద్వారా నీడ్-డాగ్ పనిచేయటానికిగాను గాడీలుంటాయి, ఈ ప్లేటు ముఖ్యంగా-గుడ్డ జరగటానికి వీలుగా సమతల ప్రదేశాన్ని ఏర్పరుస్తుంది, మిషను లోపలి భాగాల లోకి దుమ్ము దూరకుండా అడ్డుతుంది.

2. వైడ్ (సొరుగు) ప్లేట్ :- చవరంగా ఉండే ఈ ప్లేటు కూడా భాగా పారిష్ చేసిందే. మిషీన్ సంతటిని ఎత్తనక్కర్లేకుండా, వైడ్ ప్లేటును పక్కకి లాగి, బాబిన్ కేసునుండి బాబిన్ను బయటికి తీయవచ్చు.

3. ప్రెస్సర్ ఫుట్ (పాదము) :- ఛార్కు విగింపబడి, సూ అకారంలో వుంటుంది. కుట్టేటప్పుడు ఇది గుడ్డను గట్టిగా పట్టి వుంచుతుంది.

4. నీడిర్ బార్ (సూదికడ్డి) :- ప్రత్యేకమైన డిక్కుతో తయారు చేయబడి, పారిష్తో తళతళలాడుతూ వుంటుంది. ఒక క్లాంపు సహాయంతో సూదిని ఒక చివరను పట్టి వుంచుతుంది. సూదిని కదపటమే దీని ముఖ్యమైన పని.

5. ప్రెస్సర్ ఫుట్ రిఫ్టర్ (పాదమును ఎత్తుకాద) :- ప్రెస్సర్ బారుకు చేర్చబడిన ఒక రీవరు. ప్రెస్సర్ ఫుట్ను ఎత్తటానికి దింపటానికి ఇది సాధనం.

6. ట్రెడ్ టెన్షన్ డివైస్ (దారపు విగింపు మర) :- కుట్ల తీరు ఒకేలాగా వుండేటందుకు, ఫేస్ ప్లేటుకు విగింపబడిన ఈ సాధనం అడుపుతో వుంచుతుంది. దీనికి రెండు పుటాకారపు డిస్కులున్నాయి. వాటి కుంభాకారపు భాగాలు కలిసినట్టుంటాయి. దారం ఈ డిస్కుల మధ్యగా పోతుంది. దారపు టెన్షను కావలసినట్లు సరి

కుట్టుపని బడి

చేసుకుండుకీ ఒక స్ప్రింగూ, నట్టూ వున్నాయి. డిస్కులమీద ఒత్తిడిని అవసరాన్ని బట్టి ఇవి హెచ్చించటం, తగ్గించటం చేస్తాయి.

7. ప్రెస్సర్ బార్ ప్రెషర్ రెగ్యులేటింగ్ స్ట్రూ :- ప్రెస్సర్ ఫుట్ బట్టను స్థానంలో పట్టివుంచి, దాని నడకకు సాయపడుతుంది. బట్ట దళసరిని బట్టి ఒత్తిడి మార్పు అవసరమవుతుంది. కనుక, ఒత్తిడిని అడుపుతో వుంచటానికి ప్రెస్సర్ బార్కి పైన ఒక రెగ్యులేటింగ్ స్కూర్ వుంటుంది.

8. టెక్స్-రీవరు (చెవి) :- మిషీన్కి ముందు భాగాన విగింపబడిన రీవరు. కిందికి మీడికి ఆకుతూ వుంటుంది. ఈ రీవరు కొనని బయటి పేపు ఒక రంధ్రం ఉంటుంది. దీని ద్వారా దారం పోతుంది. ఇది చేసే పనులు రెండు :-

దారాన్ని సూదికి అందించడం.

షటిల్లో వచ్చే మెలికను బిగుతుగా ఉంచడం.

9. ట్రెడ్ - గైడ్ (దారం తగిలించే రింగు) :- ఇది ఒక చిన్న కొక్కెం. దారం దీనిగుండా సరాసరిపోయి, సూదికి నిలువుగా అందుతుంది.

10. స్పూర్ పిన్ (దారపు బంతి తగిలించు ఊచ) :- ఇది మిషీను భుజం మీద దారపుండను పట్టి వుంటుంది.

11. పైవీల్ (రల చక్రం) :- ఒక బుష్లో క్రాంకు షాఫ్ట్కి అమర్చబడిన బరువయిన లోహపు చక్రం. దీన్ని తిప్పితే మిషీను భాగాలన్నీ కదులుతాయి. ఇది ఎప్పుడూ కుట్టేవారి వేపుకే తిరగాలి.

12. బాబిన్ వైన్డరు (దారం తోడుకునేది) - బాబిన్ దారాన్ని చుట్టే సాధనం.

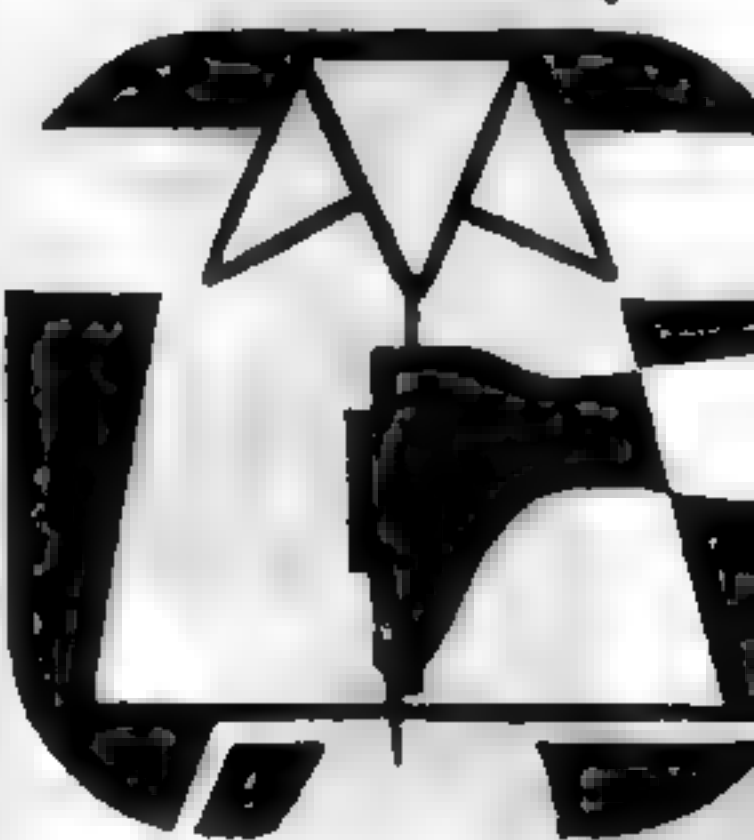
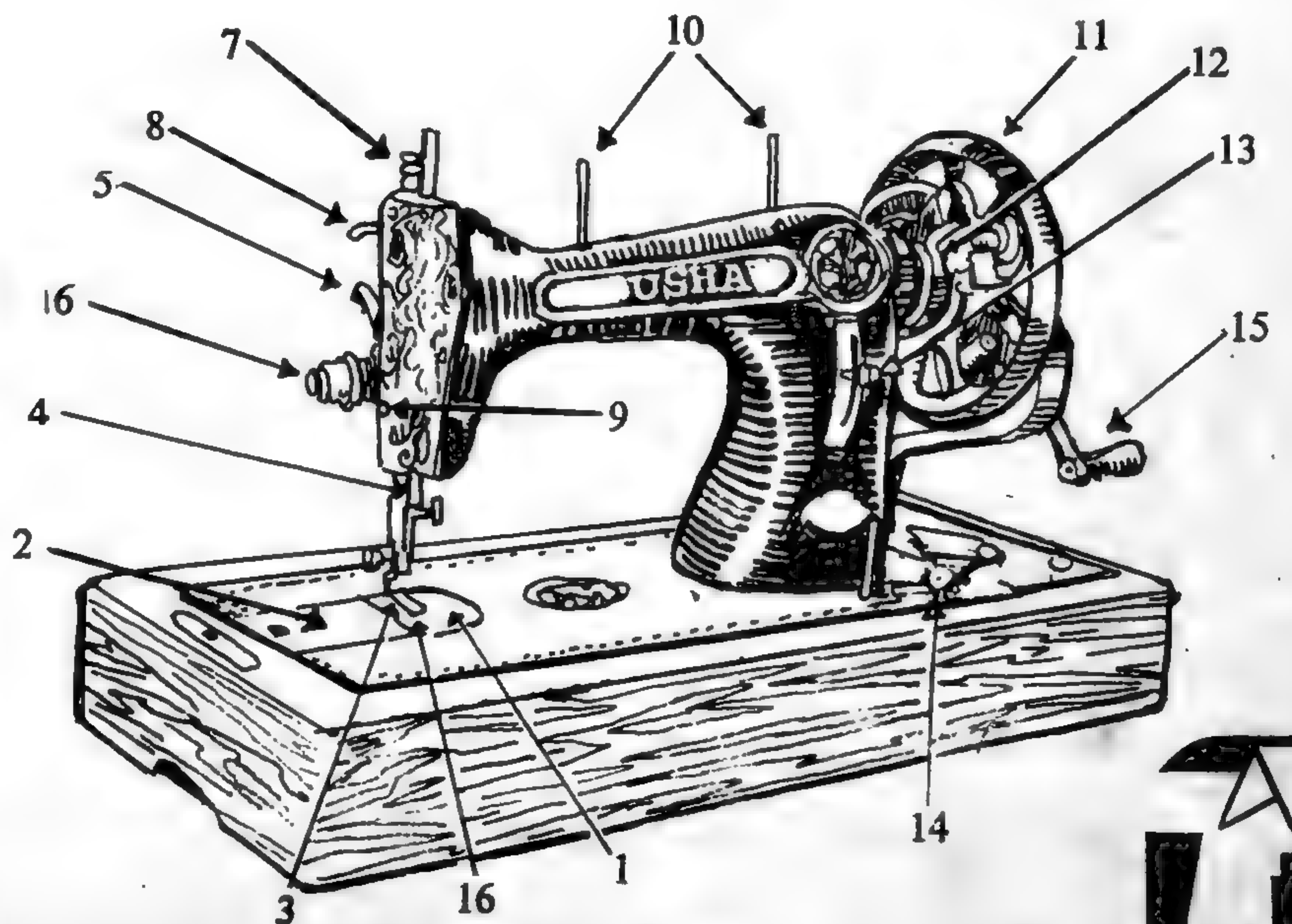
13. స్టాప్ రెగ్యులేటర్ (కుట్ల ఎడమును సరి చేసే స్కూర్) :- గుడ్డ రకాన్ని బట్టి కుట్టు పాడవు సరిచెయ్యాలి. ఈ పనికి రెగ్యులేటింగ్ స్కూర్ తిప్పాలి. స్కేలు మీద గీతలనుబట్టి కావలసినట్లు కుట్ల ఎడం సరిచేసుకోవచ్చు.

14. బాబిన్ వైన్డర్ టెన్షన్ యాంగిల్ (దారాన్ని తోడుకునేటప్పుడు దారాన్ని పట్టి వుంచేది) :- పద్ధతిగా బాబిన్కు దారం చుట్టడానికిది ఉపయోగం. వములుగా గాని, బిగువుగా గాని కావలసినట్లుగా దీని ద్వారా దారాన్ని పంపవచ్చు.

15. హాండిల్ డ్రైవరు (చక్రాన్ని తిప్పే పిడి) :- మిషీన్ను హాండిల్ అటాచ్మెంటుకు అమర్చుకోవచ్చు. చేతి మిషీన్ను నడపడంలో ఇది ఉపయోగం.

16. ఫీడ్ డాగ్: నీడిర్ ప్లేటుకింద ఉంటుంది. కుట్టేటప్పుడు గుడ్డను జరుపుతుంది.

దార్జింగు, ఎంట్రాయిడరీ పనులు చేసేటప్పుడు ఫీడ్ డాగ్ను ఎంట్రాయిడరీ ప్లేటుతో మూసి వెయ్యాలి.

వనితల ఆరాధ్య దేవత మదురై మీనాక్షి దేవి

దైవ భక్తులకు, శిల్పకళా రసకులకు 'మదురై' అన్న పేరులో మారుర్యం వివిధిస్తుంది. ఉత్తర భారతదేశంలో యమునా నది ఒడ్డున వున్న మదురై శ్రీకృష్ణుని పేరిట ప్రసిద్ధి చెందితే-దక్షిణ భారత దేశంలో మర్య తమిళనాడులో 'వైగై' నది ఒడ్డున వున్న మదురై-మినాక్షిదేవి ఆలయానికి ప్రసిద్ధి చెందినది.

ప్రాచీన తమిళ సాహిత్య వైభవం, తమిళ సంస్కృతి, పాండ్య, నాయక రాజుల ఉత్తమ కళావి

రుది, శిల్పకళాకారుల విశేష వైభవాలకు దర్పణంగా వున్న 'మదురై'-మద్రాసుకు (రైలుమార్గం- 'ఎగ్జూరు' నుండి) 490 కిలోమీటర్ల దూరంలో వుంది. క్రిస్తు పూర్వం ఆరవ శతాబ్దంలో కులశేఖరుడనే పాండ్యరాజు - మినాక్షిదేవి ఆలయాన్ని, ఈ నగరాన్ని నిర్మించాడని తమిళ చరిత్రకారులు భావిస్తున్నారు. కులశేఖరుడు నగరానికి ఎటువంటి పేరు పెట్టాలో తేల్చుకోలేని స్థితిలో వుండగా- వరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షమై - అమృతబిందువులను అక్కడ చిందించాడని, చాంక్ మదురామృతానికి

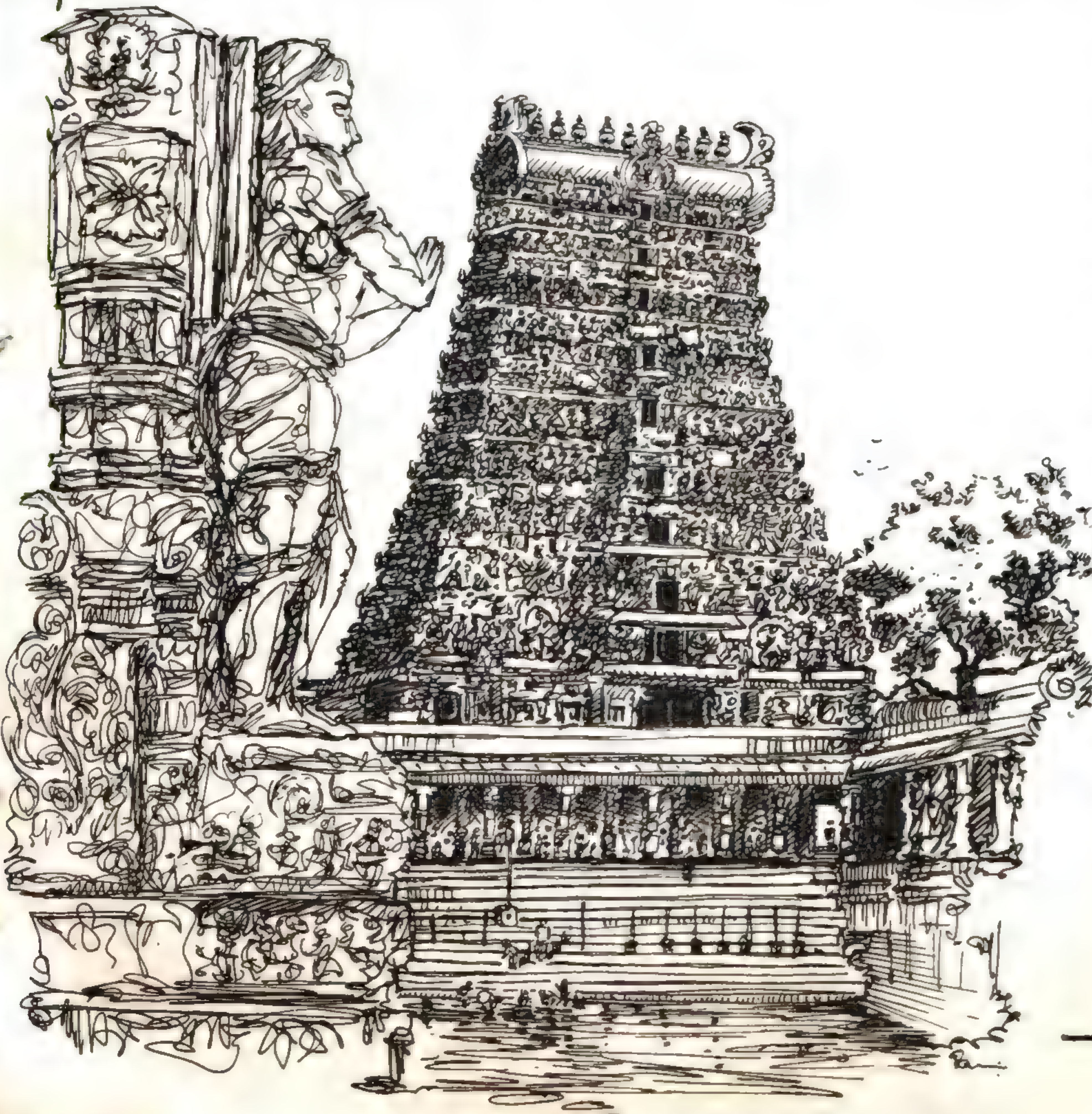
నిలయమైన ఆ పూరు 'మదురై'గా ప్రసిద్ధి చెందినదని అక్కడివాడు భావిస్తారు.

ఈ పూరికి సంబంధించి చిన్న స్థలపురాణం కూడా వుంది. మలయద్వీపదీప పాండ్యరాజుకు-పార్వతిదేవి మినాక్షిగా జన్మించిందట. ఆమెను వరమేశ్వరుడు-సుందరేశ్వరుడనే రూపంలో వచ్చి వివాహం చేసుకున్నాడనీ-'మదురై'లో ఆ వివాహం అతి వైభవంగా జరిగిందనీ పురాణాలు చెబుతున్నాయి. అమృతమథనంలో హాలాహలం ఆవిర్భవించడానికి సముద్రుడే కారణమని భావించిన గంగాదేవి-ఈశ్వరాజ్ఞమేరకు 'వైగై' నదిగా మదురైలో అవతరించినా - సముద్రునిమీదున్న కోవంకొడ్డి - ఇతర నదుల్లా సముద్రంలో కలిసిపోకుండా-తన ప్రత్యేకత నిలుపుకుందనీ మరికొన్ని స్థలపురాణాలు విశదీకరిస్తున్నాయి.

మదురైలో తిరుమలనాయకరాజు నిర్మించిన 'తెప్పకుళం' అనే తటాకం కూడా ప్రసిద్ధి చెందినదే. ఇక్కడ ప్రతి సంవత్సరం తిరుమలనాయకుని జన్మ దినోత్సవం సందర్భంగా 'తెప్పోత్సవం' జరుగుతుంది ఆలయరూపంలో అద్భుతంగా రంగురంగుల దీపాలతో అలంకరించబడిన ఒక తెప్పలో మినాక్షి-సుందరేశ్వరుల విగ్రహాలను - మేళకాళిలో ఆ తటాకం నలువైపులా పూరేగింపజేసే ఆ మహాత్సవం చూడడానికి వేలాది యాత్రికులు మదురైకు వస్తుంటారు.

తిరుమలనాయకుడు నిర్మించిన 'కొత్త-మంటవం', 'రాయగోపురం', ఇంకా మినాక్షిదేవి ఆలయ అంతర్భాగంలో వున్న 'కంబత్తడి మంటవం' - ఉత్తర దిశవైపు వున్న వేయి స్తంభాల మంటవం - రాయగోపురం మొదలైనవి ఇప్పటికీ స్వదేశ, విదేశ యాత్రికులను అమితంగా ఆకర్షిస్తూ, మనదేశంలోని అద్భుతమైన శిల్పసంపదకు కార్కాణంగా వున్నాయి.

మదురైలో మినాక్షిదేవి ఆలయం దర్శించిన యాత్రికులు-ఆ నగరానికి నాలుగుమైళ్ళ దూరంలో సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ఆలయం వున్న 'తిరువ్వరం కుండ్రం', వచ్చేందు మైళ్ళ దూరంలో వున్న మినాక్షిదేవి సోదరుడు శ్రీ అళగర్ ఆలయం కూడా దర్శిస్తారు. ఆ నగరానికి నలభై ఐదు మైళ్ళ దూరంలో వున్న 'వైగై ఆనకట్ట' కూడా యాత్రికులను విశేషంగా ఆకర్షిస్తుంది.

ప్రజ్ఞాపతి

1 2

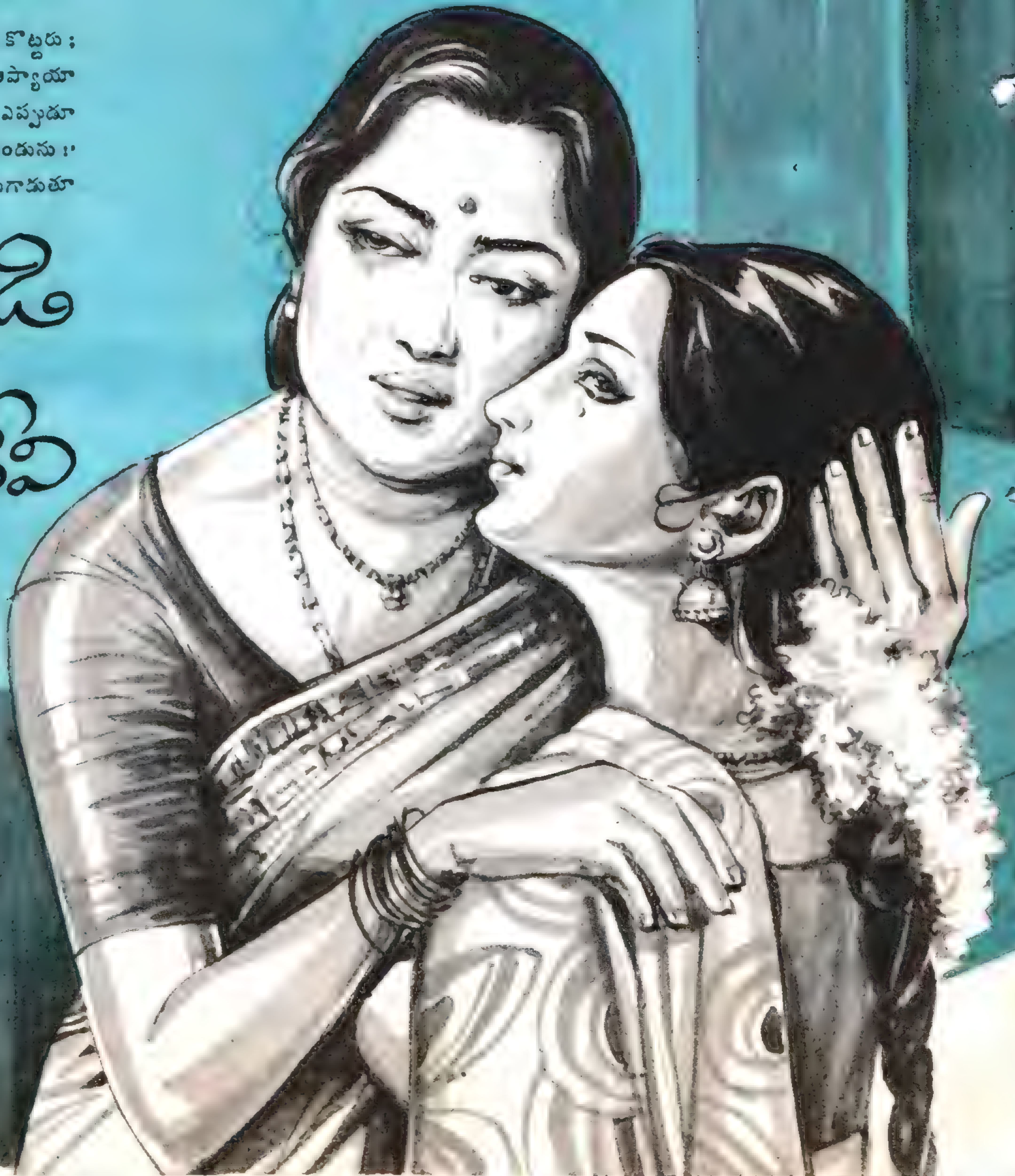
శ్రీనివాసరావు తన బాల్యమిత్రుడు రామదాసుకు తన కూతురు మారాసు పెంచే బాధ్యత అప్పగించి వెళ్ళిపోతాడు. ప్రగాంతమైన ఆ గురుకులం-అక్కడి వాతావరణం వన్నెందేళ్ళ మారాకు చాలా విచిత్రంగా కనిపిస్తుంది.

3

ఉరికి, అలజడికి హడావుడికి దూరంగా చిన్న పెంకుటిల్లు, చుట్టూ పలురకాల ఫలపుష్పాది తరువులతో పెద్ద అంగణం గల రామదాసు నివాసంలో నివసించడం మారాకు సంతోషప్రదంగా సంతృప్తిగానే వున్నది.

“ఇక్కడ నన్నెవరూ తిట్టరు; కొట్టరు; అసహ్యించుకోరు. మీదు మిక్కిలి అప్యాయ దరణలు పొంగి పొరలుతున్నవి. ఎప్పుడూ ఇక్కడే వుండిపోతే, యెంత బాగుండును!” ఆ సుందరవనంలో వనరాచి వలె తిరుగాడుతూ

ఆరెకప్రోది
(కాడూరి)
కౌన్సల్లోదేవి

తలపోస్తుంటుంది మీరా, కానీ....కానీ....'నాన్నగారు ఇంకా రారేం? చాలా రోజులైపోయిందిగా? త్వరగా వస్తానన్నారే: నాన్నగారు కూడా ఇక్కడే నాతో వుండిపోతే బాగుంటుంది కదూ?' ఆశగా ఊహించుతుంది, కానీ అది అడియాసేనని ఆమెకు తెలుసు.

'అంత గొప్ప మేదా, పరివారమూ, రస సంపదా అన్నీ వదలుకొని నా ఒక్కతే కోసమే నాన్నగారు ఈ పేద యింటిలో, యింత సామాన్య జీవితం గడపటాని కెందుకొస్తారు.'

రోజులు గడిచిన కొలదీ మీరా మనసున అనుమానం స్థిరపడసాగింది. 'నాన్నగారికి కూడా

నేనక్కర్లేదు. అందుకే నన్ను ఈ పిల్లలు లేని వాళ్ళకి రహస్యంగా పెంపకం యిచ్చేవారు కాబోలు: నాన్నగారి క్షూడా నేను వెగటయ్యానా? నేనేం పాపం చేశాను?'

స్వాదిష్టమైన పానకంలో పుల్ల అడ్డుపడి నట్లుగా, వేడి వేడి పాయసం గొంతు దిగక దారపెట్టినట్లుగా వున్నది మీరా స్థితి. నరక సదృశ్యమైన వాతావరణం నుండి విముక్తి లభించి, అహ్లాదకర జీవితం గడుపుతూన్నప్పటికీ కన్న తండ్రి కూడ తనను త్యజించాడనే సత్యం ఆమెను అంతరాంతరాలలో దొలిచివేయసాగింది.

విశృంఖలా అయిన నడుమ ఆశీనయై మీరా ఎన్నో తలపోతలతో సతమతమౌతూంది.

ఆ వృక్షగ్రాన కపోత కపోతాంగనలు ఎంత ప్రేమగా గూటిలో వున్న చిన్న చిన్న పిల్లలకు ఆహారం తెచ్చి అందిస్తున్నాయి: ఆ చిన్ని నోళ్ళు ఎంత తహతహతో అందుకుంటున్నాయి!

అటు చూడు - ఆ పిచ్చుక కూనలు ఎంత ముద్దుగా వున్నాయి! తల్లి పిచ్చుక వాటికి మెల్ల మెల్లగా ఎగరడం బోధిస్తూన్నది. మగ పిచ్చుక ఒక కొమ్మపై కూర్చుని నాలు వైపులా పహరా

కాస్తున్నది అది విధిలకు ఆపద వాటిల్లకుండా అంత చిన్న జీవులైనా ఎంత పెద్ద ఆలోచన వానికి.

ఎవరో రాయి విసురున్నారు. గోడపై అంత వరకు బైలాయించిన మర్కటం చటుక్కున పిల్లను పొట్టకు హతుకొని పరుగిడసాగింది.

పిల్లలను వెంట విడుకొని అహరాన్వేషణ కావించుతున్న కోడి 'కొక్కొ కొక్కొ' అంటూ నేల దువ్వి దువ్వి ముక్కుతో పొడిచి పొడిచి మరీ గింజలు పెరిపెడుతున్నది పిల్లలకు.

తన్మయతతో ఆ దృశ్యాన్ని తిలకించుతున్న మీరాకు ద్యాన భంగం కలిగింది. 'అంబా' అనే లేగ డూడ అరపుతో.

"అంబా!" సమాధానంగా ప్రతిధ్వని విన వచ్చిన దెస ఆసక్తిగా చూచిందామె.

బయటకు మేతకు పంపబడిన గోవు తిరిగి వచ్చినట్లున్నది - రెండంగలలో దూకుతూ వచ్చి ప్రేమ పొర్లి పొరలగా విద్ద ఒడలంతా నాక సాగింది.

మీరా నేత్రాలు గండిపడిన తటాకాల చంద మైనాయి.

ఈ భువనమంతా ప్రేమమయం! అనురాగ పూరితం! మానవుల కంటే ఎంతో అల్పమైన విహంగ శబ్దకాదుల సంతానాలు కూడ తలి దండ్రుల ప్రేమ భాక్కులు. పక్షిలే కానీ, పశువులే కానీ - జనన జనకుల ప్రేమభాజన మైన జీవనమెంత ధన్యమైనది! నేనెంత దుర దృష్టవంతురాలను కాకుంటే మాతా పితరుల ప్రేమరసాస్వాదతకు దూరమౌతాను!

అశ్రుపరిపూర్ణలోచనియై పలు తెలుగుల ఆలో చనలతో కొట్టుకుపోయే మీరాకు ఎవరో ఒకరు పలుకరించేవరకూ కాలగమనమే తెలియరాదు.

అనునిత్యం అదే యోచనలతో గడిపే మీరను క్రమంగా గంభీరత పెనవేచుకొన్నది. కడలి ఏ విధంగా గంభీరమో, అకాశమెంత అనంతమో అటులనే మీర స్వభావము కూడ గంభీరం, ఆలోచనలు కూడ అనంతం! ఈ విస్తార భువనంలో మీర ఏకాకి!

4

ఔంటరిగా కూర్చుని అన్యమనస్కంగా పూల మాల కడుతున్న మీరకు పరిశీలనగా చూచాడు అటుగా వచ్చిన రామదాసు.

'ఎన్నాళ్ళలాగ! ఈమెకు ఏదో ఓ కాల తేపం కావాలి కదా!' అనుకొంటూ "మీరా!" అని పలుకరించాడు.

వరద్యానత నుండి తృప్తిపడి చూచింది మీర.

"ఏమిటాలోచిస్తున్నావ్ తల్లీ?"

"ఏమీలేదు బాబయ్యగారూ!"

"ఏమీ తోచటం లేదు కదమ్మా?"

మీరా నుండి ప్రత్యుత్తరం లేదు.

"పాత కాలలో జీరతావామ్మా! చదువు కుంటావా?"

ఎంటూనే భయంతో కంపించింది మీరా. నేటి పాతకాలలెంత నరకసదృశాలో, సాటి విద్యార్థిని విద్యార్థులతోపాటు అధిక సంఖ్యాకులైన ఉపా ద్యాయులు కూడ ఒక్కొక్కరిపట్ల వారి వ్యక్తి గత చరిత్రలను వెలికిద్రవ్వి - ఎలా వ్యాఖ్యానించి చిన్నబుచ్చుతారో స్వానుభవం వలన గాగా తెలుసును మీరకు. అందుకే ఆమె అయిష్టంగా తల అడ్డుగా త్రిప్పింది.

'ఈ రోజులలో చదువు ముఖ్యం కదా తల్లీ!'

విశాల నయనాలను రామదాసుపై త్రిప్పుతూ భావయుక్తంగా చూచింది మీర. "నేను చదువు కుంటూనే వున్నాను బాబయ్యగారూ యింట్లో!"

'ఇంట్లోనా? ఏం చదువుతున్నావ్?'

'మీ పుస్తకాలన్నీ నేను రోజూ చదువు కుంటున్నాను. మీరు విద్యార్థులకు నేర్పేటప్పుడు సంగీతం నేనూ విని నేర్చుకుంటున్నాను. మీకు తెలియకుండా నేర్చుకుంటున్నాను. క్షమించండి!'

ఆశ్చర్య విస్ఫూరిత నేత్రాలతో చూడసాగాడు రామదాసు. అంతలో పార్వతి ప్రవేశించింది రంగంలో. 'బేను. ఆ ఇంగ్లీషు స్కూళ్ళలో చదివినదే చదువా ఏం? మీరావంటి తెలివైన పిల్లలకు ఏ స్కూళ్ళూ అక్కరలేదు. చూడండి - ఏళ్ళ తరబడిగా మీ వద్ద నేర్చుకొంటున్న పిల్ల లందరికంటే చక్కగా పాడుకోండి సంగీతం.'

'అలాగా! నేను వినలేదే! నిజంగా నాకు తోచలేదు సుమా!'

'మీకూ ఇంగ్లీషు వచ్చుకదా! మీరా సహ జంగా తెలివైనది. మీరు కొంచెం ఆసరా యిస్తే చాలు. విద్య తనంత తానే దిగివచ్చి ప్రవేశిస్తుంది మీరలో!'

పార్వతి మాటలు అక్షరాలా నిజం!

మీరా వాగీశ్వరి వ్రేయ పుత్రికయూ అన్న ట్టుగా ఆమెకు ఏ విషయమూ శ్రమపడి బోదించ నవసరం లేదు. ఒక్కసారి కొద్దిగా వివరంగా వినిపించితే చాలు.

కాస్తాయా, పురాణ గ్రంథాలూ అతి వేగంగా చదవడమే కాదు, ఆ సంబంధమైన విషయాలనూ మీమాంసలనూ తనతో తర్కిస్తూంటే రామదాసు విస్మితుడయ్యేవాడు.

క్రావ్యంగా మీరా శాస్త్రీయ సంగీతం ఆలా వించే వేళ ఆ సంగీత పండితుని మనసు ఆనంద రజ్జువులలో ఉయ్యాలలాగేది.

'నా సంగీతాన్ని లోకానికందించగల వారమడు లేడనే విచారం వుండేది. ఆ విచారాన్ని నువ్వంత రింపజేశావు మీరా! నిన్ను ఆపర శారదగా తీర్చి దిద్దుతాను. నాకు వంకోడ్డారకుడు లేక పోయినా, నీ గానంలో నేను చిరస్థాయినందు తాను.' అనేవాడు.

మీరా పూర్తిగా రామదాసు యింట ఆ కుటుం బంలో ఒకతెగా అరమరికలు లేకుండా యిమిడి పోయింది.

వేకువనే పార్వతితోపాటు మేల్కొంటుంది. అన్ని పనులలో ఆమెకు చేదోడువాదోడుగా వుంటుంది. అటు రామదాసుకు ఏయే వేళల్లో అందించాల్సిన వస్తువులు ఆయా వేళల్లో సిద్ధంగా అమర్చిపెడుతుంది. సంగీత పాఠాలు శ్రద్ధగా నేర్చుకుంటుంది. రామదాసుతోపాటు భక్తిగా పూజ చేస్తుంది. అతడితో కలిసి తినిపోకుండా భక్తిగీతాలారపించుతుంది. ఆ చిన్న తోటకు శ్రద్ధగా నేవ చేస్తుంది.

'మీరా రాకతో ఈ యింటికే కళ వచ్చింది కదూ! మన జీవితాలకే ఏదో చైతన్యం వచ్చింది' అంటాడు రామదాసు.

సమాధానంగా ఎందుగా నవ్వుకుంది పార్వతి. భగవంతుడు తన కనుగ్రహించిన ఆ పెన్నిధిని తృప్తిగా చూచుకొంటూ.

కానీ....కానీ....ఆ పెన్నిధి మాత్రం తాను కోల్పోయిన పెన్నిధిని ఈ జన్మకు మరువదు. అందుకే ఆ పదనంలో ఎన్నడూ చిరునగవైనా కన్పింపదు.

ఆ కుటీరానికి ఆ వృద్ధ దంపతులకూ వెలుగు రేఖయైన ఆ హృదయంలో మాత్రం వెలుగు రేఖలు లేవు. కన్న తండ్రి కూడా తననంత నిర్దయంగా ఎందుకు వదిలివేశాడా - మీరు యిలా

ఎంతకాలం తనను పెంచుతారూ అనే ప్రశ్నలతో నరిగిపోయే ఆ ముఖంలో రిష్ట వేసుకున్న నిత్య గంభీర ముద్ర చెరగదు.

‘నాన్నగారెప్పుడు వస్తారు బాబయ్యగారూ?’
‘నాన్నగారి నుంచి ఉత్తరం వచ్చిందా బాబయ్యగారూ?’ అని అప్పుడప్పుడడిగేది.

సమయానుకూలంగా ఏదో సర్ది చెప్పేవాడు రామదాసు.

కాలక్రమాన ఆలా ప్రశ్నించడం కూడా మానుకొన్నది.

పైపైకి అదొక గంభీర జబిడి.

రోరోన అదొక మహా కల్లోలిత పాగరం.

5

“వృహస్పాద్వి నీతాదేవి. ఆయినా పరీక్షలకూ, అవమానాలకూ అవనిందలకూ గురి అయింది. సాటిలేని ప్రేమిక దాడెయణి. ఆయినా భర్తకు గుర్తింపులేదు; ఆమెకు సవరిపోరు తప్పలేదు. మహా భక్తురాలు మీరాకు కూడా దారలు తప్పలేదు.” తర్క సందేహాలు ప్రారంభించి దొకనాడు మీరా.

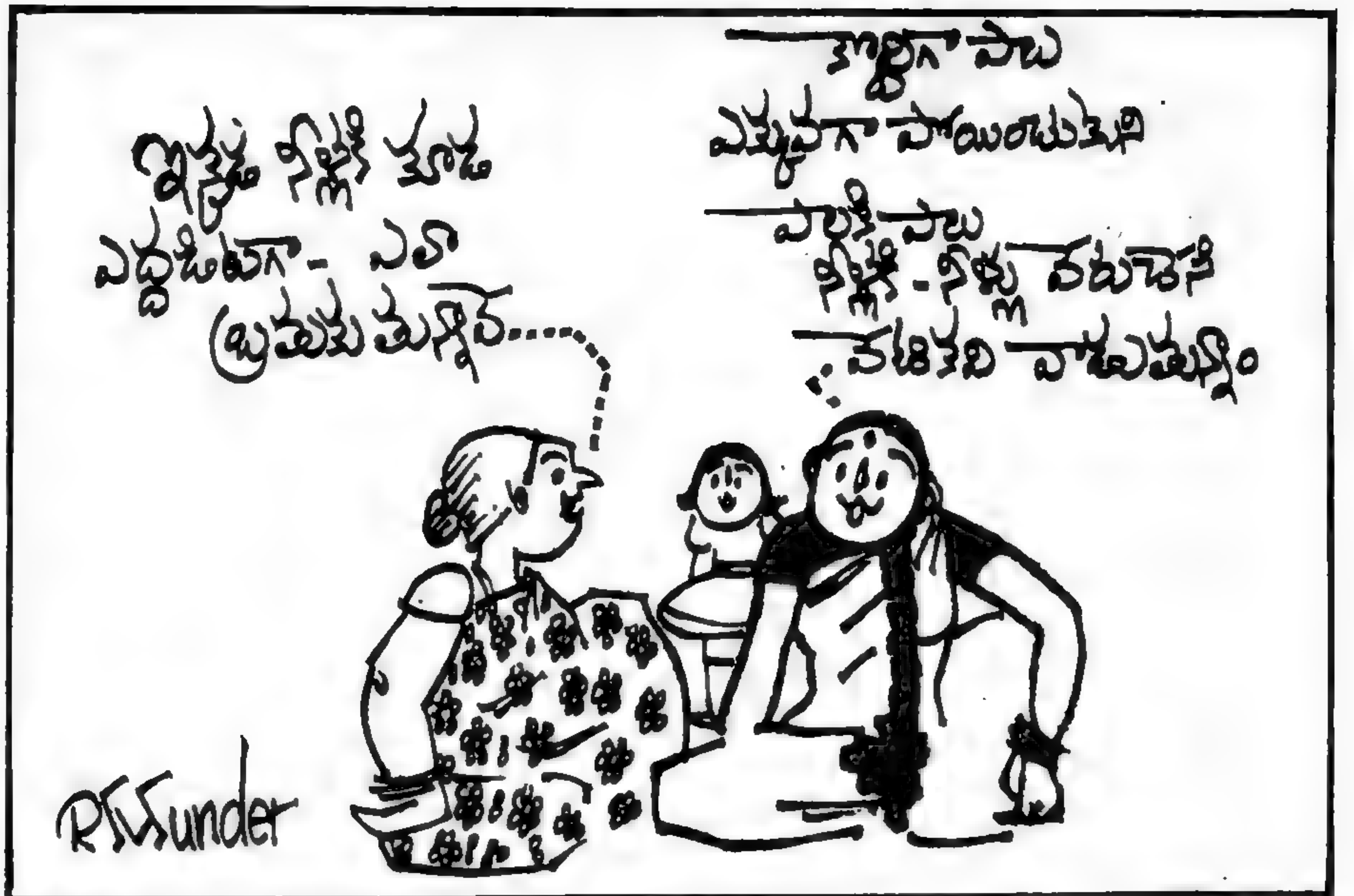
‘ఔను.’ అంగీకరించాడు రామదాసు.

‘భగవానులైన విష్ణువు, బ్రహ్మ, మహేశ్వరుడూ—అందరూ కూడా ఎప్పుడో ఒకప్పుడు చపలచిత్తులైనవారే!’

‘ఔను!’

‘మరి ఈ కాలానికి ఆ కాలానికి యిక తేడా ఏమిటి? ఇవన్నీ పూజనీయ చరిత్రలూ, పుణ్యగ్రంథాలూ ఎలాగైనాయీ భర్తృ పరిత్యక్త ఆయి రోదించే ఈ నాటి ప్రీతి ఆ నాటి నీతా అహల్యాదులకూ తేడా ఏమిటి? వారు భగవత్స్వరూపులైలాగైనారు?’

‘సరైన ప్రశ్న వేళావమ్మా. తేడా ఏమీ లేదు. అవి అన్ని కాలాలకూ అన్ని జీవితాలకూ అన్వయించే విషయాలు. సర్వకాల ప్రామాణికాలు. గొప్పా బీదా తారతమ్యం లేకుండా ఎవరికైనా ఏ కాలంలోనైనా కష్టసుఖాలు, వెలుగు నీడలవలె సర్వసామాన్యమవే, ఆయా సమయాలలో కృంగిపోక పొంగిపోక నిదానంగా ఓరిమితో ప్రవర్తించటం అవసరమవే అన్యవదేశంగా బోధించుతూన్న ఆ గ్రంథాలు సామాన్య మానవాళికి చీకటిలో కరదీపికలవంటివి. అవి అన్వయించుకుంటూ జీవితాలను వెళ్ళదీయాలి.

ఆయితే, పుణ్యం కలగగలదనే ఆశపెడితే మినహా అవి చదవరేమో—నిర్లక్ష్యం చేస్తారేమోనని ఆలా వాటికి పుణ్యతా, పవిత్రతా జోడించి వుంటారని నా వ్యక్తిగతాభిప్రాయం!’

“మరొక్క సందేహం బాబయ్యగారూ, వంశోద్ధరణ కొఱకు పవిత్రతను త్యాగం కావించిన కుంతి గొప్పదా? తనకు జరిగిన అవమానానికి కక్ష తీర్చుకోమని, వంశ నాశనానికి కూడా వెనుదీయని కురుక్షేత్ర యుద్ధానికి ప్రోత్సహించిన ద్రౌపది గొప్పదా?”

సందేహ నివారణ కాకమునుపే పార్వతి ప్రవేశించింది. ‘చూడమ్మా, అవన్నీ తర్వాత ఆలోచిద్దాం కానీ కొంచెం వంట యింట్లో పని చూడు తల్లీ. నా ఒంట్లో అంత బాగుండలేదు.’

‘అలాగే.’ మీరా నిష్క్రమించింది.

భర్తను తేరిపార జూచింది పార్వతి. మీరా తర్క జ్ఞానానికి అతడంతగా సంతోషించడం ఆమెకు నవ్వులేదు.

‘మీరా తెలివి చూస్తే నాకు భయం వేస్తోంది.’ అన్నది. అర్థం కానట్లు చూచాడు రామదాసు.

‘సంసార వక్షం ఆడపిల్లలకు అంతంత తెలివి తేటలు అక్కరలేదు కానీ, ఇక మీరు మీరాకు పెళ్ళి ప్రయత్నాలు చెయ్యండి. అతి తెలివితో ఆడపిల్ల సంసారంలో యిమడటం కష్టం!’

‘ఏమిటి?’ తన చెవులను తానే నమ్మలేక పోయాడు.

‘అఱ. ఏం ఆలా బంగారు వద్దున్నారూ? మీరాకు పదిహేడో సంవత్సరం నడుస్తూన్నదిప్పుడు. తెలుసా?’

‘అలాగా?’ మీరా ఇంకా పసిగానే కనిపిస్తూన్న అతడికి ఈ వార్త నమ్మకక్యంగలేదు. ‘ఈ యింటి వెలుగు వివాహమై మరొక యింటికి వెళ్ళిపోతుందా?’ బాధాకరమైన విషయం కాదూ?

‘శ్రీనివాసరావుకు వ్రాస్తాను. అతడి అభిప్రాయమేమిదో.’ అని తప్పించాడు ఆ సంభాషణ అప్పటిమట్టుకు.

పని ముగించుకు వచ్చి, తిరిగి చర్చలకు సన్నద్ధురాలౌతూన్న మీరాను చిరునగవుతోనే వారించాడు.

‘నువ్వు తర్క వాగీశ్వరివి తల్లీ. ఏతో నేను వాదించలేను. నేను పాతకాలపు వాడిని.’

అమాయకంగా నవ్వుకొన్నది మీరా రోరోన.

6

మీరా వయసునూ, ప్రస్తుత కర్తవ్యాన్ని భార్య గుర్తు చేసిన అనంతరం రామదాసు మదిలో అనుక్షణం అనే విషయాలు మెదలసాగాయి. తన వద్ద విద్యాభ్యాసం నిమిత్తమై వచ్చే అందరు యువకులనూ పరీక్షగా పరీక్షించసాగాడు.

‘మీరా పౌండర్యానికి దీటుగా వుండేవాడే కాదు; విశాలహృదయుడూ ఉన్నత మనస్కుడూ కూడా అయ్యుండాలి మీరాను చేపట్టే యువకుడు;

రూ 30,000/- లు విలువగల మెడిమిక్స్ బహుమాన
యోజనలో పరిశుద్ధ బంగారు ఆభరణాన్ని బహుమానము
పొందిన మొదటి అదృష్టవంతురాలు.

మేము ఏర్పాటుచేసిన ఈ బహుమాన యోజనలో ఐదు (5) మెడిమిక్స్
బహుమాన కూపనులను చేర్చి పంపిన కుమారి కె. లక్ష్మికి
సుప్రసిద్ధ నినిమా నటుడు శ్రీ జయశంకర్ $\frac{1}{2}$ పాను విలువగల బంగారు
ఉంగరమును బహుకరించిరి.

మీరూ అదృష్టవంతులై తే బంగారు
ఆభరణాన్ని బహుమానం పొందగలరు.

ఈ రోజే కొనండి
ఈ ప్రత్యేక బహుమానము
31-1-1976 వరకు మాత్రమే

CHOLAYIL PHARMACEUTICALS
1, Palayakara Street, MADRAS-600023.

SUBHODAYA

లేవిదే మీరా జీవితం సుఖంగా వుండదు! కానీ....
కానీ హృదయ వైకార్యం అనేది ఈ నాడు
ఎంతమందిలో వుంటున్నది!

సంగీతాభ్యాసం కొరకు వచ్చే పాఠికమంది
లోనూ పదహారుగురు యువకులు - ఇరవైకి
మించిన వారే వయసులో, కానీ అందు నలుగురే
విద్యావంతులు - డిగ్రీకోర్సులు చదువుతున్నారు.
అందువల్ల వగలు కళాశాలలో వుంటారు గనుక
సాయంత్రమూ లేక రాత్రి సమయాలలో వస్తారు
సంగీతం నేర్చుకోవటానికి. అయితే, వారిలో
యిద్దరు మాత్రమే అందగాళ్లు. బాస్కెట్, గోపాల్.

‘బాగుంది, అందర్నీ యిలా వడగట్టుకుంటూ
పోతే ఎవ్వరూ మిగలరు. అయినా యితరంగా
ఎన్నిక చేయటానికి మన అర్హత లేమిటి అని
ఏమైనా ఆలోచించారా మీరు?’ పార్వతి తీవ్ర
ణంగా అడిగింది

రామదాసు బాధపడ్డాడు. ‘అంటే, మీరాపై
నీకంత చిన్న చూపు అన్నమాట!’

‘నా చిన్న చూపు, పెద్ద చూపు కాదు
కావలసినది - రోకుల చూపు ముఖ్యం!’

సరిగ్గా ఆ వాగ్వాద సమయంలోనే శ్రీనివాస
రావు నుండి ఉత్తరం వచ్చింది.

‘ఏమిటట విశేషాలు?’ పార్వతి యదా
లాపంగా అడిగింది.

ఉత్తరం చదువుతున్న రామదాసు ముఖం
మ్మానమైంది.

‘ఏమిటి?’ మరలా అడిగింది పార్వతి
అత్రంగా.

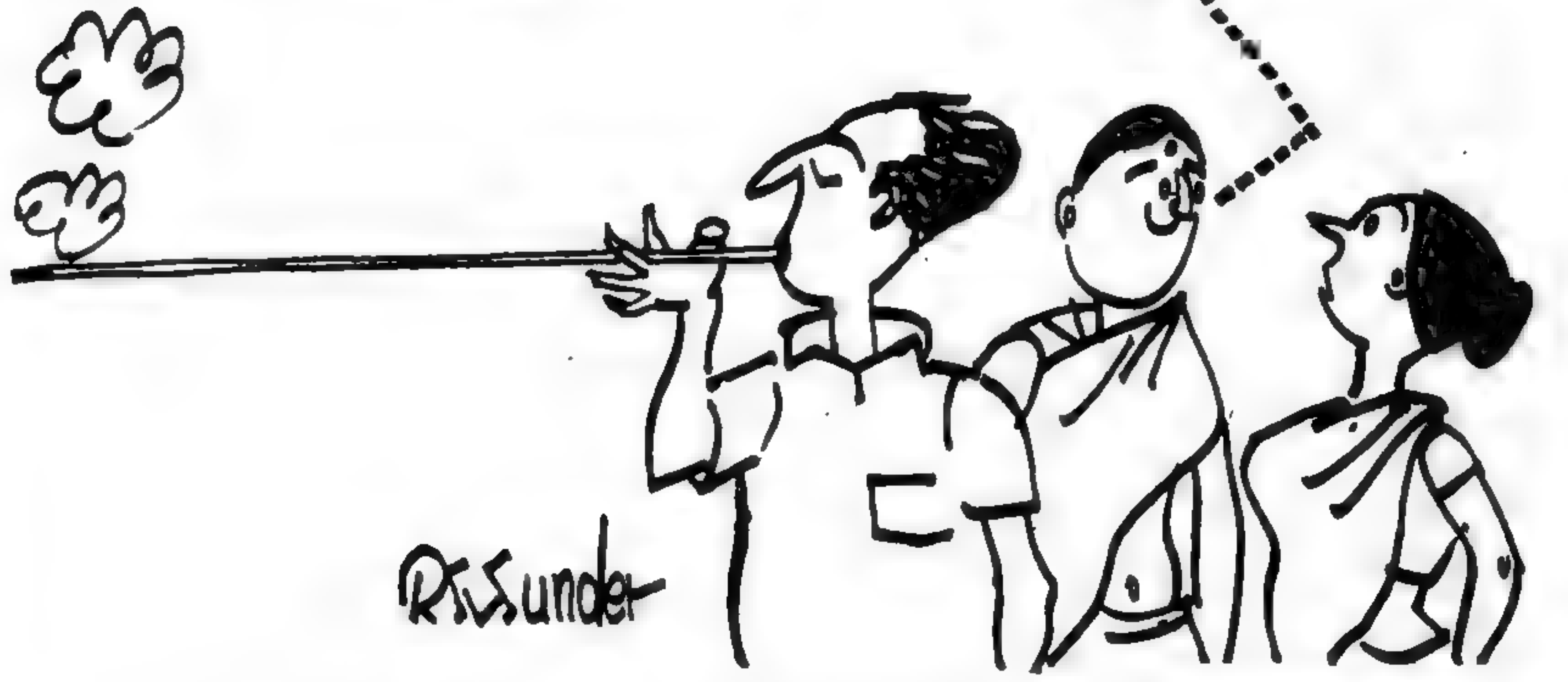
‘అన్ని సుఖాలూ వదలిపెట్టి యోగి అయ్యా
డట!’

‘అ...’

‘రామకృష్ణ మఠంలో జేరాడట!’ ఇక తిరిగి
రాను, మీరాను నీ దత్త పుత్రికగా భావించి అన్నీ
నీవే కానీ నీ యిష్టానుసారం. వివాహం
ఎప్పుడో తెలియజేస్తే, ఇక్కడ నుండే మన
సారా ఆశీర్వాదిస్తాను. నాది ఒక్క కోరిక మాత్రం
వున్నది - ధనవంతుడూ, బీదవాడూ అని చూడ
నవసరం లేదు. మీరాకు నచ్చిన వ్యక్తిని -
మీరాను సుఖపెట్టగలడని నమ్మిక కలిగితే
దాలు - చేసేయ్యి. అపైన దైవ కృప!’ అని
రాకాడు.

‘బాగుంది. చాలా బాగుంది!’ పార్వతి
గొంతులో విరసనా, విరసమూ. ‘కన్న తండ్రి

మనాకెంత ప్రేమిల్లు కలదు...
బాగా చగ్గిరాకాను... రాబోయే ప్రేమక కలసివున్నాను...

అయిందీ కనీసం పెళ్ళి పెద్దరికం కూడా
చేయడూ, కనా పెట్టకపోయినా, మన నెత్తిమీద
బాధ్యత....’

‘పార్వతి!’ రామదాసు హెచ్చరికగా సంబో
ధించడంతో పార్వతి మాటలు అసంపూర్ణంగానే
ఆగిపోయాయి. ‘ఇది ఒక బరువుగా తప్పనిసరి
బాధ్యతగా ఎప్పుడూ భావించవద్దు. కనకపోయినా,
ఒక్క చక్కటి బిడ్డను పెంచగల అదృష్టమూ,
కళ్యాణాది కుభకార్యాలూ, వేడుకలూ ఇరవగల
భాగ్యమూ మనకు దక్కినందుకు నేను
నిజంగా మురిసిపోతున్నాను. ఋణానుబంధం,
ఎక్కడికెక్కడ వేస్తాడు ఈ సూత్రదారి బంధా
లనూ, లంగరులనూ!’

‘ఇంతకూ మీరా ఉద్దేశ్యమేమిదో!’ స్వగ
తంగా అనుకున్నది పార్వతి.

మీరా ఏకాంతవాసిని. ఆ వయసు పిల్లలందరి
వలె అలంకరణపై అతిశ్రద్ధ కనపరచడం కానీ,
నవ్వుతూ త్రుక్కుతూ వుండడం కానీ వుండదు.
ఎంతో లోతు గుండె. మనసున ఏమున్నదో
ఎవ్వరూ గ్రహించలేరు, ఆ సంతత గంభీర నుండి.
అత్యవసరాలకే గాని మాటే ఆడని మీరను
జాగరూకతతో పరీక్షించసాగింది పార్వతి.

‘నిత్యం వీణతో కూర్చుంటావేం మీరా.
కొంచెం పని పాటలు ఎక్కువగా నేర్చుకో
యిక,’ అన్నది ఒకనాడు.

మీరా కొంత విస్మయంగా చూచింది కానీ,
వెంటనే సంగీత సాధన కట్టిపెట్టి పార్వతి నమన
రించింది.

‘ఎవో మామూలు పనిపాటలు వచ్చునుకో.’

కానీ అవే చాలవు. పూర్తిగా వంటా, పిండి
వంటలూ అన్నీ ఒక్కో వనే నేర్చుకో మీరా.’
అన్నది కూరలు తరుగుతున్న మీర వడనన్నే
పరీక్షగా చదువుతూ పార్వతి.

మీర తలెత్తి ప్రశ్నార్థకంగా చూచింది.

తియ్యగా నవ్వింది పార్వతి. ‘అదే లోకంగా
వీణా, పుస్తకాలూ వట్టుక్కుర్చుంటావే కానీ,
ఎందుకూ? పెళ్ళవగానే ఈ చదువులూ, సంగీ
తాలూ అన్నీ వెనక బిడ్డాయి. ఓ బిడ్డ పుట్టగానే
అసలు జ్ఞాపకం కూడా వుండవు. నిత్యం వాళ్ళకి
నీళ్ళూ పాలూ, వంటిల్లు తాపత్రయమే కానీ!’
మళ్ళీ నవ్వింది.

మీరా వధనంలో గంభీర ముద్ర చెదరకపోగా
మరింత చిక్కని కాతీన్యత ఎదో పేరుకొని
దర్శన మిచ్చింది.

కానీ, ఆమె చేస్తూన్న పని తడబడి వ్రేలు
తెగడంతో రక్తం కారసాగింది. మనసున ఏదో
దావానలం చెలరేగిందన్నమాట!

‘అయ్యో, వ్రేలు తెగిందా?’ గుడ్డ చుట్ట
బెడుతూ పార్వతి, మరలా తన దోరణిలోనే
అన్నది. ‘ఏమిటి బంగారుపడ్డావా నా మాటలకి;
అత్తింట్లో యిలాగైతే ‘అయ్యో, పని రాకుండా
యిలా పెంచిందేమిటి మీ అమ్మ!’ అని నన్ను
అంటారమ్మా. పెళ్ళయి వెళ్ళవలసిన పిల్లలు
అన్ని పనులూ నేర్చుకోవాలి.’

ఇటువంటి మాటలూ, విసుర్లు విని సాధార
ణంగా, యుక్త వయస్కులైన కన్యలు నిగ్గును
ప్రదర్శిస్తారు. అది సహజం.

కానీ, మీరా ముఖంలో నిగ్గులేదు.

తెచ్చిపెట్టుకున్న క్రోధమూ, నటన అసలేలేవు.
అతి దీనంగా కనులెత్తి మెల్లగా అడిగింది.
'ఇక నేను....మీకూ అక్కర్లేదామూ? నన్ని
క్కడ వుండనీయరా?'

తెల్లబోయింది పార్వతి ఆ జాలిపలుకులు విని.
'నేనేమైనా పొరపాటు చేస్తే, చెప్పి నువ్వే
శిక్షించమూ, కానీ నన్నిక్కడినుంచి పంపి
వేయకు'. జలధారలు ప్రవహించసాగాయి.
'అమ్మ, నాన్నగారు ఎవ్వరికీ నేనక్కరలేదు.
నీకూ నేను వెగటయ్యానా?' ఎదుస్తూనే అడగ
సాగింది.

'ఎంత అమాయకురాలవు మీరా!' ప్రేమ
పొంగి పొర్లగా, జాలి వర్షించగా, ఆ అశ్రువులను
ఒత్తుతూ, 'ప్రతి ఆడపిల్లా పెళ్ళై వెళ్ళవలసిందే
తల్లీ. ఎంత బాధైనా యిది తప్పదు'. అన్నది.
వింటూనే వెక్కిళ్ళతో ఏడ్వసాగింది మీరా.
'నాకిక్కడే బాగుండమూ, నాకు పెళ్ళి వద్దు.
ఎవ్వరూ వద్దు. మీరే కావాలి. నువ్వే పని
చెప్పినా చేస్తాను. కానీ నన్నెవరికీ యిచ్చి
వేయొద్దు'.

ఆ ముగ్గుకు అర్థమయ్యేలా ఎలా చెప్పారో,
ఏమి చెప్పారో తెలియక విస్మితరాలై నిలబడి
పోయింది పార్వతి. 'నీవు వెళ్ళిపోతే నాకు
మాత్రం బాధ కాదా తల్లీ? నేనెలా పంపగలను
నిన్ను?' అన్నది అక్కున జేర్చుకొంటూ:

ఒకరినొకరు పెనవైచుకుని మూగగా రొది
స్తూన్న ఆ తల్లీ బిడ్డలు కాని తల్లితనయలను
చూచి రామదాసు నిశ్శబ్దంగా నిష్క్రమించాడు
అక్కడినుండి.

'మీరా మనసు చాలా సున్నితం. దానికి
తోడు పనితనంలోనే ఘోరమైన బాధలకు గురి
అయిన ఆమె జీవితమంటే భయపడిపోతున్నది.
ఈ భయం నుండి, అపోహల నుండి ఆమె
మనసును నెమ్మదిగా నేర్చుగా మరలించాలి.'

అదీకాక....సంబంధాలు వెతకడం, వివాహం
చేసి పంపడం సాధారణ విషయం కాదు. ఎలాగ?
ఎలాగ ఈ గురుతరమైన బాధ్యతను సవ్యంగా
నిర్వహించేది? తన విద్యార్థి గోపాల్ లక్షణ
మైన యువకుడు. మీరా అంటే అభిమాన
మున్నుకే ప్రవర్తిస్తాడు. కానీ....అతడి కుటుంబం
సనాతనాచారాలుగలది.

అయితేనేం, అడిగి చూస్తే? మీరా అదృష్టం
అంతా! అదృష్టాన్ని నమ్మి కూర్చోలేము.
ప్రయత్నం చేయాలి కదా! [నశేషం]

[అపీసరుగారి అభ్యాయి: 9 వ పేజీ నుంచి]

అమ్మో....ఈ అమ్మాయీ! క్లాసులో తన
ముందు బెంచీలో కూర్చుని ఏ స్టూడెంటునీ
రెక్కరలోనీ రెట్టా చెయ్యకుండా తకాయించి
మాట్లాడే లీల! ఈ లీలని చూసేనా తను విజిల్
వేసింది? భయంతో గుండె దడదడలాడింది.
పక్క సందులోకి తప్పుకుందాం అని చూశాడు.
కాని ఇంతలో లీల మళ్ళీ నవ్వి. 'మాట'
అన్నట్లు కళ్ళతో సంజ్ఞ చేసింది. ఇంక వెనకారే
వెళ్ళక తప్పింది కాదు తనకి. దగ్గరగా వెళ్ళి
ఇటూ అటూ చూసి నెమ్మదిగా జంకుతూ
'ఎందాకా?' అన్నాడు.

లీల ఆదోలా నవ్వి 'అలా పార్కు వరకూ—
వస్తారా?' అంది.

తనకి ఆనందంతో ఒళ్ళు యుళ్ళుమంది. 'జీవి
తంలో ఇవాళ ఎంత మంచి రోజు' అనుకుంటూ
ఆమె వెనకారే అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ
బయలుదేరాడు తను....

జయరాంకి ఎదురుగా కంకర పట్టుకు వస్తూన్న
లారీ కనిపించింది. స్టీరింగ్ ఎడమపక్కకి కొయ్య
బోతే, పక్కనే గద్డి బండి వుంది. మళ్ళీ
స్టీరింగ్ కుడికి కోశాడు. బస్సులో జనం ఉయ్యాల
ఊగినట్లు ఇటూ అటూ ఊగారు. అలా వెళ్ళిన
బస్సే మళ్ళీ ఇలా తిరిగిందేమిటి అని కంగారు
పడి కంకర లారీ దైవరు కంగారుగా రోడ్డు
వారకి దైవ్ చేశాడు. తల వెంట్రుకవానిలో ఒక
దాన్ని ఒకటి దూసుకుని వెళ్ళిపోయాయి—లేక
పోతే బస్సు, లారీ, ఒకదాన్ని ఒకటి ఢీకొని
వుండేవే—

పార్కులో వయ్యారంగా పమిట సర్దుకుంటూ
లీల తనకేసి చూసినప్పుడు జయరాం ఉక్కిరి
బిక్కిరి అయిపోయాడు. ఎప్పుడూ తనకేసి
కన్నెత్తి అయినా చూడని లీల ఇవాళ ఇలా
కరుణించిందేమిటి? కాళ్ళు ముడుచుకొని చేతితో
గద్డిపరకని తీసి చెంపకి రాసుకుంటూ కూర్చు
న్నాడు తను.

'జయరాం'—అనియపులో ఏదో వేదన, బాధ.
బరువుగా వినిపించిన ఆమె కంఠ స్వరం
విని కళవళ పడి "ఏం లీలా?...ఏదో చెప్ప
బోయి మానేశావేం?" అన్నాడతను. లీల
వెంటనే జవాబు చెప్పలేదు. అరిచేతితో పచ్చ
గద్డి మొక్కల చివళ్ళని అలవోకగా తాకుతూ
'అబ్బే. మరేంలేదు....మరి....మరేమో....మీరు
పెద్ద డబ్బున్నవారు కాదు కాబోయి' అంది.

'అని ఎవరన్నారు? ఎవరో కిట్టని వాళ్ళు
అనివుంటారు. నేనొక అపీసరు కొడుకుని.
తెలుసా?' అన్నాడు తను అవేశంగా ఆమెకి
ఇంకొంచెం దగ్గరగా జరుగుతూ.

'అహ....అయితే....'
'ఏం? అగిపోయావేం? చెప్పు. సందే
హించకు'.

'మరి....మరి....నాకు అర్థంబుగా ఏదై రూపా
యలు కావాలి. మా నాన్నగారికి జబ్బుగా వుంది.
ప్రస్తుతం అప్పుగా ఇస్తే....త్వరలో తీర్చేస్తాను....
అఫ్కోర్స్....సర్దుగలిగితేనే—'

'ఓ...దానికేం. రూమ్లో ఉంది డబ్బు....
మీ ఇల్లు ఆనమాలు చెప్తే తీసుకువచ్చి ఇస్తాను.'
'అమ్మో....మా నాన్న మిమ్మల్ని చూస్తే
ఇంతవైనా ఉందా?...నేనే మీ రూమ్కి వస్తా....
ఏం?...అభ్యంతరమా?'

'అబ్బే....అభ్యంతరం ఏమిటి? తప్పకుండా
రా' అంటూ తను లీల కళ్ళల్లోకి ఆదోలా
చూశాడు.

ఆమె చిరునవ్వుతో మొహం అటు తిప్పుకుని
'మరైతే....అదోరిజ్ ఒకటి నిలిస్తే' అంది.

లీలతో కలిసి అదోరిజ్లో వెళుతున్నప్పుడు
నేల మీంచి నింగికి రెక్కలు కట్టుకుపోతున్న
ట్లనిపించింది తనకి. ఈమెకి ఏదై ఏమిటి అడిగితే
ఎంతైనా ఇద్దాం అనిపించింది తనకి ఆ క్షణంలో.

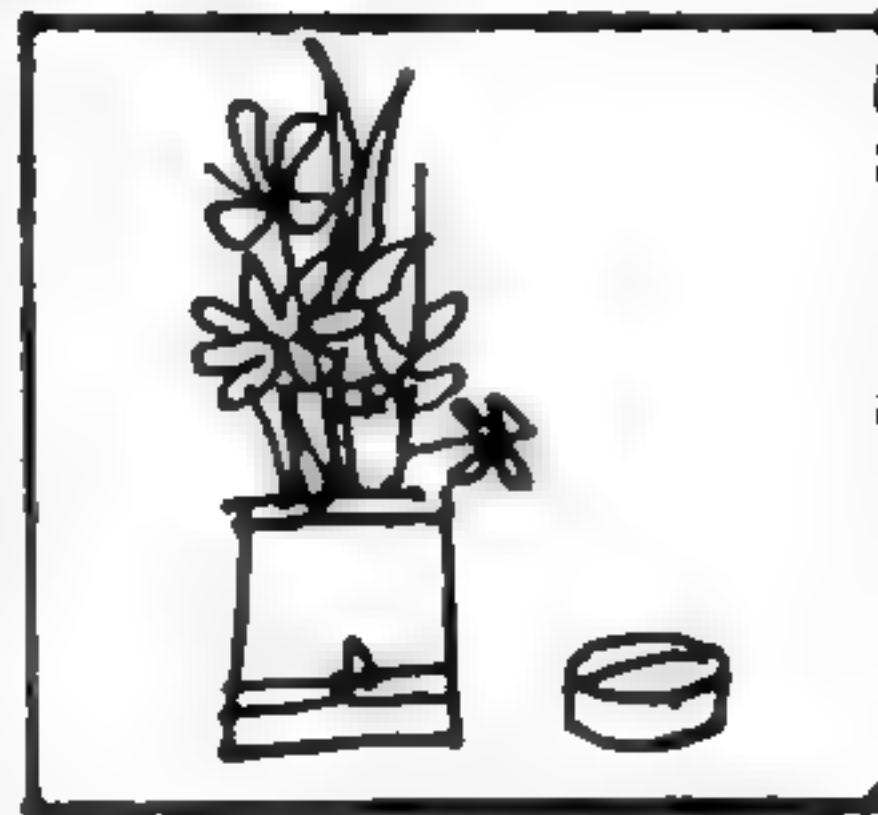
పెద్దా తీసి రెట్టా పెట్టకుండానే చేతికి వచ్చిన
పది రూపాయల నోట్లు బొత్తి ఆమె చేతిలో
పెడుతూ కావాలనే వేళ్ళతో ఆమె చేతిని తాకాడు
తను. ఆమె ఆదోలా నవ్వింది. తన మనస్సులో
ఆళ చిగిరింది. 'కావేవు కూర్చోకూడదూ,
కబుర్లు చెప్పకుండాం' అన్నాడు తను.

'కాదు....ఇప్పుడు వెళ్ళాలి. మరోమాట
అలాగే ఏం?' అంటూ చిలిపిగా చూసి వెళ్ళ
బోయి, మళ్ళీ ఒక్క అడుగు వెనక్కి వేసి
'అవును గానీ....' అంటూ అర్థోక్తిగా అగిపో
యింది లీల.

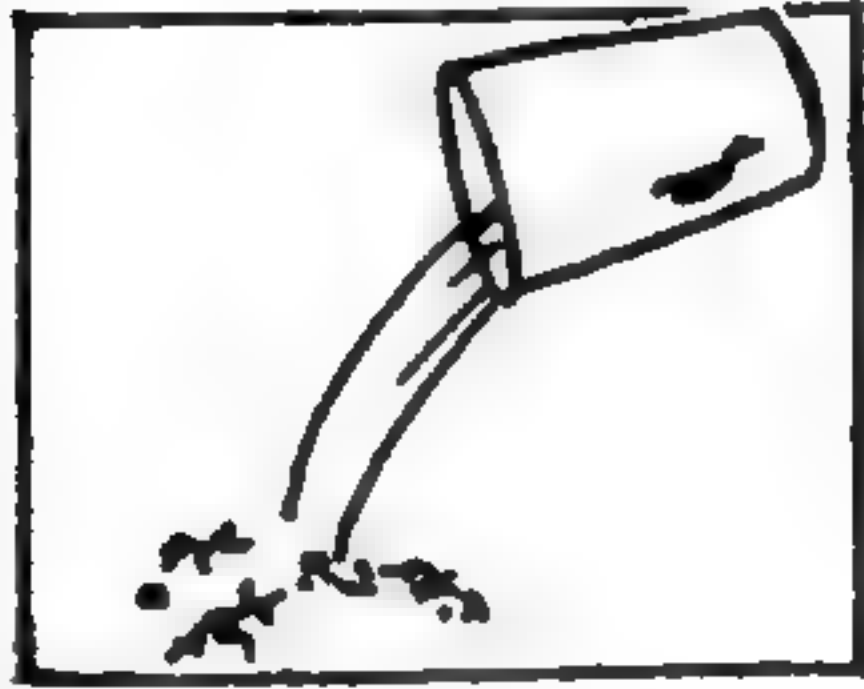
తను ఆసక్తిగా ఆమె ముఖంలోకి చూశాడు.
'అవునూ—కారేజీలో ఈ మధ్య తరుచు
మీ దర్శనం కావడం లేదు. ఏమిటి విశేషం?'
అంది లీల.

దాంతో తనలో ఏదో లేని ఉత్సాహం పెల్లు
బికింది. తన కోసం రోజూ క్లాసులో చూస్తోం
దన్నమాట! క్లాసు కోసం కాకపోయినా లీల
కోసమైనా ఇక ముందు నుంచి కారేజీకి రోజూ

★ మీ యింట్లో చిరిగిపోయిన పాంటలు వుంటే వాటిని పారేయకండి. వాటి 'కాళ్ళు' - నంచులుగా చేసుకోడానికి ఉపయోగపడతాయి. పాంటు కింద వున్న మడత, నంది వట్టుకునే సాధనంగా అతకవచ్చు. మరి పాత బట్ట కాకుండా వుండాలి. అంతే!

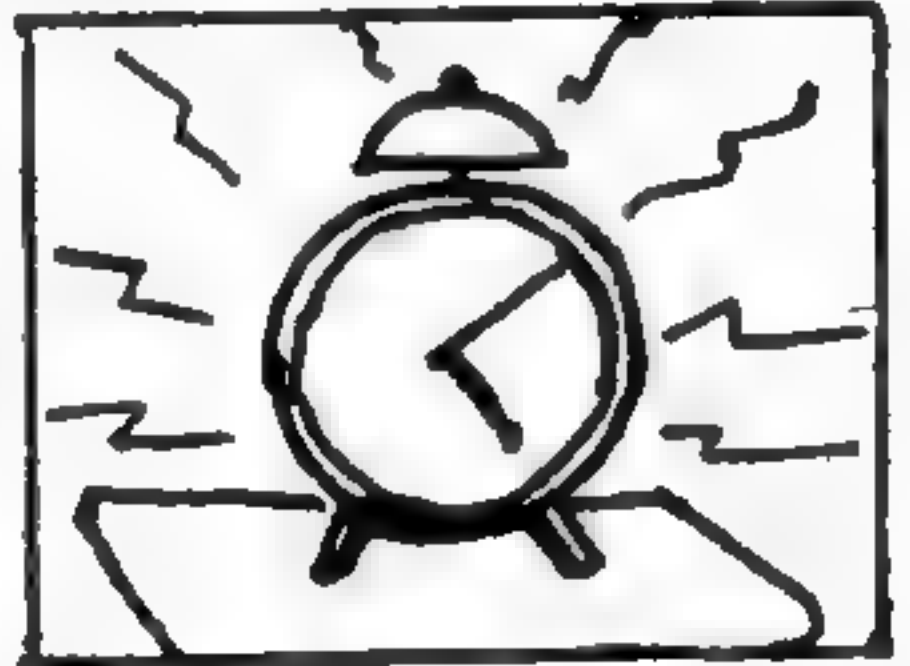

★ పూల కుండ్(వాక్)లో పెట్టిన పువ్వులు త్వరగా వాడిపోతున్నాయనిపిస్తే ఒక పని చెయ్యండి. 'అస్పిన్' మాత్రము చిదగ్గట్టి పొడిచేసి, ఆ పొడిని పూల కుండ్లలో వున్న నీళ్ళలో కలపండి. మూడు రోజుల వరకూ పువ్వులు నవనవలాడుతూ వుంటాయి.

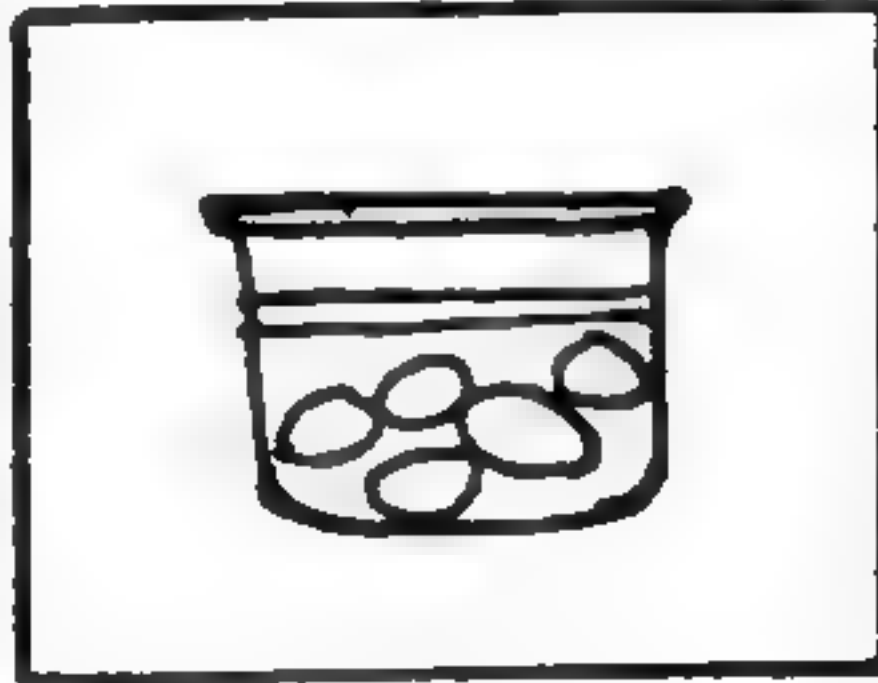

★ ఇంట్లో చీమల బార ఎక్కువగా వుంటే-ఒక పని చెయ్యండి. ఒక గ్లాసుడు నీళ్ళలో కాస్త పొగాకును వానబెట్టి, ఆ నీళ్ళను చీమలు వచ్చే కన్నాల్లో పొయ్యండి. చీమలు బయటికి రావు.

★ మీ యింట వున్న 'అలారం క్లెంప్స్' అలారం కొడితే మీకు సరిగ్గా వినిపించడం లేదనుకోండి. ఆ క్లెంప్సును ఒక రేకుమీద పెట్టండి. అలారం చప్పుడు బాగా వినిపిస్తుంది.

★ 'కాఫీ ఇంకా బాగుందా?' అని మీకుగాని, మీ వారికిగాని అనిపిస్తే-చిదికెడు బేబిల్ పౌల్డ్ అందులో కలపండి. రుచి ఎక్కువ అవుతుంది.

★ ఉడికించిన కోడిగుడ్డు మూడు వాలుగు వారాల వరకూ చెడకుండా వుండగలవు. ఎలాగో తెలుసా? ఉడికించిన తర్వాత, వాటి పై పెంకు తీసేసి, ఆ గుడ్డను నీళ్ళలో వేసి - అలాగే రిఫ్రిజిరేటర్లో పెడితే చాలు! —యన్. భువనేశ్వరమ్మ

విడిగా హాజరవుతూ వుండాలి. 'ఆర్డర్స్!.... రేపటినుంచి తప్పకుండా ఆటెండెన్స్ వేయించు కుంటా....అదే....క్లాసులో'

ఇద్దరూ నవ్వుకున్నారు.

వెనకాల నీట్లో ఎవరో కొత్త దంపతులు కాబోలు పకపక నవ్వుకుంటూ కబుర్లు చెప్పు కుంటున్నారు. తల వెనక్కి తిప్పి చూడబోయి కూడా ఆగిపోయి, ముందు చక్రం కింద వడ బోయిన ఓముసలాడిని తప్పించి, స్టీరింగుని బాగా ఎడమ వైపుకి కోసి వెంటనే మళ్ళా కుడి వైపుకి తిప్పాడు జయరాం. బస్సులో ఉన్న జనం దాంతో, పూనకం వచ్చిన వాళ్ళలాగ ఒక్కమారు ఇటు నుంచి అటు ఊగి, అగారు.

ఆ తర్వాత రీం ఎన్నిసార్లో వచ్చి తన దగ్గర పడి పాతికా పట్టుకువెళ్ళేది. ఆమె చిరునవ్వుకి కానుకగా, డబ్బు అడిగినప్పు డల్లా ఇస్తూ, తక్కువైనప్పుడల్లా ఇంటికి బెరిగ్రాండు ఇచ్చి వందలకి వందలు తెప్పించ సాగాడు తను. రీం మెప్పుకోసం, రోజూ రెగ్యులర్ గా కాలేజీకి రావడం, రెక్పరర్ల పాతాలు మాట ఎలా ఉన్నా రోజు రోజుకి రీం రూపాన్ని మాత్రం హృదయం నిండా నింపు కోవడం, కాళీ దొరికినప్పుడల్లా కాలేజీలోనూ బయట ఊళ్ళోనూ, రీలతో కబుర్లు చెబుతూ కాలక్షేపం చెయ్యడం, ఈ అవకాశానికి ఎక్కడ అద్దు వస్తారో అనే భయంతో ఇతర స్నేహితులతో తిరగడాన్ని కొంత తగ్గించడం, ఇలా జరిగిపోతున్నాయి రోజులు.

తనకి రీలకి మధ్య పరిచయం పెరగడాన్ని సహించలేని క్లాస్ మేట్లు కొందరు 'ఏరా జయరాం ఎవటిమధ్య మాతో కలవడం పూర్తిగా మానే కావు; నల్ల పూసయిపోయావు. ఏమిటి నీరీల? అంటూ అవ్వడప్పుడు పలకరించసాగారు. కొందరైతే 'ఓ పది రూపాయలు అప్పు ఇవ్వ మ'ని అడిగి, వెంటనే 'అవున్నే ఇంక మాకెందు కిస్తావు; ఇప్పుడు ఎంతవేళా నీకా రీలకి అప్పు ఇవ్వడానికే సరిపోతుంది ఎంత డబ్బున్నా' అంటూ విమూరంగా అనసాగారు. మరికొంద రైతే 'ఆమెకి నువ్వు అప్పు ఇవ్వడం ఏమిటోయ్ గోంగూర; ఆమె ఏం డబ్బులేంది అనుకుంటున్నావేమిటి; వాళ్ళ నాన్న పెద్ద ఆఫీసరు తెల్సా' అంటూ వెటకారంగా నవ్వసాగారు.

ఒకప్పుడు వాళ్ళ మాటలు వింటే తనకి నవ్వు వచ్చేది. ఒక్కొక్కప్పుడు చిరాకేనేది. రీల తండ్రి ఆఫీసరు; ఆమెకి డబ్బు అవసరం లేదా; మరైతే 'మా నాన్నగారు రెండు మూడు నెలల నుంచి బస్సులో వున్నారని, ఇంట్లో నానా అవస్థగా వుందనీ, కాలేజీకి మానరేక వస్తున్నా ననీ, అడగలేక అడగలేక అప్పు అడుగుతున్నా ననీ' వచ్చే కన్నీటిని ఆపుకొంటూ రీం అనడం అంతా వట్టి నటనే; అబద్ధమే!

ఆ....నాస్సెన్స్....తను ఆమెతో మాట్లాడడం, తనకి ఆమెకి ఎక్కువ పరిచయం అవుతూ వుండడం, ఈ కారణంగా తను ఎక్కువ డైము ఆమెతోనే గడవడం, అందువల్ల పూర్వంలాగ వీళ్ళందరితో తిరిగి వీళ్ళకి కాఫీలు ఇప్పిస్తూ అప్పులు ఇస్తూ వుండడాన్ని తగ్గించెయ్యడం,

ఇదంతా సహించలేక అసూయతో అనే మాటలు కాని, రీల తండ్రి ఆఫీసరు ఏమిటి, ఆమె తనతో అబద్ధం చెప్పడం ఏమిటి;

జయరాం చటుక్కున వ్యూహేందరులోకి చూసి 'ఆ అమ్మాయిని చెయ్యి రోపరి పెట్టమను' అంటూ గట్టిగా కండక్టరుని ఉద్దేశించి అరిచాడు...

రోజులు మధురంగా గడచిపోతున్నాయి. తనని చూడకుండా రీం, రీంని చూడకుండా తనూ ఉండలేకపోతున్నారు. రీం కళ్ళలో మెరిపే అందాలు చూడడానికే, తను రెగ్యులర్ గా కాలే జీకి వెళ్ళడం ప్రారంభించాడు. వెళ్ళడం వల్ల, అడపా తడపా పాతాలు, చెవిని పడటం, అందు వల్ల పరీక్షల్లో కాస్తా సంతృప్తిగా రాయడం జరిగింది. అలాగే, తరచు పడీ, పాతికా రీలకి ఇవ్వవలసి వస్తుండడం వల్ల తన బర్సుర్ని కూడా తగ్గించుకోవలసివచ్చింది. రోజుకి నాలుగు పెట్టెలు సిగరెట్లు కాలేవాడల్లా, ఒక పెట్టెలోకి, వారానికి రెండు మూడు సినిమాలు చూసేవాడల్లా నెలకి ఒకటి చూడడంలోకి వచ్చాడు. ఇంకా ఇలా ఎన్నో లాభాలు రీం స్నేహం వల్ల తనకి కలిగాయి. అన్నింటి కంటే తనకి చెడు సహ వాసాలూ, వాళ్ళతో తిరగడం వాళ్ళ కోసం డబ్బు బర్సు పెట్టడం తప్పాయి రీం ధర్మమా అని.

ఆ రోజున రీంని ఒప్పించి, సినిమాకని ప్రోగ్రాం వేసుకున్నారు. అయిదున్నరకల్లా వస్తా నన్ను రీం ఇంకా రాలేదు. నిమిష నిమిషానికి వాచి చూసుకుంటూ వచ్చాడు చేస్తున్నాడు తను. ఒకటి రెండుసార్లు వీధి గేటులోకి వెళ్ళి చూసి వచ్చాడు. ఏమిటి ఇంత ఆలస్యం చేసింది? ఇంకా

వస్తుందా, రాదా : రాదేమో : అన్యమితంగా అటూ ఇటూ నడుస్తూ మాటిమాటికీ వీధి గేటుకేసి చూస్తూ ఊణం ఒక యుగంలా గడుపుతున్నాడు.

ఇంతలో 'చెలిగ్రాం' అంటూ మెసెంజరు వచ్చి ఒక చెలిగ్రామ తన చేతిలో పెట్టి సంతకం చేయించుకుని వెళ్ళిపోయాడు. చెలిగ్రాం తన చేతుల్లోంచి జారిపోయింది. 'పాదర్ సిరియస్ - స్టార్డ్'—అచేతనంగా అలా ఎంత సేపు ఉండి పోయాడో—రీల వచ్చి అలా నిలబడి వుండి పోయిన తనని పలకరించడం కాని, నేల మీద పడి ఉన్న చెలిగ్రాంని చదవడం గాని, సానుభూతిగా తనని పలకరించి దైర్యం చెప్పడం కాని ఇవేం గమనించే స్థితిలో లేడు తను. ఇంతలో ఇంటికి ఎప్పుడు వెళ్ళిందో మళ్ళీ ఎప్పుడు తిరిగి వచ్చిందో, పెద్ద నోట్ల కట్ట తీసుకు వచ్చి జేబులో పెడుతూ, 'ఈ డబ్బు తీసుకుని వెళ్ళు జయరాం. అక్కడ మీ అమ్మగారు ఏం అవస్థ పడుతున్నారో ఏమో' అంది గద్గదికమైన కంఠంతో.

తను ఉలిక్కిపడి. 'ఇంత డబ్బు ఎక్కడిది నీకు?' అన్నాడు. రీల తేలిగ్గా నవ్వేస్తూ, 'ఎక్కడిదేమిటి? ఇంత క్రితం నువ్వు ఎన్నో మార్లు ఇవ్వలేదా నాకు? అయినా ఇప్పుడా ప్రశ్నలన్నీ ఎందుకు? ముందు కావలసిన పనేదో చూడు' అంది.

తను ఇంటికి వెళ్ళేటప్పటికే అంతా అయి పోయింది. అమ్మని ఆ స్థితిలో చూడలేకపోయాడు. ప్రాణం లేని కచ్చెలా కావలసిన తంతు ఏదో పూర్తి చేశాడు. అన్నీ అయ్యాక స్థిమితంగా చూసుకుంటే తనూ. అమ్మా ఎంతో దయ వీయమైన స్థితిలో ఉన్నట్లు తేలింది. అపీసరుగా నాన్నగారు ఎంతో దాటుగా బ్రతికారు కాని నిజంగా ఆయనకి పోయే రోజు నాటికి బేంకలో ఉన్న బేలన్స్ పట్టుమని పాతిక రూపాయలు. ఊళ్ళో అయిదారు వేల రూపాయల బాకీలు. ఇన్స్టాల్మెంటు మీద తీసుకున్న కారు బాకీ ఇంకా సగం పైన అలాగే వుంది. అమ్మ వంటి మీద నగలు, ఇంట్లో కొన్ని ఖరీదైన వస్తువులు కారు. ఇవన్నీ అమ్మేసి అప్పులు తీర్చేయ్యగా ఇంక తనూ, అమ్మా మిగిలారు. నాన్నగారి తాలూకు ఫేమిలీ పెన్షన్ ఇంకా ఏడాది దాకా వచ్చేలాగ లేదు. అందాకా తమకి రోజు గడిచే దెలాగ : తన చదువు ఎలాగ గట్టుఎక్కేటట్టు :

తీవ్రంగా ఆలోచించి ఆలోచించి తను చివరికి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు. ముష్టి ఎత్తి చదువు

కోవటం కంటే కష్టపడి పని చెయ్యడం మంచిది. ఏ ఉద్యోగం అయినా సరే, అఖిరికి కూలి పని అయినా సరే చేసి అమ్మకి అన్నం పెట్టాలి. ఇలా నిర్ణయానికి వచ్చి, చేసిన వందల కొద్దీ ప్రయత్నాల్లో ఏ ఒక్కటి ఫలితకపోగా, చివరికి ఈ బస్సు డ్రైవరు ఉద్యోగానికి దరఖాస్తు పెట్టాడు—చిన్నప్పటి నుంచీ ఇంట్లో ఉన్న చిన్న కారుని డ్రైవ్ చేసిన అనుభవాన్ని పురస్కరించుకొని.

ఇంటర్వ్యూయింగ్ అఫీసర్ని మెప్పించాడు. ఆర్. టి. సి. లో డ్రైవరుగా సెలక్ట్ అయ్యాడు. అయితే, 'మా నాన్నగారికి నిన్ను చూపించి మన వెళ్ళికి ఆయన అనుమతిని సంపాదించాం' అంటూ రీల తనని వాళ్ళ నాన్నగారి దగ్గరికి తీసుకు వెళ్ళడంతోతే, తన అదృష్టం తిరగబడిపోయింది. లేకపోతే, తనకి డ్రైవరు ఉద్యోగం ఇచ్చిన ఇంటర్వ్యూయింగ్ అఫీసరే రీల తండ్రి కావడం ఏమిటి? తనూ రీలా ఎన్ని రకాలుగా ప్రార్థించి ప్రార్థేయపడినా ఆయన 'చేట్ - వీల్లేదు. ఈ డ్రైవరునా నా కూతురు పెళ్ళి చేసుకొనేది'—అంటూ ఆయన తీవ్రమైన అభ్యంతరాన్ని కలిగించాడు.

'నువ్వు పూర్వం ఒక అపీసరు కొడుకువైతే కావచ్చు, కాని నువ్వు ఇప్పుడొక డ్రైవరువి. నువ్వే కనక జాగ్రత్తగా చదువుకొని, దురభ్యాసాలకి రోనుగాకుండా ఉంటే పస్ట్ క్లాస్ వచ్చేది. మంచి ఉద్యోగమే దొరికేది. మా రీలని ఏకిచ్చి పెళ్ళి చేయడమే వదేది. కాని ఇప్పటి నీ పరిస్థితిలో మా రీల గురించి ఆలోచించడానికి కూడా నీకు వీలులేదు. మా రీలలాంటి అన్ని విధాలా యోగ్యురాలైన పిల్లని పెళ్ళి చేసుకోవాలనే ఆశ నీకు ఉంటేనే చాలదు. అందుకు యోగ్యమైన జీవితాన్ని గడవగలిగే సామర్థ్యం కూడా వుండాలి. పెదసరపు బ్రతుకు బ్రతికి పెద్దింటి పిల్లల కోసం అర్రులు చాస్తే ఎలా?....వెళ్ళు.'

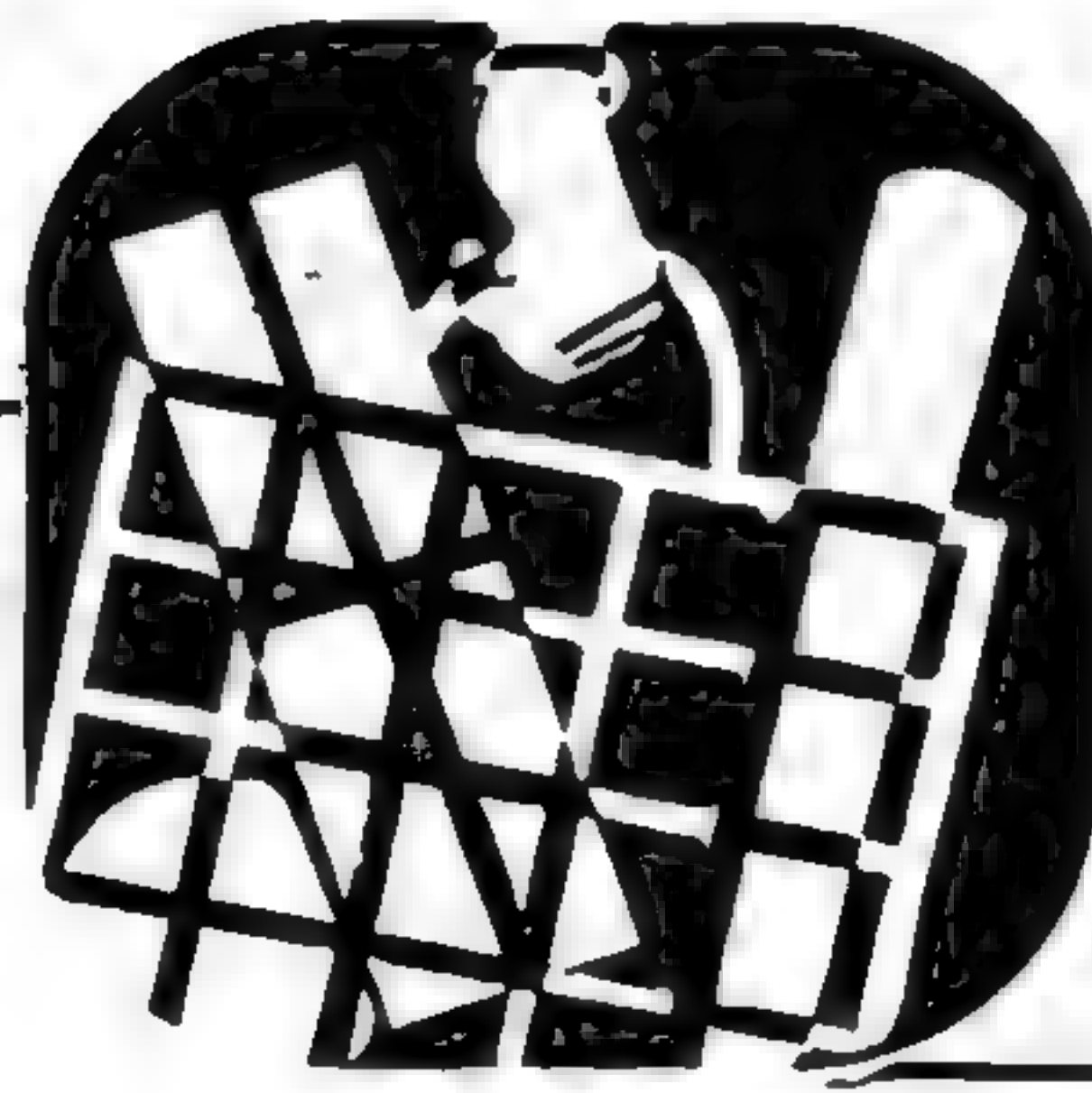
అని రీల తండ్రి అంటున్నప్పుడు కాలి క్రింద భూమి కదిలినట్లుయింది. పశ్చాత్తాపంతో తల నేల మీదకి వంగిపోయింది. కన్నీళ్ళతో నిలబడి పోయిన రీల మాత్రం ఏం చెయ్యగలదు? నిజమే—ఆయన అన్నది అక్షరాలా నిజం—పెద్ద ఆలోచనలు ఉన్నప్పుడు పెద్ద మనిషిగానే జీవించాలి. గిరుక్కున తిరిగి వెనక్కి వచ్చేవాడు తను. జరిగిపోయిన జీవితాన్ని, తిరిగి పొందే అవకాశం భగవంతుడు ఇస్తే, తను ఎంతో ఆదర్శంగా ఉన్నతంగా జీవిస్తాడు. చెడు సహ

వాసాలు చెయ్యకుండా బాధ్యతగా బాగా చదువు కుంటాడు. కాని ఆ అవకాశం ఎలా వస్తుంది? రాదు. ఈ జన్మకింక ఇంతే : కానయితే, తనపట్ల అభిమానంతో తను ఒక బీదవాని కూతురునని అబద్ధమాడి తన జీవితంలో ప్రవేశించి, అర్థంలేని స్నేహితుల నుంచీ, విచ్ఛలవిడిగా చేసే ఖర్చు నుంచీ, తనని తప్పించడానికి ప్రయత్నించింది రీల—కాని అమె ప్రయత్నం కొంచెం ఆలశ్యంగా ప్రారంభమైంది. అయినా ఫలితం బాగానే వచ్చి వుండును, నాన్నగారు కనక అంత హఠాత్తుగా చనిపోయి వుండకపోతే—పై పరీక్షలలో బాగా చదివి పస్ట్ క్లాసు తెచ్చుకుని వుండును. మంచి ఉద్యోగం ఏదైనా వచ్చి వుండును. ఇంతకీ ఆ యోగం లేదు తనకి—

ఇలా ఆలోచిస్తూన్న జయరాంకి వెనక నుంచి చిన్న కారు హారన్ వినిపించింది. ఎంత సేపటి నుంచి వేస్తూన్న హారన్ అది. ఆలోచనలలో ఉండి ఇంత దాకా తను వినిపించుకోలేదు. ఆ కారుకి నైడివ్వారి. వ్యూ వైండరులోంచి చూశాడు. అందంగా తళతళ మెరుస్తూన్న కొత్త కారు. ఎవరో పాతికేళ్ళ యువకుడు కాబోలు ఖరీదైన దుస్తుల్లో కూర్చుని కారు డ్రైవ్ చేస్తూ మధ్య మధ్య పక్కనే పారెన్ నైలెక్స్ చీరలో దంతపు బొమ్మలా కూర్చున్న భార్యతో నవ్వుతూ మాట్లాడుతున్నాడు.

జయరాం నైడిచ్చాడు. ఖరీదైన కారు బస్సుని దూసుకుని ముందుకు పోయింది. పోయేటప్పుడు ఆ కారులో వున్న దంతపు బొమ్మ నవ్విన నవ్వు!.. రీల నవ్వులా.... ఆ దంతపు బొమ్మ రీలేనా?.... అవును! ఆ కారులో ఖరీదైన దుస్తుల్లో డ్రైవ్ చేస్తూన్న యువకుడు అమె భర్త!....జాగ్రత్తగా చదువుకొని పైకి వస్తే ఆ స్థానంలో తనుకదా వుండవలసింది!....నాన్నగారు అపీసరు అనే అహంకారంతో జీవితం గడిపి, కోరిన భార్యతో కలిసి హాయిగా కారు డ్రైవ్ చేసుకొని వెళ్ళే యోగానికి బదులు, ఈ యోగం పట్టింది. ఆలోచనలు—ఆలోచనలు—ఒక్కమాటు తల గిరున తిరిగి, జయరాం స్టీరింగ్ మీద అచేతనంగా వారిపోయాడు. అనుకొన్న నిద్ర వోలు రాలేదు. మార్గ మధ్యంలోనే ఆగిపోయిన బస్సులోంచి, జయరాంని చేతులమీంచి ఇవతలకి తీసి, వేరే బస్సుమీద నిద్రదవోలులో వున్న వాళ్ళ అమ్మకి పంపారు. అలా ఏదో రకంగా గమ్యం చేరినా, జీవితంలో గమ్యం చేరని రోలు రోలుగానే వుండిపోయింది జయరాంకి. *

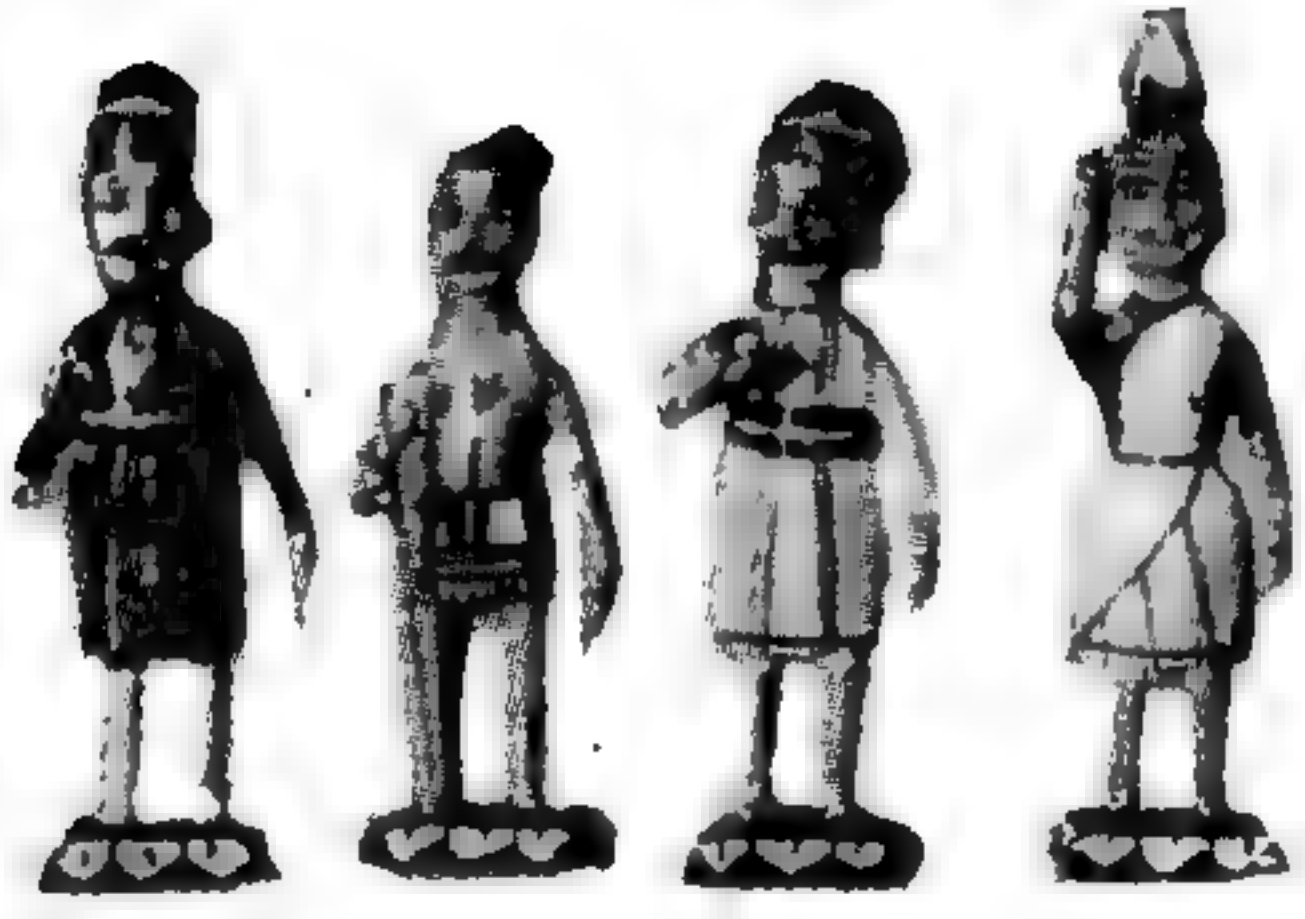
వినియోగదార్తకు:

—శ్రీమతి కె.

నిత్యం మనం వాడే కొన్ని ఆహారపదార్థాలను భారతదేశపు భాషల్లో ఏమంటారో తెలిపే పట్టిక ఇది. దీనివల్ల ఆయా ప్రాంతాల్లో వుంటున్న తెలుగు వారికి, ఆ ప్రాంతపు భాషలో వాటిని ఏమంటారో అర్థమవుతుంది. అంతే కాకుండా-ఈ 'పట్టిక' ను అలాగే వుంచుకుంటే, ఏ భాషలో ఏమంటారో తెలుసుకోవాలనుకున్నప్పుడు, ఉపయోగపడుతుంది. ఇలాగే, తక్కిన ముఖ్య ఆహార పదార్థాల గురించి కూడా వివరిస్తూ వుంటాను.

ఆహారపురకం పేరు తెలుగులో	ఆంగ్లం	కన్నడం	తమిళం	మలయాళం	మరాఠీ	బెంగాలీ	గుజరాతీ	హిందీ
దంపుడు పచ్చి బియ్యం	హౌండ్ పౌండెడ్ రైస్	కొట్నడ అక్కి	తైకుత్తు పచ్చరిసి	తైకు తరి	హతనెకేరేరే తాందూక్	అతప్ చార్ (ధేకి చటా)	హథే చదేలా చోకా	అర్యా చావర్
మర పచ్చి బియ్యం	మిల్డ్ రైస్	అక్కి	పచ్చెమిల్లరిసి	మిల్లిర్ కు త్రియ పచ్చరి	మిషిన్ తాందూక్	అతప్ చార్ (కొర్ చటా)	పారిష్ కరేలా చోకా	చావర్
దంపుడు ఉప్పుడు బియ్యం	పర్ బాయిర్ హౌండ్ పౌండెడ్ రైస్	కొట్నడ కుసుబలక్కి	తైకుత్తు పుకుం గర్ అరిసి	ఏట్టిర్ కు త్రియ పుకుంగలరి	హతనెకేరేరే సిజ్లేలా తాందూక్	సిద్దాచార్ (ధేకిచటా)	అద్దా చాఫేలా హథే చదేలా చోకా	ఉస్సా చావర్
ఉప్పుడు మర బియ్యం	పర్ బాయిర్ మిల్డ్ రైస్	కుసుబలక్కి	మిల్ పుకుంగర్ అరిసి	మిల్లిర్ కు త్రియ పుకుంగలరి	మిషిన్ సిజ్లేలా తాందూక్	సిద్దాచార్ (కొర్ చటా)	అద్దా చాఫేలా పారిష్ కరేలా చోకా	ఉస్సా చావర్
అటుకులు	రైస్ ఫ్లేక్స్	అవలక్కి	అరిసి అవర్	అవిర్	పోహ	చాలేర్ ఖుద్	పొవా	చిడిదా
మరమరాలు	పవర్ రైస్	పురి	అరిసి పొరి	పొరి	చుర్మరె	ముడి	మమరా	ముఝ్మరా
రవ	సూజీ	రవె	రవై	రవ	రవ	సుజీ	రవో	సూజీ
గోధుమలు	వీట్	గోధి	గోదుమై	గోదంబు	గహా	గామ్	పువు	గేహూః
గోధుమ సిండి	వీట్ ఫ్లవర్	గోధిహిట్టా	గోదుమైమాపు	గోదంబుమాపు	గహూచీ వీట్	అటా	పువునో టట	గేహూః కా అటా
మైదా సిండి	రిఫైన్డ్ ఫ్లవర్	మైదా	మైదామాపు	మరిక్కమాపు	మైదా	మైదా	మేందో	మైదా
నేమియా	వెర్మిసిల్లి	కామిగె(కారిగె)	నేమియా	నేమియా	షేవయా	నేమియా	నేవ	నివఈ, నేవఈ
జొన్నలు	చోళం	జోళ	చోళం	చోళం	జ్వారి	జాద్	చోల	జ్వార్
మొక్కజొన్నలు	మైజ్ (కార్నీకాద్) బాజ్రా	ముసుకిన జోళ	మక్కాచోళం	మక్కాచోళం	ముకే	భుట్టా	మకాయి	మకయా
సజ్జలు	—	సజ్జె	కంబు	కంబు	చాజ్రీ	బాజ్రా	బాజరో	బాజ్రా
కొర్రలు	ఇటాలియన్ మిరైట్ రాగి	—	తినై	తిన	రాల	కంగ్గీ	ఇటాలియన్ జావర్	కంగ్గీ; సాంవా
రాగులు(చోళ్లు)	—	రాగి	రాగి	కొర్	నచ్చి	రాగి	కోదరా	మడు ఆ

కుటీర పరిశ్రమ: కొండపల్లిబొమ్మలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కళలకు ఎంతో ప్రసిద్ధిచెందింది. పూర్వపు రోజులలో ఆంధ్రప్రదేశ్ కళా కారులు తయారుచేసిన 7 గజాల చీరలు ఎంతో పలుచగా ఉండటంతో వాటిని అగ్ని పెద్దెలో మడిచి విదేశాలకు పంపేవారట. ఈనాడు చేతిపనుల విషయంలో మన రాష్ట్రం ఆ ప్రత్యేకతను నిలుపుకుంటున్నది. నిర్మల్ పెయింటింగ్లు, కలంకారీ అద్దకాలు, ఏలూరు తివాచీలు, నర్సాపురం లేసులు, ఏటికొప్పాక, కొండపల్లి బొమ్మలు, బిద్రీ అలంకరణ సామగ్రి చూడడానికి ఎంతో ముచ్చటగా ఉంటాయి. భారతదేశంలోనే గాక ఇతర దేశాలలో కూడా ఆ కళా సంపద అంటే ప్రజలు ఎంతో మోజుపడతారు. కొండపల్లి బొమ్మలు అంటే తెలియని ఆంధ్రుడంటూ ఉండడమో!

ఆకర్షణీయమైన రంగులలో, మన నిజ జీవితానికి ఎంతో సన్నిహితంగా ఉంటూ, ఎంతో తేలికగా, మృదువుగా, అలంకరణకు అందంగా కనిపించే కొండపల్లి బొమ్మలంటే పెద్దవారు, పిల్లలు ఇష్టపడతారు.

కృష్ణాజిల్లా విజయవాడ పట్టణానికి 12 మైళ్ళ దూరంలో, కృష్ణానదీతీరానికి అయిదు మైళ్ళ చేరువగా కొండపల్లి గ్రామం ఉంది. రెడ్డిరాజులు, గజపతి ప్రభువులు, మహమ్మదీయ నవాబులు కొండపల్లిని పరిపాలించారు. నేటికీ కొండపల్లి కొండపై ఢిలీవాస్తవో ఉన్న

కోటల బురుజులు మనం చూడవచ్చు. చుట్టూరా దట్టమైన అడవితో నిండి ఉన్న కొండపల్లిలో బొమ్మలు తయారుచేయడానికి ఉపకరించే తేలికయిన 'పొణికి' కొయ్య చొరుకుతుంది. ఇది తేలికగా, తెల్లగా, ఉలితో మలచడానికి వీలుగా మెత్తగా ఉంటుంది. నిప్పు పెగ తగిలిస్తే కొయ్య వంగి కావలసిన రూపం వస్తుంది.

ఈనాడు కొండపల్లిలో దాదాపు 100 మంది కళాకారులున్నారు. బొమ్మలు తయారు చేసి విక్రయించి వారు జీవనం సాగిస్తున్నారు. పురుషులు 'పొణికి' కర్రను ముక్కలుగా కోసి, కాల్చి, ఉలితో చెక్కి బొమ్మలు తయారుచేస్తారు. స్త్రీలు, పిల్లలు ఆ బొమ్మలకు కావలసిన రంగులువేసి ఆకర్షణీయంగా తీర్చిదిద్దుతారు. అడవులలో దొరికే 'పొణికి' కర్రను కూలివాళ్ళు నరికి ఈ బొమ్మలు తయారుచేసేవారికి విక్రయిస్తారు. ఈ కొయ్య మోపు ఖరీదు రు 5 నుండి రు 10ల వరకు ఉంటుంది. మోపుకు చిన్న సైజు బొమ్మలయితే దాదాపు 500 అవుతాయి. ఈ బొమ్మలు తయారుచేయడానికి బాడిత, రంపం, బావు దరు, ఆకురాయి, కంఠనీ, చిత్రగుల్ల పరికరాలు కావాలి. బొమ్మలకు వేసే రంగులను ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పరిశ్రమల శాఖవారు సరఫరా చేస్తారు.

అర్య షత్రీయులు ఈ బొమ్మల తయారీ కళలో ఆరితేరిన వారు. కుటీర పరిశ్రమగా దీనిని పరిగణించి ప్రభుత్వం ఈ కళా కారులకు సహకార సంఘాన్ని 1936లో స్థాపించింది. ఈ సహకార సంఘం ఏర్పడటానికి శ్రీ కాళీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు ఎంతో ప్రోత్సాహాన్నిచ్చారు. శ్రీ ఆయ్య దేవర కాళేశ్వరరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతను ఈ సంఘం ఏర్పడింది. శ్రీ బుద్ధిరాజు లక్ష్మీ హనుమంతరావు ఈ సంఘానికి అధ్యక్షులుగా ఎంతో కృషి చేస్తున్నారు. దీని కార్యదర్శి

శ్రీ డి. వి. రమణమూర్తి. సొసైటీ పేరు
కొండపల్లి బొమ్మల తయారీ, విక్రయ సహ
కార సంఘం.

ప్రీలు, పురుషులు తమ యిళ్ళలోనే
బొమ్మలు తయారు చేసి సొసైటీకి
తీసుకువచ్చి విక్రయిస్తారు. వారు తయారు
చేసిన బొమ్మలకు సొసైటీ మార్కెటింగ్
సదుపాయాలు కల్గిస్తుంది. బొంబాయి, ఢిల్లీ,
మద్రాసు, హైదరాబాద్ మొదలగు ప్రాంతా
లలో ఉన్న హ్యాండ్ క్రాఫ్ట్స్ ఎంపోరియం
లకు ఈ సొసైటీ బొమ్మలు సరఫరా చేస్తుంది.
ఢిల్లీకి, మద్రాసుకు వచ్చే విదేశీ యాత్రికులు
ఈ బొమ్మలంటే ఎంతో మోజుపడి కొను
క్కుని వెడుతూ ఉంటారు. అంతేకాకుండా
వారికి కావలసిన మొత్తంలో ఆర్డర్లు ఇచ్చి
తమ దేశాలకు తీసుకువెడతారు. కళాకారులు
ఇచ్చే బొమ్మలకు సొసైటీ డబ్బు చెల్లి
స్తుంది. 12 శాతం కమిషన్ పేసుకుని
సొసైటీ ఆ బొమ్మలను వివిధ ప్రాంతాలలో

సమతా ఆర్ట్

సమతా ఆర్ట్

ఈస్టమన్ కలర్

దర్శకత్వం:
V.మధుసూదనరావు

నిర్మాతలు:
V.R.యాచేంద్ర
K.చటర్జీ

సంగీతం: చక్రవర్తి
ఫాటోగ్రఫీ: S. వెంకటరత్నం W.I.C.A

సాంస్కృతిక బృందం: లక్ష్మీ కంబైన్స్ లక్ష్మీ ఫిలింస్ రిలీజ్

LAKSHMI PUBS

శ్రీమంత్

విక్రయిస్తుంది. ఒక్కొక్క కళాకారుడు ఈ బొమ్మలు తయారుచేసి నెలకు రు 150 నుండి రు 250ల వరకు సంపాదిస్తాడు. సొసైటీ నెలకు సుమారు 6 వేల రూపాయల విలువగల బొమ్మలను విక్రయిస్తుంది. ఏటా టర్నోవర్ లక్షరూపాయల వరకు ఉంటుంది.

ముడిపదార్థాల సరఫరా విషయంలో ఏమీ ఇబ్బంది లేదనీ, సొసైటీకి ప్రభుత్వం ఋణ సహాయం అందజేస్తే యింకా ఎక్కువ వ్యాపారం చేయడానికి వీలవుతుందని సొసైటీ నిర్వాహకులు అన్నారు. రెండు సంవత్సరాల క్రితం ఆలిండియా హ్యాండి క్రాఫ్ట్ బోర్డువారు కొందరు యువకులకు ఈ కళలో శిక్షణ ఇచ్చారు.

పురుషులు తయారుచేసిన బొమ్మలకు 'మక్కు' పెట్టి స్త్రీలు రంగులు వేస్తారు. ఈ విధంగా స్త్రీలు ఇంటి దగ్గర ఉంటూ తీరిక వేళ్లతో రంగులువేసి రోజుకు రు 50 చొప్పున ఆర్జిస్తారు. రంగులు వేయడంలో ఈ స్త్రీలకు సాటి ఎవరూలేరు.

కొండపల్లి బొమ్మలలో మన గ్రామీణ వాతావరణం కొద్దిచ్చినట్టు కనబడుతుంది. వివిధ

జాతుల మనుషులు, పెళ్ళి సన్నాయి, ఏనుగు అంబారీ, తాడిచెట్టు, ఆటబొమ్మలసెట్, దళావ తారాలు, పళ్ళులు, పళ్ళు మొదలైన బొమ్మలు ఎక్కువగా కానవస్తాయి. ఏనుగు అంబారీ దళావతరాల బొమ్మలకు విదేశాలలోను, మన దేశంలోను ఎక్కువ గిరాకీ ఉంది. ఈ బొమ్మలలో చిన్నవి, పెద్దవి, మీడియం అంటూ వివిధ రకాల సైజులు ఉన్నవి. బొమ్మ చిన్నదయిన కొద్దీ ఖరీదు పెరుగుతుంది.

సొసైటీలో ఉన్న సభ్యులు కాకుండా ఇంకా ప్రైవేటుగా కొందరు కళాకారులు బొమ్మలు తయారుచేసి మద్రాసు, ఢిల్లీ వంటి ప్రాంతాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. కొండపల్లిలో అర్థరూపాయి ఖరీదు ఉండే బొమ్మ చేతులు మారి ఢిల్లీ చేరేసరికి రూపాయిన్నర అవుతుంది - ప్యాకింగ్, రవాణా వార్జీలతో కలిపి. అదవి నుండి వచ్చే 'తెల్ల పొణికి' కర్రను చిన్న చిన్న ముక్కలుగా రంపంతో కోసి చిత్రకపట్టి ఉలితో ముక్కు ముఖం, కాళ్ళు చేతులు చెక్కుతారు. ఇంకా ఎవైనా అలంకారాలు కావాలంటే తయారుచేసి వాటిని చింతగింజలతో తయారుచేసిన జగురుతో అంటి

స్తారు. బలంగా ఉండటానికి కాళ్ళు చేతులు, ఇతర జాయింట్లు వద్ద తేలికయిన మేకులు వేస్తారు. ఆ తర్వాత ఆ బొమ్మలకు ఆకర్షణీయమైన రంగులు వేస్తారు.

కొండపల్లి బొమ్మలు తేలికగా, ఆకర్షణీయంగా అందంగా ఉంటాయి. వాటిని డ్రాయింగ్ రూము, బెడ్ రూములలోని పెర్సనల్ లో అమరిస్తే ఇంటికి ఎంతో శోభ వస్తుంది. పిల్లలకు మాత్రమే కాకుండా పెద్ద

వారికి కూడా యివి ఆనందాన్ని కలిగిస్తాయి. ఈ పరిశ్రమ ఇంకా అభివృద్ధి చెందాలంటే ప్రైవేటు, సహకార సంఘం అనే తేడా లేకుండా ప్రభుత్వమే ఈ పరిశ్రమను చేపట్టి అవసరమైన అర్థిక సహాయాన్ని అందజేసి, ఈ పరిశ్రమను మరింత అభివృద్ధిచేసి కొండపల్లి బొమ్మలు మరింత ప్రచారంలోకి రావడానికి తోడ్పడాలి. ఎంతో ప్రాచీనమైన ఈ కళ నశించిపోకుండా యింకా ఎక్కువ మందికి ఇందులో శిక్షణనిచ్చి వారు బొమ్మలు తయారుచేయడానికి కావలసిన సహాయం అందివ్వాలి.

('మీరా')

ఇంటిని చూసి ఇల్లాలిని చూడమన్నారు. అంటే-ఇంటిని సొగసుగా ఉంచుకోవటంలో ఇల్లాలి పాత్ర బాగా ప్రముఖమైనదన్నమాట. ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టగానే చిందర వందరగా పడేసి ఉన్న సామాన్లు, బట్టలు వగైరాలను చూసి ఇంటికి వచ్చే వాళ్ళు భయపడవచ్చు. అదే - ఇంట్లో ఉన్న నాలు సామాన్లూ చక్కగా అమర్చి ఏ బల్ల మీదో ఒక పూలకుండీ లాంటిది పెట్టి పున్నంతలో ఇంటిని కాస్త ఆకర్షణీయంగా కనబడేలా చేయొచ్చు. పూలను రకరకాలుగా అమర్చి పెట్టి ఇంటి అందాన్ని ఎక్కువ చేయొచ్చు. అసలు పూలను అమర్చడమే ఒక కళ. జపాన్ వాళ్ళు పూలను రకరకాలుగా అమర్చడాన్ని 'ఇక్ బెనా' అనే కళగా అభివృద్ధి చేశారు.

మన యిళ్ళలో పున్నంతలో సొగసుగా పూల కుండీలలో పూలు అమర్చి ఉంచాలనుకొనే వాళ్ళకు 'పుద్గోష్'లు (దీనికి 'అడవి గులాబి' అని తెలుగులో చెప్పుకున్నా. 'పుద్గోష్' అంటేనే బాగా తెలుస్తుంది) పనికి వస్తాయి. పుద్గోష్లను

ఉపయోగించడం వల్ల ఎన్నో లాభాలు వున్నాయి. అవి మామూలు పూలలా వాడిపోవు. తమాషా ఏమిటంటే పుద్గోష్లు ఒక తీగె నుంచి వచ్చే కాయలు! ఆ కాయలను ఎండబెడితే కావలసినన్ని పుద్గోష్లు దొరుకుతాయి.

ఏ నర్సరీకో, ప్లొరిస్టు దగ్గరికో వెళ్ళి బోలెడంత డబ్బు పోసి ఈ పుద్గోష్లు కొంటూ వుంటారు. అసలు ఉత్సాహం, వీలూ వున్నవాళ్ళు ఈ పుద్గోష్ తీగెలను తమ తమ యిళ్ళల్లోనే పెంచుకోవచ్చు. ఇంటి ముందు ఏ పందిరో వేసి ఈ తీగెను పాకించవచ్చు; ఏ పొదరింటికో అల్లించవచ్చు. ఇంటి వైకప్పు మీద కూడా ఈ తీగెను పాకించవచ్చు. అలా చేస్తే యిల్లు 'చల్లగా' కూడా వుంటుంది.

పుద్గోష్ తీగెలు చకచకా పెరుగుతాయి. సరిగా పెంచితే రెండేళ్ళలోనే పుద్గోష్ కాయలు ఎన్నో కాస్తాయి.

ఇది ఎలా పెంచాలంటే—

ఎండబెట్టిన పుద్గోష్ విత్తనాలను కొన్నిటిని తీసుకుని చక్కగా ఎరువు వేసి వుంచిన గుంటలో

నాటి, రోజూ నీళ్ళు పోస్తుంటే కొన్నాళ్ళకు అవి మొలకెత్తుతాయి. ఈ విత్తనాల మీది పొర బలంగా వుండడంచేత అవి మొలకెత్తడానికి తడి బాగా అవసరం. మొలకెత్తిన తర్వాత పుద్గోష్లు తొందరగా పెరుగుతాయి. పుద్గోష్లలో కొన్ని రకాలు ఉన్నాయి. వాటిలో చాలా ముఖ్యమైనవి రెండు రకాలు. ఒక రకం పుద్గోష్ తీగెలో గోధుమ వన్నె కాయలు కాస్తాయి. రెండవ రకం పుద్గోష్లలో కాస్త లేత రంగు కాయలు కాస్తాయి. వీటి పువ్వులు పసుపుగా ఉంటాయి. ఆ పూల రేకులు త్వరగా రాలిపోతాయి. కొన్ని వారాలు గడిచేసరికి పుద్గోష్ కాయలు కాస్తాయి. కాయలు పెద్దవై గట్టి పడతాయి. అవి పూర్తిగా ఎండి పోయాక, వాటిని అవసరమైతే కాండంతో బాటుగా కోసి నీడ పట్టున దాచిపెట్టి తర్వాత ఉపయోగించుకోవచ్చు.

పుద్గోష్లకు రంగు లేని వార్నిష్ పూత వేసి మరి కాస్త అందంగా వుండేలా చేయవచ్చు. అలా పూత పూసిన కాయలు కాస్త కృత్రిమంగా కనిపించినా, ఎక్కువ రోజులు నిలవ వుంటాయి. ఎప్పటికప్పుడు కొత్తగా పూలు కొని పూలకుండీలలో అమర్చలేని ఇల్లాళ్ళకు ఈ పుద్గోష్లు బాగా పనికి వస్తాయి. పూలతో బాటుగా వీటిని కుండలలో అమర్చి వుంచవచ్చు.

పుద్గోష్లను ఎలా పెంచాలో తెలుసుకుంటే వాటి కోసం పెద్దగా శ్రమ కూడా పడనక్కర లేదు. ఎండ తగిలే చోటు, కాస్త ఎరువు, నీళ్ళు వుంటే చాలు - పుద్గోష్లు చక్కగా పెరుగుతాయి. ఈ తీగెలు గట్టిగా వుండడంచేత వాటికి చీడ పీడ అంటదు. వాటికి నీటి కన్నా ఎండ బాగా అవసరం. మరి నీళ్ళయినా మంచి నీళ్ళే అక్కరలేదు. వంటకూ వార్చుకూ ఉపయోగించిన నీళ్ళు పోసినా చాలు. దాంట్లో లవణాలూ, సబ్బు కలవకుండా వుంటేచాలు.

ఇళ్ళను తీర్చిదిద్ది అలంకరించే కళ బాగా వ్యాప్తిలోకి వస్తున్నది. మన నగరాలలో పట్టణాలలో ఈ రకంగా పెరుగుతున్న ఉత్సాహానికి పుద్గోష్లు బాగా పనికి వస్తాయి. పుద్గోష్లను సరిగా పెంచడం అలవద్ద తర్వాత అవసరం వస్తే వాటిని నలుగురికీ 'సరసమైన' ధరలకు అందజేయవచ్చు!

పట్టణాల్లో వుండే ఏ 'నర్సరీ' వారిని సంప్రతించినా 'పుద్గోష్' విత్తనాలు తేలిగ్గా దొరుకుతాయి.

పూలమొక్కలు :

పుద్గోష్

మేషం

ఈ రాశివారి ఆర్థిక స్థితి అనుకూలంగా ఉండదు. ఆరోగ్యం కూడా అంతంత మాత్రంగానే ఉంటుంది. ఉద్యోగినులకు బదిలీ అయే అవకాశాలు ఉన్నాయి. కళాకారులకు, విద్యార్థినులకు అనుకూలమైన పక్షం. 2, 4, 6, 8, 9, 12 తేదీలు మంచి రోజులు. 10, 11, 14, 15 చెడ్డ రోజులు.

తుల

ఈ రాశి వారికి ఈ పక్షం అనుకూలంగా ఉంటుంది. ఇబ్బందులు తొలగిపోతాయి. ఆర్థికంగా లాభసాటిగా ఉంటుంది. కుటుంబ జీవనం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ఉద్యోగినులకు గుర్తింపు వస్తుంది. కళాకారులకు ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది. 1, 5, 6, 7, 8, 9 తేదీలు మంచిరోజులు. 2, 3, 11, 12, 13 చెడ్డరోజులు.

జీవనం సంతృప్తికరంగా ఉంటుంది. బంధువులవల్ల ఇబ్బందులకు గురి అవుతారు. విద్యార్థినులు కాస్త శ్రద్ధ వహించాలి. ఉద్యోగినులకు జాగ్రత్త అవసరం. పక్షం మొదట ఆరోగ్యం బాగాలేకున్నా తర్వాత కుదట పడతారు. 4, 5, 6, 10, 11, 15 తేదీలు మంచి రోజులు. 1, 2, 3, 12, 13, 14 చెడ్డ రోజులు.

వృషభం

ఎదురుచూడని ఇబ్బందులు కలిగే సూచనలు ఉన్నాయి. ఉద్యోగినులు చాలా జాగ్రత్తగా ఉండడం అవసరం. విద్యార్థినులకు అనారోగ్యం వల్ల చదువు సరిగ్గా సాగదు. కళాకారులకు అంతగా ఆదరణ ఉండదు. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9 తేదీలు మంచిరోజులు. 1, 4, 5, 12, 13, 14 చెడ్డరోజులు.

వృశ్చికం

మిథునం

ఆర్థికంగా అనుకూలమైన పక్షం. శుభకార్యాలలో పాల్గొంటారు. ఉమ్మడి ప్రయత్నాల ద్వారా విజయం సాధిస్తారు. ఉద్యోగినులకు లాభసాటిగా ఉంటుంది. కళాకారులకు ఆరోగ్యం బాగుండదు. విద్యార్థినులకు అనుకూలమైన పక్షం. 1, 6, 8, 12, 14 తేదీలు మంచి రోజులు. 2, 3, 4, 5, 15 చెడ్డ రోజులు.

ధనుస్సు

స్థిరాస్తులు కలిసి వస్తాయి. ప్రయాణాలు చేస్తారు. అనుకున్నవనులు నెరవేరడం వల్ల ఉత్సాహం కలుగుతుంది. ఉద్యోగినులకు, విద్యార్థినులకు అనుకూలంగా ఉండదు. కళాకారులకు చైతన్యవంతమైన కాలం. 1, 8, 9, 10, 11, 12, 13 తేదీలు మంచి రోజులు. 2, 3, 6, 7, 14, 15 చెడ్డరోజులు.

ఈ రాశివారికి ఇది సమస్యాత్మకమైన పక్షం. శ్రమ ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఉద్యోగినులకు జాగ్రత్త అవసరం. కళాకారులకు ప్రోత్సాహం ఉండదు. విద్యార్థినులు శ్రద్ధ వహించడం అవసరం. 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 15 తేదీలు మంచి రోజులు. 4, 5, 6, 7 చెడ్డ రోజులు.

కర్కం

బంధువుల సాయం లభిస్తుంది. అనుకున్న వనులు నెరవేరుతాయి. కుటుంబ పరిస్థితి మెరుగ్గా ఉంటుంది. ఉద్యోగినుల శ్రమకు తగ్గ ఫలితం ఉంటుంది. విద్యార్థినులకు అనుకూలమైన రోజులు. కళాకారుల ఆదాయం పెరుగుతుంది. 2, 3, 6, 7, 10, 11, 14 తేదీలు మంచి రోజులు. 4, 5, 8, 9 చెడ్డరోజులు.

మకరం

సింహం

అనుకున్న వనులు నెరవేరుతాయి. దూర ప్రయాణాలు చేస్తారు. ఉద్యోగినులకు లాభసాటిగా ఉంటుంది. విద్యార్థినులు శ్రద్ధ వహించడం అవసరం. కళాకారులకు గుర్తింపు లభిస్తుంది. 1, 3, 4, 5, 10, 11, 13 తేదీలు మంచి రోజులు. 6, 7, 8, 9 చెడ్డ రోజులు.

కుంభం

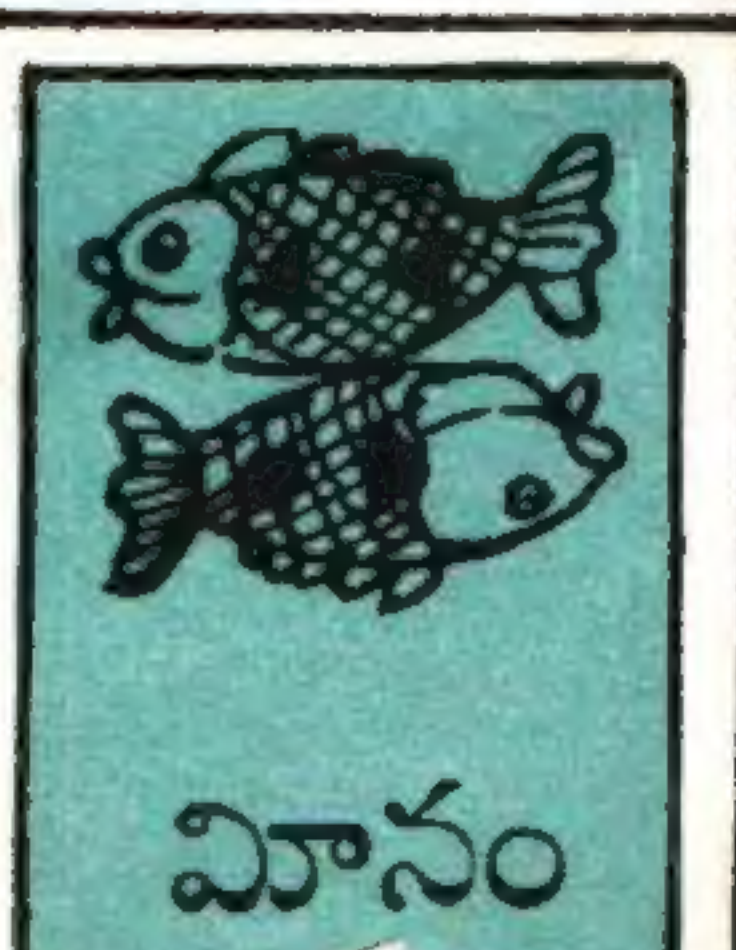
ఈ రాశివారి ఆరోగ్యం అంతగా బాగుండదు. కుటుంబ పరిస్థితి తృప్తికరంగా ఉండదు. ఉద్యోగినులు ఎక్కువ శ్రమకు గురి అవుతారు. విద్యార్థినులు నిరుత్సాహంగా ఉంటారు. కళాకారుల ఆర్థికస్థితి మందకొడిగా ఉంటుంది. 4, 8, 9, 12, 13, 14 తేదీలు మంచి రోజులు. 6, 7, 10 చెడ్డరోజులు.

ఆరోగ్యం అంతగా బాగుండదు. ఖర్చుఎక్కువగా ఉంటుంది. కుటుంబ వాతావరణం అనుకూలంగా ఉండదు. విద్యార్థినులకు అనుకూలమైన కాలం. ఉద్యోగినులు అనవసరమైన ఇబ్బందులకు గురి అవుతారు. కళాకారులకు లాభసాటిగా ఉండదు. 2, 3, 4, 6, 7, 14, 15 తేదీలు మంచి రోజులు. 1, 8, 9, 10, 11 చెడ్డ రోజులు.

కన్య

ఆరోగ్యం బాగుంటుంది. ఆర్థికంగా లాభిస్తుంది. స్థిరాస్థి కలిసివచ్చే సూచనలున్నాయి. కుటుంబ జీవనం తృప్తికరంగా ఉంటుంది. విద్యార్థినులకు, కళాకారులకు చైతన్యవంతమైన కాలం. ఉద్యోగినుల శ్రమకుతగ్గ ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది. 1, 6, 7, 10, 11, 14 తేదీలు మంచి రోజులు. 8, 9, 12, 13 చెడ్డరోజులు.

మీనం

మీ కేశ సంపదకు

జుట్టు అద్భుతంగా ఉండేటట్టు చేసేది రీటా-దానిలో అటువంటి శక్తి, సువాసనా ఉన్నాయి - శిరోజాలు సహజంగా, చక్కగా పెరగడానికి. చల్లదనానికి. దానికదేసాటి.

రీటా వాడి మీ కురుల సౌభాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి. మీ శిరోజాలు ఏపుగా, ఒత్తుగా పెరిగి నిగనిగలాడుతూ మెత్తగా ఉంటాయి.

★ స్త్రీలూ పురుషులూ వాడవచ్చును

రీటా

★ నేడే ఒక సిసా కొనండి
ప్రతిచోటా దొరుకును

వీటో కంపెని, బొంబాయి. కలకత్తా. మద్రాసు

NAIDU HALL

**firm
control**

**adjustable
stretch
straps**

MFRS
BRAS
BLOUSES
ABDOMINAL BELTS
PETTI COATS
FROCKS

29 PONDY BAZAR
MADRAS - 600017
PHONE: 442882

నాయుడు హాల్

కట్ బాడీలు చోళీలు ప్రసవ బెల్టులు గౌనులు

మరియు స్త్రీలకు కావలసిన దుస్తులు తయారు చేయువారు

29, పాండిబజార్, త్యాగరాయనగర్, మద్రాసు - 600017 ఫోన్: 442882